

- თ ქ ცხრა ლაბაქი სპილენძისა.
 ზ ქ შვიდი მათლაბა კალისა, ჯამის მაგიერათ.
 ა ქ ჩაიდანი სპილენძისა ყურიანი.
 ა ქ ალთაბა სპილენძისა.
 ა ქ თუგი.
 ა ქ სათლი აბანოსი.
 ა ქ ზადუკი ერთი.
 ა ქ მოახლე ერთი.
 ქ მარანი სამგზავრო კალისა.
 ა ქ შლაპა ერთი
 ა ქ საულუაშე მარგალიტით ნაკერი.
 ა ქ ჩოხა ბარანი სამ თუმნიანი.
 ბ ქ აბგა ორი, ერთი უხმარებელი, მეორე ნახმარი.

ქ შათვს გარდა რაც წაიღო:

- დ ქ ოთხი ხატი.
 ვ ქ სამოციქულო პარაკლიტონი ზატ[ი]კი
 ბ ქ ორი ბეჭედი, ერთი მარგალიტისა, მეორე ლაქვარდი
 თავისის ოქროთი, გასაკეთებელი ერთი მისხალი ოქრო იყო.
 გ ქ მარგალიტი სამი მარცვალი, მომზო.
 ბ ქ ორი შადა მარგალიტი ხოჯარი.
 ბ ქ ორი მისხალი ჭიოტა.
 ა ქ ერთი თეთრი იავუნდი.
 გ ქ სამი გრხილი.
 ა ქ ერთი სტილი წმინდა მინა.
 ა ქ ერთი ქარვა ხუთოს და ქარვის კრიალოსანი.
 ბ ქ ორი მძივის კრიალოსანი.
 ბ ქ ორი სანემსე კალისა.
 თ ქ ათი მასხალი ვერცხლის კილიტა.
 ა ქ ერთი ჩარეკი კილიტა თითბრისა.
 ა ქ პირის მარგალიტი ერთი თაღლითისა,
 ა ქ ერთი ყალაქრის სახალუხე.
 ა ქ ერთი პერავი თაფთისა.

- ა ქ ჩადრი ერთი.
- ბ ქ ორი ადლი ხასყირშიზი ყანაოზი.
- გ ქ სამი ჩარქი შეიდიში.
- ა ქ ბოღჩა დარიზაბათისა ერთი.
- ა ქ ბოღჩა დარაისა ერთი.
- ა ქ ერთი სუზანი თეთრი.
- ა ქ ორი ბანბის ფუტა.
- ა ქ ჩემი ძველი ჩადრი.
- ქ მარანი თავის გაწყობილობით
- გ ქ სამი ფინჯანი თავის ლანბაქით.
- ბ ქ ფადნოსი ორი.
- ქ არაყის სირჩა ორი ბროლისა.
- ბ ქ ორი სირჩა კალისა არაყის სასმელი.
- ბ ქ ორი სირჩა კალისა ღვინის სასმელი.
- ა ქ ერთი სირჩა ბროლისა ღვინის სასმელი.
- ბ ქ ჩაის საწურვი და კოვზი ვერცხლისა.
- ა ქ გაზი კბილისა.
- ბ ქ ოთხი მინა.
- ა ქ ერთი ჩაიდანი კალისა ლუღლიანი.
- ა ქ შორე ჩაიდანი კალისა.
- ა ქ ჩაიდანი თითბურისა.
- ა ქ ჩაიდანი ჩინურისა.
- ა ქ ყავადანი კალისა.
- ქ ესენი მარნისა არის.
- ა ქ ჩაჩქანი ერთი.
- ბ ქ თოფი და კმალი.
- ა ქ უნაგირი თავისის იარაღით უყაჯროთ.
- ივ ქ თექვსმეტი კალის თეფში.
- იბ ქ თორმეტი კალის ლანბაქი, ლაგრის მსგავსი.
- ა ქ ბადია დიდი კალისა თავისის ზარფუშით და ლაგრით და კოვზით.
- ა ქ მეორე კიდევ ბადია თავისის ლაგრით და ზარფუშით
- ა ქ კოკა სპილნძისა.

- ა ქ საწველელი სპილენძისა.
- ბ ქ ტოლჩა ქისა თავისის ჯაჭვით და თოკით.
- ა ქ წისკერლის იარაღი რკინისა.
- ა ქ წერაქვი დიდი.
- ა ქ ცული.
- ა ქ საჩეჩელი.
- ქ ყადაღის ლურსმბი კარის რაზმები.
- ა ქ ზანდუკი ასტარხნისა.
- ქ თულუფთანი თითბრისა.
- ქ დროშა ჯარისა.
- ქ ერთი დასტა სურათი თავისის კოლოფით და მინით.
- ქ [იონეს] სურათი.
- ქ ქალრაკი (?) ორი პილოს ძვალისა, ერთი სრული, მეორეს ორიოთ აკლდა.
- ა ქ ერთი ქარიშხნის შალის სარტყელი.
- ბ ქ შადალი ორი ერთი წყვილი
- ბ ქ სარკე და მაკრატელი.
- ა ქ ფარდაგი ხორაშნისა ნახმარი.
- ა ქ ნაკერი ხელსახოცი ერთი.
- ა ქ ერთი თავრიზის საბნის პირი.
- ა ქ დოშაქის პირი ტილოსი თავისის ჩითით.
- ქ აქადაზი.

337. წყალობის წიგნი მეფე სვიმონისა. ამ წიგნისა ჩვენ ექვსი სხვა-და-სხვა ზელით გადაღებული პირი გვაქვს. შესავალი (პირველი ექვსი სიტყვა) მხოლოდ ორს ცალშია. ნამდვილი ლეროლდიაში უთვლილა წარდგენილი 1820 წელს.

1591, აგვისტოს 7. ჩვენ ლთივ გვირგვინოსანმან მეფეთ მეფემან სვიმონ ესე წყალობის წიგნი და ნიშანი შეგიწყალებთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენსა ერთგულსა ყმასა, ბარათაშვილს იოანეს და ამილღაბარს, მას ჟამსა ოდეს მოგვადევით კარსა და თქვენის მამულის წყალობისა წიგნსა გვეაჯენით, ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი, წიგნითა ამით შეგიწყალებთ და

გიბოძეთ¹⁾ სოფელი აშდიაჲ კვაშლი ხუთი, ტბას კვაშლი ერთი, თაკეს²⁾ კვაშლი ერთი, ვაკეს კვაშლი ერთი, დგაფთას კვაშლი სამი, ერწოს კვაშლი ორი, შერეს კუშალი ერთი, ფუტრავს კვაშლის სამი, წანგენას კვაშლი ერთი, ელფას კვაშლი ორი, აკურას კვაშლი ერთი, ანდრიათ კვაშლი ერთი, ერტას კვაშლი ერთი, ახალშენს³⁾, აშაკუს⁴⁾ კვაშლი ორი; ნასოფლარი ერდონა⁵⁾, ნასოფლარი ეგანა, ნასოფლარი დაგანა, ნასოფლარი შარამა⁶⁾, ნასოფლარი კაზრა⁷⁾, ნასოფლარი დოდოგანა, ნასოფლარი ზგარეთა⁸⁾, ნასოფლარი ქოთაში, და ნასოფლარი უგანაშენი, გვესეთს ნახარი ერთი, დადუბას საგლებო ერთი, ტურასუბას საგლებო ერთი. ესე ყოველივე მისითა შენითა და ოხერთა, წყლითა, წისქვილითა, ეელითა, ვენახითა, სახნავითა, უხნავითა, სარწყავითა, ურწყავითა, სათიბითა, უთიბითა, მთითა და ბარითა, ტყითა და ქალითა, და ყოველითურთ მისითა სამართლიანითა საზღურითა, ექონდეს თქვენ იოანეს და ამილღაბარს, და გიბედნიეროს ღთნ ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა ქვეშე. გიბრძანებთ, ბრძანებისა ჩვენისა მორჩილნო ტარულანო⁹⁾, მელიქნო და სხვანო მოხელენო და კარისა ჩუენისაგან წარვლენილნო მოსაქმენო, ბრძანება და წყალობა ესე ჩუენი თქვენცა ასე გაუთავდეთ და ნუ ვინ შეუცვლით. დაიწერა წიგნი და ნიშანი ესე ქვს სოთ, თვესა აგვისტოსა შვიდსა, ეელითა თუმანისშვილის შაველისათა. მეფე სვამონ (ხართული)¹⁰⁾.

1) ორს ცალში სწერია მოგიბოძეთ.

2) ერთს ასლში სწერია თაკუს, მეორეში თავეს, სხვებში თავეს.

3) ზოგიერთ ასლებში სწერია: ახაშენს.

4) ზოგიერთებში სწერია აზიკეს, ერთში აზიკს.

5) ერთ ასლში სწერია ერდოთი.

6) ორ ცალში სწერია შარამაში.

7) ერთ ცალში სწერია კაზრი.

8) ზოგიერთებში სწერია შვგარეთი.

9) უმეტეს ნაწილში სწერია ტარულანო.

10) ქვემოთ ზოგიერთ ასლებში მოყვანილია შესულმანური წარწერა.

338. წყალობის წიგნი მეფე სვიმონისა, ამ წიგნისა ჩვენ მხოლოდ პირი გვაქვს ხელში.

1590, გიორგობისთვის 20. წყალობითა ღთისათა. ქ. ჩუენ ღთივ გვირგვინოსანმა, მეფეთ მეფეთა, სვიმონ, ესე წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყალე და გიბოძეთ თქვენ ბართასშვილს იოვანეს, მას ჟამსა ოდეს მოგვიდევით კარსა და მამულისა [წ]ყალობასა გვეაჯენით, ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი და გიბოძეთ მოღვაწე სამართლიანი თქუენი კერძი მამული შენი და ოხერი მისისა მთითა, ბარითა, ველითა, ვენახითა, წყლითა, წისქვილითა, სახნავითა და უხნავითა, და სამართლიანის მისის სამძღვრითა, მთითა ვიდრე ბარამდი თქვენთვის გვიბოძებია. გქონდეს და გიბედნიეროს ღთმან ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შიგან. აწე გ[ი]ბ[ძან]ებთ ალგეთის პირის ტარულანო, მელიქნო და სხვანო მოსაქმენო, კარისა ჩუენისა წარვლენილნო, ვინ გინდა ვინ იყუნეთ, მერმე ესე ჩვენგან ნაწყალობე[ვი] მამული თქუენცა ასრე გაუთავეთ, რა რიგ[ა]დცა ამ ფარვანში ეწეროს ^{ბეჭდი} _{თათრული}, ნურ[ა]ს შეშულით და ნურკარ[ა]ს შე[ე]ცილებით. დაიწერა ნიშანი ღ[ბ]ძან[ებ]ა ესე ქვსა სოფ (ქ?) ^{ბეჭდი} _{თათრული}, გიორგობისთვის 20, კელითა კარისა ჩვენისა მწიგნობრისა რევიშვილის ზილიყიყარისათა. სვიმონ (ხართული).

339. წყალობის წიგნი მეფე სვიმონისა, ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1627 ქ. ნებითა და ღთისათა ჩუენ მეფემან პატრონმა სვიმონ ესე წყალობისა წიგნი გიბოძეთ თქუენ, ჩუენსა ერთგულსა ყმასა, ბართასშვილს, ბოქაულთ უხუცეს ყაფარბეგს, თქუენთა შვილსა, მას ჟამსა ოდეს მოგვიდევით კარსა და საჩინოს ნაქონს გაგეს დაგვეაჯენით. ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ რაც გაგეს საჩინოს ჰქონებია მთითა, ბარითა, წყლითა, წისქვილითა, ველითა, ვენახითა, სახნავითა, და უხნავითა, შენითა და ოხრითა, სამძღვრითა

და უძებრიოთა და ყოვლის მისის სამართლიანის საქმითა და სამ-
ძღვრითა, თქუენთვის სამკვიდროთ და სამამულელდ გვიბოძებია.
გქონდეს და გიბედნიეროს ღთმან ჩვენსა ერთგულად სამსახურ-
სა შიგან. აწე უზედესთა (უკეთესთა?) მოგახსენებთ და უქუე-
დესთა გიბძანებთ, კარისა ჩუენისა ვაჟილ-ვაზირნო და სხუანო
მოსაქმენო, თქუენცა ასრე გაუთავეთ, რარიგადაც ამა ჩუენგან
ნაწყალობევს ფარვანაშია ეწეროს, და ნურაოდეს ნუ შეუშლით
და შეეცილებით თანა დგომისა და შეწევნისაგან კიდე, დაი-
წერა ბრძანება და ნიშანი ესე ქვს ტავ, ხელითა კარისა ჩუენ-
სა მდივან-მწიგნობრის ოკრუაშვილის შერმაზანისათა. სვამიან.

აშიაზედ:

ქ. ესე ბძანება ასრე უნდა გათავედეს: გუჯრეთი
თათრული

340. წყალობის წიგნი მეფე სვიმონისა. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი
გვაქვს ხელში.

1628, მარტის 30. ქ: ნებითა ღთისათა, ჩვენ მეფემან
პატრონმან, სვიმონ ესე წყალობისა წიგნი გიბოძეთ თქუენ
იოანეს შვილს გასტაშაძს, და შვილთა და მამავალთა სახლისა
თქუენისათა ყოველთავე, მას ეამსა [ოდეს] მოგვადეგით კარსა და
მამულის წყალობასა დაგვეაჯენით, ჩუენ ვისმინეთ აჯა და მოხ-
სენება თქუენი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქუენისავე ბიძა
შვილის ყაფარბეგის ნაქონი, რისაც მამულის მქონებელი ან
ამლაგს, ან კრდოს, ან გაგეს ყოფილა, ყოვლის მისის სამარ-
თლიანის საქმითა და სამზღვრითა თქუენთვის სამკვიდროდ
და სამამულელდ გვიბოძებია. გქონდეს და გიბედნიეროს ღთმან
ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შიგან. აწე მოგახსენებთ კარი-
სა ჩვენისა ვეჟილ ვეზირნო და სხუანო მოსაქმენო, ვინ გინდა
ვინ იყვნეთ, და ანუ ვინ გინდა ვინ იქნებოდეთ, თქვენცა ას-
რე გათავეთ, რარიგადაც ამა ჩვენგან ნაწყალობევს ფარვან-
შია ეწეროს, და ნუ რა ოდეს ნუ შეუშლით თანადგომისა და
შეწევნისაგან კიდე. დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ესე: ქვს

ტაგ: მარტს: ღ., ხელითა კარისა ჩუენისა მდივან-მწიგნობრისა
ოქროსშვილს შერმაზანისათა: სვამოან:

აშიაზედ:

ქ. ესე ბრძანება ასრე უნდა გათავედეს

თათრული
ბეჭედი

341. განჩინების წიგნი ნახიდურელთ და თამრგვალელთ ადგილზედა ცა-
ლობის შესახებ. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1654. ქ. ზე აღიდოს ღმთნ უძლეველი მეფეთ მეფე ჩე-
ნი პატრონი როსტომ, ბრძანებითა მათითა ჩვენ დავითიშვილი
ბოქაულთხუცესი ელისბარ მოვედით: ნახიდურელნი და სვე-
ტისცხოელის ყმანი თამრგვალელნი მიწებზედ ცილობდენ, მო-
ვედით და მოვასხენით იმა ხეობის მახსოვარნი კაცნი, გავსინ-
ჯეთ სამზღვრები, რაზედაც ცილობდენ, მახსოვრის საქმითა,
მოგვარებულის საქმით გარდავსწყვიტეთ: სვეტისცხოელის ყმა-
ნი—გედეონისშვილი პაპუნა, ძმისწული მისი ქაიხოსრო, მალა-
ლასშვილი გედეონ და დეკანოზი ქაიხოსრო, სხვანი აზნაურ-
შვილნი და მსახურნი მოვიდნენ, ჯვარი და ხატი მოიტანეს და
ფიცზედ იდგნენ. ჩვენ არც სვეტისცხოელის ყმანი ვაფიცეთ და
არც ნახიდურელნი, და მოგვარებულის საქმით გარდაუწყვიტეთ:
თავს კვირაცხოვლის ბოლოს რომ აბაშისშვილის ნაზვრევი რომ
არის, იმის ბოლოს, რასაც ქვაყრილი გაიტანს, ქვემო ქალაქის
შარა რომ გაივლის, იქამდი, იმის იქით დოდოაგნას სამზღვრამ-
დი, იმის იქით კვირაცხოვლისაკენ ნახიდურელთ დარჩა, თამ-
რგვალელთ ხელი ნუ აქვსთ, და იმის იქით სვეტისცხოველს დარ-
ჩა, და ნახიდურელთ კელი ნუ აქვსთ, და არცა რ[ა]ს ემართლე-
ბიან, რადგან მახსოვრები ამავე ძველის სამზღვარზედ გაგვიძღვნენ
და სამზღვარი გვიჩვენეს, ჩვენც ასრე შევატყვევით, რომ ძვე-
ლი სამზღვარიც ის იყო, და ჩვენც იმაზედ გარდაუწყვიტეთ.
დაიწერა ქვს ტმე ელისბარ.

აშიაზედ:

ჩვენის ბრძანებითა ნახიდურელთა და თამრგვალელთ სა-
ცილობელი ასრე გარდასწყდა და დღეის უკან საქმე ნულარა აქვსთ
და ნურცავინ სვეტისცხოველს შეეცილება [როსტომ].

342. წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა. ამ წიგნის მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1654, გიორგობისთვის 4. ქ. ჩუენ მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმან როსტომ, ესე წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩუენთა ერთგულთა და ნამსახურთა ყმათა, გოსტაშაბისშვილს პაპუნასა, და მას ჟამსა ოდეს მოგვიდევით კარსა და თრიალეთის პირს აზიაკის ნაოხრის აშენებას დაგვეაჯენით, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ, ასრე რომე ჩვენს საბატონოს გარეთად რას ალაგით და სხვს ქუეყანით კაცი მოვიდეს, ვერა კაცი ვერ შემოგეცილოს და ასრეც გვითარხნებია, რომ ვერა ჩვენმა მოსაქმემ კაცმან ვერ ისაქმოს და არცა-რა სათხოვარი და გამოსაღები აქნევიოს. დაიწერა ბძანება და ნიშანი ესე: **ქვს ცმზ, გიორგობის დ: როსტომ:**

ბეჭდი თათრული	ბეჭდი თათრული
------------------	------------------

343. წყალობის წიგნი მეფის შაჰნავაზისა. ამ წიგნისა პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1659. აშრადის 28. ქ. ნებითა და შეწევნითა ღთისითა ჩვენ ღთიე გვირგვინოსანმა მეფეთ მეფემან, ხელმწიფემან, პატრონმან შაჰნავაზ, თანამეცხედრემა ჩვენმა, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონმა მარიამ, და ძემან ჩვენმან სასურველმა, პატრონმა არჩილ და პატრონმა გიორგიმ, ესე ამიერ ჟამთა და ხანთა სამეკიდროთ და საბოლოთ მტკიცე და უცვალეებელი გასათაეებელი წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩუენთა ერთგულთა და წესისაებრ მრავალფერად ნამსახურთა] ყმათა, ბარათაშვილს, გოსტაშაბისშვილს ყლიჯიყორჩს პაპუნასა, შვილთა შენთა გოსტაშაბს და ყაფარბეგს, და მომავალთა სახლისა თქვენიისათა ყოველადე, მას ჟამსა ოდეს მოგვადეკით კარსა და ალგეთზედ თქვენს სამეკიდროს სოფელს დოღოგნას გვეაჯენით, ჩვენცა ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი და მოკითხული ვქენით, ცოტას ხანს ლოლოვნის ნახევარი

ყორბმაზასშვილს გურგენს დაეჭირა და, ვითაც გურგენ ჩვენს ორგულობაში გაეროვა, გაუწყურით და წაეხდინეთ, თქვენი სამკვიდრო ღოღოვნა ესრევ თქვენ დაგიმკვიდრეთ და გიბოძეთ. რაც იქ ან მოსული და ან ნასყიდი გლეხი გურგენს ესახლა, ერთს ჩვენს მეცხოვრესა და წისქვილს და მეწისქვილეს გარეთ, უკლებლათ სიგლითა ამითა დაგიმკვიდრეთ და გიბოძეთ გურგენის ნაქონი მამული და გლეხი, ასე რომე რაც იქ გლეხი ესახლა, ვერცაჲინ აგიყაროს და არცაჲინ შემოაგეცალოს, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთონ ჩვენსა ერთგულათ სამსახურსა შიგან და არაოდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა სხვათა მეფეთა მეპატრონეთაგან. აწე გიბ[ძანე]ბთ, კარისა ჩვენისა ეეკილ-ვეზირნო, დღეს ვინც იყვნეთ და ან დღეის წაღმა ვინცაჲინ იქნებოდეთ, თქვენიც ასრე გაუთავეთ და ნურაოდეს ნუ მოუშლით და შეეცილებით მისის წ[ყ]ლითა, წისქვილითა, ველითა, ვენახითა, სახნავითა, სარწყავითა, ურწყავითა, მთითა და ბარითა, საქმითა და სამძღვრითა უნაკლოლოთ დაგვიმკვიდრებია. დაიწერა ბ[ძანე]ბა და ნიშანი ესე ქვს ტმზ, აპრილის კმ, ხელითა მდივან-მწიგნობარის კარისა ჩუენისა ყორღანაშვილის შაველისათა

ბეჰუდი შან
აქაზისა

ქ რაც ღოღოვნას ჩვენი სახასო რუ და წისქვილი ანუ სხვა მიწები არის, ისიებიც ხელშეუქვალად გეიბოძებია, ქვს ტნ, თიბათვის აბ. შანაგაზ.

344. წყალობის წიგნი შაჰნავაზ მეფისა. ამ წიგნისა ჩვენ ორი პირი გვაქვს ხელნი ლურჯ ქაღალდზე ნაწერები.

1672, თებერვლის 10. ქ: ნებითა, და შეწევნითა ღთისათა ჩვენ ღთივ აღმართებელმან, ღთივ დამყარებულმა და ღთივ გვირგვინოსანმან, იესიან-დავითიან-სოლომონიან - ბაგრატონიონიან-მან, მეფეთ-მეფემან, ხელმწიფემან პატრონმა შაჰნავაზ, თანა მეც ხედრემან ჩუენმან დადიანის ასულმან, დედოფალთა დედოფალმა, პატრონმა მარამ, პირმშომან და სასურველმა ძემან ჩვენმა, პატრონმა გიორგიმ, პატრონმა ლევან, პატრონმა ლუარ-

საბ, და პატრონმა სულეიმან, ესე ამიერ უკუენისამდგი ეამთა და ხანთა გასათავებელი მტკიცე და უცვალებელი წყალობისა წიგნი და ნიშანი შევიწყალეთ და გიბოდეთ თქვენ, ჩუენთა ერთგულთა და მრავალ ფერად თავდადებით ნამსახურთ ყმათა, ბართაშვილს ყლიჯ-ყორჩს პაპუნასა გოსტაშაბისშვილსა, შვილთა თქვენთა გოსტაშაბს, ყაფარბეგს, თამაზს, და ნიკოლოზსს, მამავალთა სახლისა თქვენისა ყოველთავე, მას ეამსა ოდეს მოგვიდევით კარსა და ერტას თქვენს სამკვიდროს ერთს კუამოს გლეხს მეხრისშვილს პაპუნას, შალვას, გიორგის და ბასილას და გვეაჯენით, მოკითხული ვქენით, თქვენი სამკვიდრო იყო, და ეამთა ვითარებისაგან ცოტას ხანს გამოგროთმევოდათ, და თურქისტნისშვილს მისცემოდა, აწე ისრევე თქვენ და შვილსა თქვენთა გიბოდეთ ყოველითურ მათის სამართლიანის საქმითა და სამძღურითა, რისაც მამულისა ილაგის პატრონი ერტის ყოფილიყოს ისრევე იმით გვიბოდებია, აგრევე ენაგკოს, ჩვენი სახასო ზეარი თქვენის ერთგულობის და სამსახურის სამუფქოდ გიბოდეთ მისის სამართლიანის საქმითა და სამძღურითა, გქონდეს, და გიბედნიეროს ღთნ ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შინა, და არაოდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა შეპდგომად სხვათა ჩვენთა ჩამომავალთა ხელმწიფეთაგან. აწე გიბძანებთ, კარისა ჩუენისა ვაქილ-ვეზირნო და ვინ გინდა ვინ იყვნეთ და ანუ დღეის წალმა იქნებოდეთ, თქვენცა ბძანება და ნიშანი ესე ასრე გაუთავეთ და ნუ მოუშლით, თვინიერ შეწეენისა და თანა დგომისაგან კიდე, დაიწერა ინდიკტიონსა იდე მეფობისა ჩუენისასა, ქვს ცნა. თებერელისა ი. ხელითა კარისა ჩუენისა მდივან-მწიგნობრის თუმანისშვილს გიორგისითა: [შანაფაშ].

345. წყალობის წიგნი მეფე გიორგისა. ამ წიგნისა პირი გვაქვს მარტო ხელში. ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი.

1688, მაისის 4. ქ. ნებითა და შეწეენითა ღთისათა ჩვენ ღთივ აღმართებულმან, ღთივ დამყრებულმან და ღთივ გვირგვინოსანმან, იასიან - დავითიან - სოლომონიან - ბაგრატი-

ონმა, მეფეთ მეფემა, ხელმწიფემან, პატრონმან გიორგიმ, და თანა მემცხედრემან ჩვენმან, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონმა ხორეშან, პირმშომან და სასურველმა ძემან ჩვენმან პატრონმან ბაგრატ, ესე ამიერ უკუნისამდის ეამთა და ხანთა გასათავებელი წყალობის წიგნი და სიგელი შევიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენთა ერთგულთა და მრავალფერად ნამსახურთა ყმათა, გოსტაშაბისშვილს პაპუნასა, შვილთა თქვენთა გოსტაშაბს, თამაზს, ყათარბეგს და ამილღაბარს, და მომავალთა თქვენთა ყოველთავე, მას ეამს ოდეს ფალავან ხოსროსშვილი ღურმიშხან უშვილოდ გარდავლინდა და იმისის მამულისაგან წილის დაღების წყალობას დაგვეჯენით, ჩვენც ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი, შევიწყალეთ და გიბოძეთ ღურმიშხანის კერძის მამულისაგან ერთ კომლათ **ერწოას** ზუბიასშვილი მამუკა, ღღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ერთ კომლათ **მოღაგს** ყიფიანი, ღღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ერთ კომლათ **ბუთუნაას** მამის იმედი, ამაზე ამევს საღარისშვილი ნისყიდა, ღღეს რისაც მამულის მქონებელი იყუნენ, ერთ კომლად **ცხნაძს** ქაბუჯაშვილი თამაზა, იქავ შავერდაშვილი აღუა ზედ დაგვიღებია, ღღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ერთ კომლად **ქვათუარას** მამუკა, ღღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, და იქავე გოგიასშვილი სადება, მისის კერძის მამულით; **ჭანდარს** და **ხვანთქმას** იმის კერძის მიწისა და ნასოფლარისაგან, რაც მიქელაძისათვის არ გვიბოძებია, მისის მესამედისაგან მესამედი მიწა და ნასოფლარი თქვენთვის გვიბოძებია. ესენი ყოვლის მამულითა, მიწა წყლითა, ველითა, ვენახითა, სახნავითა, უხნავითა, მთითა, ბარითა, წყლითა, წისქვილითა და ყოვლის მისის სამართლიანის სამძღვრითა თქვენთვის და თქვენთა შვილთათვის გვიბოძებია ყოვლის კაცის უცოლელბლად, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთონ ჩვენსა ერთგულობასა და სამსახურსა შიგან. ესე ასრე გაგითავედეს და აროდეს არ მოგეშალოს არც ჩვენგან და არც ჩვენთა ჩამომავალთა მეფეთა და მეპატრონეთაგან, აწე გიბძანებთ კარისა ჩვენისა ვეჭილ-ვეზირნო და ყოველნო მოსაქმენო, ბ[ძანე]ბა და ნიშანი ესე ჩენი თქვენც ასე გაუთავეთ, რარიგადაც ამა ჩვენგან ნაწ-

ყალობებსა ფარვანსა შიგანა ეწეროს, ნურცარას თქვენ მოუშ-
ლით და შეეცოდებით, თვინიერ თანა ღგომისა და შეწვევისა-
გან კიდევ. დაიწერა ბძანება და სიგელი ესე ქვს ცოვ, თვესა
მაისის დ... ხელითა კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობრის შანშიან
მარტიროზას შვილის ზაქარისათა. გაორგა. ხოდაჟან. ქიშტი
ქ. ესე კურთხეულის ბიძის ჩვენის მეფის პატრონის გი-
ორგის წყალობა ჩვენც ამგვარად გვიბოძებდა. გახტანგ. უნიცქ

346.

წყალობის წიგნი მეფის თეიმურაზ I-ისა. ამ წიგნისა ჩვენ მაზ-
რა პირი გვაქვს ხელში ლუჯ ქალაღზე დაწერილი.

1616, მარტა. ქ. ნებითა და შეწვევითა ღმრთისათა ჩვენ
ღმთივ გვირგვინოსანმან მეფეთ მეფემან პატრონმან თეიმურაზ
და თანამეცხედრემან ჩვენმან პატრონმან ხვარაშან, ძეთა ჩვენ-
თა პატრონმან ლევან და პატრონმან ალექსანდრემან, ესე უკუ-
ნისამდენ ეამთა გასათავებელი, წყალობის წიგნი და ნიშანი,
შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ ჩვენს ერთგულსა ყმასა ესა-
ტასა, შვილთა და მამავალთა სახლისა თქვენისათა ყოველთა-
ვე, მას ჟამსა ოდეს კარსა ზედა მოგვადევით და თქვენის გლე-
ხებისა სითარხნეს წყალობასა გვეაჯენით, ჩვენ ვისმინეთ აჯა
და მოხსენება თქვენი და ასე ვათარხნეთ და განვათავისუფ-
ლეთ, რომე ყოვლისა ჩვენისა სათხოვრისაგან არა ეთხოვებო-
დეს-რა: არა საბაღახე, არა კოდის პური, არა სამლაშე, არა
მუშაობა, საჩვენო სათხოვარი და გამოხალღები არა ეთხოვებო-
დეს-რა, ერთისა სათათროსა საურისა და ლაშქარ-ნადირობის
შეტე არა ეთხოვებოდეს-რა. აწე გქონდეს და გიბედნიეროს
ღმრთე ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შინა, არა მოგვეშალოს არა
ჩვენგან და არცა შემდგომად მემატრონეთაგან. აწე გიბრძა-
ნებთ, კარისა ჩვენისა ფაზირ-ვაქილნო, მდევანლ დასხვანო მო-
საქმენო, ვინ გინდა ვინ იყვნეთ და ანუ ვინ გინდა ვინ იქნე-
ბოდეთ, ბრძანება და ნიშანი ჩვენი თქვენცა ასე გაუთავეთ და
ნუ მოუშლით. დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ჩვენი ესე თვესა
მარტსა, ქვს ცად. მეფე თეიმურაზ.

347. გეგმაგირის დანიშნის წიგნი ერეკლე პირველისა ანუ ნაზარა-
ლიხანისა. ამ წიგნისა პირი გვაქვს მარტო ლურჯ ქაღალდზე და-
წერილი.

1693, ენკენისთვის 4. ქ. გაგვიჩენია გეგმაგირად კახის
ჩვენის აზნაურშვილს ესიტასთვის წელიწადში თუშანი სამი. ასე
უნდა ყოველს წელიწადს ჩვენის კარის გამრიგენი ესრეთ მო-
სცემდენ, ქვსა ტშა, ენკენისთვის დ.

ნახარ
ალიხან

ბოლოს მოყვანილია ასეთი შენიშვნა: ამხუდვე თათრულათა აწე-
რია ხუთის ბეჭდის დასმით.

348. წყალობის წიგნი დავით მესამისა ანუ იმანუელიხანისა. ამ წი-
გნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწე-
რილი.

1716, თებერვლის 25. ქ. ესე წყალობის წიგნი გიბოდეთ
ჩვენ მეფემან პატრონმან იმანუელიხან შენ, ჩვენს ერთგულს
ყმას აზნაურშვილს ესიტას, და მომავალსა სახლისა შენისათა,
ასე რომ ჩვენი სახასო სოფელი სათის-ჭაღა უშენი შენათ გა-
გებადა და ბევრს გარჯილიყავ. სამართალი არ იქნებოდა, რომ
სხვას სკეროდა, რადგან ძველგანაც მოურაობა თქვენა გქონ-
დათ და მამულიცა გქონდა იმ სოფელში, ჩვენც ვისმინეთ აჯა
და მოხსენება თქვენი და გიბოდეთ შენი სამსახურის სამაგიე-
როდ სათის-ჭაღას მოურაობა ყოვლის კაცის უცილებლად.
გქონდეს და გიბედნიეროს ღონ ჩვენს ერთგულად სამსახურში,
არ მოგეშალოს ჩვენგან და არცა შემდგომთა მეფეთა და მე-
პატრონეთაგან. გიბრძანებთ, კარისა ჩვენისა ვეჟილ-ვაზირნო და
სხვანო ჩვენო მოსაქმენო, თქვენც ასე დაუშტკიცეთ და ნუ მო-
უშლით, თვინიერ შემწეობისაგან კიდევ. დაიწერა თებერვალს
ოც და ხუთს, ქვსა უდ.

იმანუელ
ხან

349. ბძანება მეფე კონსტანტინესი. ამ ბძანებისა მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1719. ქ. ჩვენი ბძანება არის, დათუნა ესიტაშვილო, მემრე ჩვენი სახასია სოფლის ქვეშა სათის-ჭაღას მოურაობა ძველათაჲ გქონდა და ახლაც ბევრს გარჯილიყავ, უშენი სოფელი შენათ გაგებადა და ჩვენც წყალობა გიყავით და მოურაობა გიბოძეთ, ქვს უზ.

მეფე კონსტანტინე

350. ბძანება მეფე თეიმურაზ მეორისა. ამ წიგნისა ჩვენ პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი. თარიღი არა აქვს, მაგრამ № 352 სიგლისა უზენებს, რომ ეს ეკუთვნის თეიმურაზ მეორეს.

1731 — 1762. ქ. ჩვენ მაგიერად ბატონს ჩოლაყაშვილს ასე მოხსენდეს: მერმე დათუნა ესიტაშვილისათვის მეფე[ე]ბისაგან ნაბოძები ძველადგან სიგლები წაგირთმევია და დათულისაშვილისას დაგიწვამს. ეგ ჩვენი წინამძღვარი საქმე რომ თავს გიღვია, მწვეთ [გ]ვეწყინა და ბოლოსაც ავით მოხდებოდა, მაგისთანა უგვანი საქმე რომ გიკადრია, ჩვენის კარის იასაული შაი-სევან და რიზაყული გამოგვიგზავნია, ახლავ პატა დაქერილი ამათის ხელით უნდა გამოგზავნო, თორემ დიდათ გვეწყინება

მეფე თეიმურაზ

351. მორიგების წიგნი გიორგი მაჩაბელისა და ფარსადან ესიტაშვილისა. ამ წიგნის პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1778, მასისა 18. ქ. ესე პირი და ფიცი დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ მაჩაბელმა გიორგიმ, ძმისწულობა ჩემა ფარსადან, რევაზ, ელიზბარ, შვილმა ჩემა ერეკლეძან, ლუარსაზ და დათუამ, თქვენ ესიტაშვილებს ფარსადანსა და ზაზას, ასე რომ თქვენ ბატონისშვილს ვახტანგს ახლდით, და წმიდის ნათლისმცემლის უდაბნოში ჩვენს ძმას ელიზბარსა და შენ ესიტაშვილს ფარსადანს იმ ემად ეშმაკის მანქანებით ჩვენს ძმას

ჩვენ ამილახვარ მდივანბეგი იესე ამისა მოწამე ვარ და
 ვამტკიცებ მაჩაბლის სიტყვით [] .
 ჩვენ ორბელიან მდივანბეგი იოანე ამის მოწამე ვარ და
 ვამტკიცებ [] .

352. განჩინება მეფის ერეკლე მეორისა ესიტაშვილების (სახასოდ
 დადების შესახებ. ამ განჩინებისა პირი გვაქვს მარტა ლურჯ ქალა-
 ლზე დაწერილი.

1792, აგვისტოს 10. ქ. ესიტაშვილებმა მრავალ გზის
 გვაწუხეს, არ ვიცით, ჩოლაყაშვილებს როგორ ვცმობივართ, ან
 რის მიზეზით უჭირავართ და ან ახლა უსამართლოდ ყვობის
 წიგნი რათ მიგვაცემინეთო, ამისთვის ვალს [ქ]ვეშ ვიყავით, რომ
 ამდენს ხანს ამათს საჩივარს ვერ მივხედდეთ და წიგნიც მივა-
 ცემინეთ, ახლა წვლილ მოგონებით გავსინჯეთ და დავინახეთ,
 რომ უსამართლო დ[ა]ემართათ: ჩოლაყაშვილს მძლავრობის გარ-
 და საბუთი არა აქვს-რა ამის მეტი, რომ ავის დროს მიზეზით
 ცოტას ხანს ხლებიან. ჩვენ კარგად გვახსოვს, სანატრელთა
 ჩვენს უწინარესთ მეფეთაგან წყალობის წიგნები გივმა ჩოლა-
 ყაშვილმა დათუნა ესიტაშვილს რუისპირს დაუწო და ზოგი კი
 გარდაუჩინია, რომ ჩვენც გვინახავს, მარტყოფის მოურავი
 ქაიხსრო რომ კვდებოდა, ესიტაშვილები კიდევ გვებეწვნენ სა-
 რწმუნოს კაცის პირით: ღთი და თქვენი მზე აფიცეთ, ჩვენი და
 ჩოლაყაშვილების ბატონ-ყმობა, როგორც იცოდეს, ქეშმარი-
 ტი (ქტი) მოგახსენოსო, ჩვენი მოძღვარი მეტეხის დეკანოზი
 იესე იმისიც მოძღვარი იყო და მიცვალების ჟამს იმის პირით
 ვკითხეთ და ფიცით შემოეთვალა, არც გამოგონია და არც ვი-
 ცი მეფეებს გარდა მებატონე ესიტაშვილებს ჰყოლოდესო,
 ამისთვის მოვალე ვიყავ, რომ სამართალი უნდა მიმეცა, ფარ-
 სადანს წიგნი ჩვენ მივაცემინეთ და ჩვენვე დაგვიყენებია და
 ვალიდამაც გამოავსულვარ, რომ თავისის მამულით სახასონი
 იყვნენ და ახლა ჩვენც ქეშმარიტების (ქების) სამართლის მი-
 ხედვით, სახასოდ დავდევით. ამაზედ, შემდგომთა ჩვენთა, თქვენც

გაფიცებთ საშინელსა ღთის სამართალს და ჩვენს მამა-შვილო-
ბას, როგორც მტკიცედ ეს სამართალი მიმეცეს, შეიწყნარეთ
და ნუ მოუშლით, აგვისტოს 4, ქვს უშ. აღმათ მეფე ირა-
კლი.

ქ. მისის დიდებულების ნებით ჩვენ საქართველოს შემკვი-
დრე და მმართველი დაფით ვამტკიცებ, მარტის 4, ქვს უშთ.
1).

353. წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა, მიცემული გოსტაშაზ ბარა-
თაშვილისადმი, ამ წიგნისა ჩვენ შარტო პირი გვაქვს ბელში სუდ-
ში დამტკიცებული. ბოლოს შესულმანური წარწერა აქვს. ერთი
წარწერა მეორე გვერდზე უწევნებს, რომ ნამდვილი წარდგენილი
ყოფილა 1864 წელს მეორე მეფეის სუდში.

1634. ნებითა და შეწევნითა ღთისათა, ჩვენ მეფემ პატ-
რონშან როსტომ ესე წყალობის წიგნი და სიგელი შეგიწყა-
ლეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენსა ერთგულსა და თავდადებით
ნამსახურს ყმას, ბარათაშვილს გოსტაშაზს და შვილთა თქვენ-
თა იოვანეს, შვილთა და შვილის შვილთა მომავალთა სახლი-
სა თქვენისათა ყოველთაფე, მას ჟამსა ოდეს მოგვადგეით კარსა
და მამულის წყალობას დაგუფაჯენით, ჩუენ ვისმინეთ აჯა და
მოხსენება თქვენი და მოკითხული ექენით და მკუთრდრათ და
მამულად დადგორას ძირს სოფელი აგუხნეთა თქვენი ყოფი-
ლიყო, ჩვენც ყოვლის კაცისაჲს უცილებლად და შემოუსარჩ-
ლებლად სამკვიდროთ და საბოლოოთ შეგიწყალეთ და გიბო-
ძეთ დადგორას ძირას სოფელი აგუხნეთა, მთით, ბარითა,
წყლითა, წისკვილთა, ველითა და ეენახითა, სახნავითა და ჟუ-
ნავითა, შენითა და ოხარითა, ნასყიდითა და უსყიდითა, სამე-
ბრითა და უძებრითა, ყოვლის მისის სამართლიანის საქმით და
სამძღურითა, მთით ბარამდის უნაკლულოთ, გკონდეს და გი-
ბედნიეროს ღმერთმან ჩუენსა ერთგულად სამსახურსა შიგან.

¹⁾ ზემო მოყვანილი შეიძი სიგელი № 316—352. შეკრულია ერთ-რვა-
ლათ და დამტკიცებულია წარწერით და ბეჭდის დასმით ტფილისის მახრის სუ-
დის შიგნ 1808 წელს, 28 იანვარს.

აწე უზ[ე]დესთა მოგახსენებთ და უქვედესთა გ^ბძთ, კარისა ჩვენისა ვეჟილ ვეზირნო და სხვანო მოსაქმენო, დღეს ვინ გინდა ვინ იყვნეთ და ანუ დღეს წაღმა ვინ გინდა ვინ იქნებოდეთ [], მერმე ეს ჩუენგან ნაწყალობევი სოფლის სიგელი თქუენცა ასრე გაუთავეთ და დაუმტკიცეთ, რა რიგათაც ამა ჩუენგან ნაწყალობევს ფარმანი ეწეროს და ნუოდეს ნუ შეუშლით და ნუ შეეცილებით. აროდეს არ მოგეშალოს არ ჩვენგან და არც შემდგომთ სხვათა მეფეთა და მეპატონეთაგან, და ვინ იცის ან იმას წინანდელი და ან იმას უკანდელი ამ სოფლის წიგნი ჭონდეს ვისმე, ამ ჩუენგან ნაბოძების სიგელითა გაგუიყუდებია, თან დადგომისა და შეწევისაგან, დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ესე ქ^ვს ტ^ვბ, კელითა მწიგნობრის ყარღანაშვალის მერაბისათა. []

354. განჩინების წიგნი მეფე რუსთომისა. ამ წიგნისა ჩვენ პირი გვაქვს ზელშ ლურჯ ქალღმერთს დაწერილი. თავში უწერია: თავი მოხუელი აქვს.

1644. ...შვილთა ზ მომავალთა სახლისა თქვენისათავე, მას ემსა ოდეს თურქისტანის შვილს ტეტიას (ტს.) თქუენი სამცვიდრო მამული ეულობით ეშოვნა, და მის შვილთა აკურასს ორი საგლეხო მამული მიწა-წყლითა, ცენაბითა, და ყოვლის ფერითა ქაიხოსროსა და მათს ძმათ ყმათათვის, ფალაგანხოსროს ყმისათვის და გოსტაშაბის შვილის ყმისათვის მიეყიდა და ჩუენ მისი სამართალი ექენით და ასრე გავარიგეთ, რომე რაცა იმ თქუენის მამულების სამუფქა მამული თქვენთვის დაედვა და ზელთ გეჰირათ, ის ისრეც თურქისტანი შვილთა დაეანებეთ, და თქუენი მამული აყურის ისრეც თქვენ დაგანებეთ, და მონასჟიდეს კაცთ თურქისტანის შვილთ პასუხი გასცეთ, და შეიჯერიონ. გქონდეს და გიბედნიეროს ღონ და არაოდეს არ მოგეშალოს. დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ესე ქ^ვს ტ^ვბ, ზელითა კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობრის თუმანის შვილის ბირთველისათა (ზელჩართული).

რუსტომ
მეფე.

355. წყალობის წიგნი როსტომ მეფისა მცხმული პაპუნა ორბელი-
ანისადმი. ამ წიგნისა პირი გვაქვს ხელში ღურჯ ქაღალდზე დაწე-
რილი. ნინშებათ იხმარება ორ-ორი წერტილი.

1558. ქ. ნუბითა და შეწეწენითა ღთისათა ჩვენ ღთივ გვირ-
გვინოსანმან და ორისავე ტახტისა და საბატონოს მპყრობელ
შქონებელმან, მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმან როს-
ტომ, და თანა მეცხედრემან ჩუენმან, დედოფალთ დედოფალ-
მან, პატრონმან მარიამ, პირმშომან და სასურველმან ძემან ჩუ-
ენმან პატრონმან ეახტანგ, ესე უკუნისამდე ეამთა და ხანთა
გასათავებელი, სამკეიდრო და საბოლოოვო, მტკიცე და უცვალე-
ბელი წყალობისა და სითარხნისა წიგნი და ნიშანი შეგირწყა-
ლეთ და გიბოძეთ ქუენ, ჩვენთა ერთგულთა და წესისაებრ თავ-
დადებით მრავალდევრად ნამსახურსა ყმათა, ბარათაშვილს ჩვენს
ყოიჯ-ყორჩსა პაპუნასა, შვილთა და მომავალთა სახლისა თქუ-
ენისათა ყოველთავე, მას ეამსა ოდეს მოგვიდგეკით კარსა და
თქვენის ნამსახურობის სამუფქოდ ენაგეთს თქვენს შვიდრსა
მამულს დაგუეაჯენით და თქვენის სასახლის ამღაფის გათარხ-
ნებასა, ჩვენცა ვიგულეთ და ვიგულსმოდგინეთ, ვისმინეთ აჯა
და მოხსენება თქვენი და გიბოძეთ ენაგეთს ფერიაშვილისა და
მირაქას მამულს, ზედ მსახლობელის დაფრეშათი და მისის
დისწულის თამაზათი, დღეს რისაც შქონებელნი იყვენ, მთით
ბარამდისინ, ესენი დაგიმევიდრეთ და თქვენი სასახლე ამლივიც
ისრე გითარხნეთ, რომ არაფრისთანა საჩვენო სათხოვარი და
გამოსაღები არა ეთხოვებოდესრა, არა კოდის პური, არა სა-
ბაღახე, არა პირის თავი, არა ნახირის თავი, არა სეფობა, არა
ქეშიკი, არასფრისთანა არა ეთხოვებოდეს რა, ერთის სათათროს
საურისა და ლაშქარ-ნადირობისაგან კიდე, ამ წესითა რომე ბა-
ზირს დაეჭიროს, ქორისათვის ერთი ქათამიც ვერ აიყვანოს.
გქონდეს და გიბედნიეროს ღთნ ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა
შინა და არა ოდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა სხვა-
თა შემდგომად მეფეთა და მეპატრონეთაგან. აწე გჰბთ, კარი-
სა ჩვენისა ვეჟილ-ვეზირნო და სხუანო მოსაქმენო, ვინცაჲინ
იყვენთ და ანუ დღეის წალმა იქნებოდეთ, თქვენც ასრე დაუ-

მტკიცეთ, რა რიგადაც ამა ჩვენგან ნაწყალობევსა თარვანში
 ეწეროს და ნუროდეს ნუ მოუშლით და შეეცილებით თვნიერ
 შეწევნისა და თანა დგომისაგან კიდე, დაიწერა ბაბა და ნიშანი
 ესე ქვს ტმე, კელითა კარისა ჩუენისა მდივან-მწიგნობრის
 თუმანის შვილის ბირთუელისათა. როსტომ ვახტანგ.

მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ
 მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ
 მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ მხოლოდ

356. ნაწყალობის წიგნი გიორგი XI ანუ შანავაზ მეორისა, ამ წიგ-
 ნისა ჩვენ პირი გვაქვს მარტო ხელში ღუჯ ქაღალდზე დაწე-
 -სა მონაწილე. იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე

1671. ქ. ჩვენ ღთვე გიორგინოსანმან, შეფეთ შეფეთმან,
 ხელმწიფემან პატრონმან შანავაზ, პირმშომან და სასურველმან
 ძემან ჩვენმან, პატრონმან გიორგიმ, პატრონმან ლევან, პატრონ-
 მან ლუარსაბ და სულემან ესე წყალობისა წიგნი და ნიშანი
 შეგიწყალებთ და გიბოძებთ თქვენ, ჩუენთა ერთგულთა და ნამ-
 სახურთა ყმათა, ბარათაშვილს ყლიჯ-ყორჩის პაპუნასა, შვილთა
 თქვენთა გოსტაშაბს, ყაფარბეგს, ნიკოლოზსს, თამაზს, შვილთა
 თქვენთა ყოველთავე და შვილიშვილთა, მამავალთა სახლისა
 თქვენისა ყოველთავე, მას ეამსა ოდეს თქვენს განაყოფს ასან-
 ბეგის შვილს თაყასა და ასლამაზს და მათ შვილთ თქვენთვის
 თავისი მკვიდრი მამული ტბასს ჯოიაშვილები, სასახლე და რი-
 საც მამულის მქონებელი ყოფილიყო, გამოეცვალა და მისად
 პასუხად თქვენც, ვითაც იმათ იქ ებელ-ყოდათ ენაგკოს თქვე-
 ნი მკვიდრი გლეხები ჯანიკასაშვილი ხიზუა და ბერუა ალა-
 ვერდას შვილი, და ჰაშას-გარს ათის დღის მიწა მიგეცათ, და
 ამ რიგად გარიგებულიყვნით, ჩუენცა სიგლითა ამით დაგიმ-
 ტკიცეთ, და გიბოძებთ, რომე არა ოდეს არ მოგეშალოს, არა
 ჩვენგან და არა შემდგომად სხვათა ხელმწიფეთაგან, გქონდეს
 და გიბედნიეროს ღთან ჩუენსა ერთგულად საშახტურსა შინა. და-
 იწერა ბძანება და ნიშანი ესე ქვს ტნთ, კელითა კარისა ჩუე-
 ნისა მდივან მწიგნობრის თუმანის შვილის გიორგისითა. შანავაზ.

იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე იგივე

357. ვალის აღების წერილი ბარათაშვილის ქაიხოსროსი. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი. ნიშნებით იხმარება თითო წერტილი.

1679. ქ. ესე წიგნი მოგვც მე ბარათაშვილმან ქაიხოსროს შვილმან ქაიხოსრო, ჩემა ძმისწულმან ბარათაშვილმან, სუფრაჯმან ქაიხოსრო, თქვენ ბარათაშვილს, ჩვენს განაყოფს გოსტაშაბის შვილს პაპუნასა, შენს შვილს გოსტაშაბს და თამაზსა, ასე რომე ავიდეთ შენგან ოცდა თოთხმეტა თუმანი, თვეში თუმნის თავს აბაზი სარგებელი უნდა მოგვცე. აპრილის დამდეგს თეთრი აგვილია. ამ თეთრის გირაოთ დაგვიდევი: ენაგეთს სადუნე შვილი პატი, მიწისა და ეენახისა რისაც მამულის მქონებელი იყოს, თავისის ყმითა, თავისის კერძის, რისაც მქონებელი იყოს, მისი განაყოფი სამანა დღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, კიდევ იმის განაყოფი გურგენა დღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ენაგეთს მემშვილდის შვილი რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ენაგეთს რაც შენი წილი მამული იყო და ჩვენ გვექირა, სრულ ყველა გირაოთ დაგვიდებია, სადუნე შვილები სადაც აყრილნი იყვნენ და მოიყვანო, ისიც გირაოთ დაგვიდებია, ტბას დილენჯაშვილები ქიტია და ბერუკა თავის ძმითა, ხვინთგას გარდაის, ტბის რომ ხოდობუნის ნაქერ[ია] [იმას] გარდაის, რისაც მამულის მქონებელი იყვნენ, ესეები ყველა იმ ოც და თოთხმეტის თუმნის გირაოთ დაგვიდებია ღვინობისთვის დამდეგამდი. ამ სარგებლით გირაოთ იყოს. თუ ღვინობისთვის შენი თეთრი ვერ მოგვცე თავის სარგებლით, მასუკან რაც ამ წიგნში ყმა და მამულები გიწერია, შენთვის სამკვიდრად მოგვიცემია, ხელი აღარა გვაქვს. თუ ამ ბორჯალზედ თეთრი ვერ მოგვცეთ, მასუკან ნასყიდობის წიგნი მოგვცეთ და კიდევ დაგანებოთ. არის ამისი მოწამე ბატონი თბილელი იოსებ, მეჯინიბეთ უხუცესი პაატა, მისი მამა ოთარი, ბოქოულთ უხუცესი საამ, მეჯინიბეთ უხუცესი სეხნია, ბოქოულთ უხუცესი შიოშ, ქვეთარი შვილი სულხან, ონათამ და მანუჩარ, საგინაშვილი ქაიხოსრო, საგინაშვილი ზაალ, ყორღანაშვილი ლამაზა, რევი შვილი შალვა და ადამ, ბლორძელი ოტია და ზურაბა, სარაჯი

ჯიშეიტა. მე მლუდელ-მონაზონს ელისეს დამიწერია და მოწა-
მეცა ვარ, ქვს ცნაზ.

ბაჟედა
თათრული.

ქაიხოსრო.

სართულია
ქაიხოსრო.

358. ნასტიდობის წიგნი პაპუნა ბარათაშვილისა, ამ წიგნისა ჩვენ
პირი გვაქვს ხელში, შესავალი და წვევლა გამოვევით.

1680. ...ნასყიდობის წიგნი და სიგელი დაგიწერეთ და მო-
გეცით ჩუენ ბარათაშვილმან ქაიხოსროს შვილმან ქაიხოსრომ,
ძმის წულმან ჩემან სუფრაზს ბარათაშვილმან სუფრაზმა ქაიხოს-
რომ, შვილთა და მომავალთა სახლისა ჩვენისათა ყოველთავე,
ასრე რომე დაგვეჭირა და ჩვენის მონდომითა და წადილითა მოგყი-
დეთ შენისავე მამა-პაპათ და შენი სამეკიდრო მამული და გლე-
ხები თქვენ ბარათაშვილს გოსტაშაბისშვილს პაპუნასა, შვილსა
შენსა გოსტაშაბს, თამაზსა და ბეროსა, ასრე რომე როდესაც
მამაშენი გოსტაშაბ ურუმთა მოეცლა და შენ ცოტა ყმაწვილი
დარჩომილ იყავ, მაშინ შენი სამეკიდრო მამული და გლეხები
მამა ჩემს დაეჭირა, მასუკან დაგვეჭირა ჩვენა და შენი სამეკიდ-
როც იყო და არას გემართლებოდით, მაგრამ ხელ-ახლა მოგყი-
დეთ და ავიდეთ შენგან ფასი სრული და უნაკლოლო, რითაც
ჩვენი გული შესჯერდებოდა და ჩვენი შენზე აღარა დარჩარა,
მოგვიყიდია ენაგეთს სადუნაშვილი პაატა, რისაც ვენახისა და
მამულისა მქონებელი იყოს, თავისის ყმითა, თავის კერძის
მამულითა, რისაც მქონებელი არის, მისი განაყოფი სამანა დღეს
რისაც მამულის მქონებელი არის იმითა, კიდევ იმისი განაყო-
ფი გურგენა, დღეს რისაც მქონებელი არის, ენაგეთს მემშვილ-
დისშვილი, რისაც მამულის მქონებელი არის იმითა, ენაგეთს
რაც შენი წილი მამული იყო და გლეხი და ჩვენ გვეჭირა,
სულ უკლებლათ მოგვიყიდნია. სადუნაშვილები სადაც აყრი-
ლნი იყვნენ და მოიყვანა, ჩვენ ხელი არა გვექმნდეს, ტბას
დალაგენჯასშეადგება ქიტია და ბერუკა თავისის ძმით, ტბის
რომ ხოდაბუნის ნაჭერია იმას გარდა ის რისაც მამულის მქო-
ნებელნი იყვნენ, ესეები ყველა უკლებლათ მოგვიყიდია. თუ

ენიმე ამ ჩვენს მოსყიდულს მამულს შემოგვცდილოს და წაოგე-
დაოს, პირისა და პასუხის მომცემი ჩვენ ვიყვნეთ, არიან ამისი
მოწამენი და დამბდომნი ტფილელ ეპისკოპოზი იოსებ, ბარა-
თაშვილი მეგინიბეთ უხუცესი პაატა, მისი ძმა ოთარა და ვა-
რაზა, ბოქოულთ უხუცესი საამ, მეგინიბეთ უხუცესი სენია,
ბოქოულთ უხუცესი შიოშ, ქაეთარაშვილი იონათამ და მანუ-
ჩარ, საგინაშვილი ქაიხოსრო, საგინაშვილი ზაალ, ყორღანა-
შვილი ლამაზა, რევიშვილი შალვა, რევიშვილი ადაშ, ბლორ-
ძელი ოტია და ზურაბ, სარაჯი ჯიმშიტა... დაიწერა წიგნი და
სიგელი ესე კვს ტნაშ, ხელითა მღვდელ-მონაზვნის ელისე-
სითა [სიგელი].

1599. წასყიდობის წიგნი ზურაბ ბარათაშვილისა. ამ წიგნისა პირი
გვაქვს ზელში. ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი.

1690. ქ. ნებიტა და შეწევნითა მღთისათა ესე ჟუკუნისამ-
დრ ქაშთა და ხანთა გასათავებელი, მიზეზ-მოუძებარი წასყი-
დობის წიგნი მოგართვით ჩვენ ვახუშტისშვილმა პატრონმან
მანუჩარ, ჩემი ბიძასშვილმა პატრონმან ბადურ, ძმამან ჩემან
ბახუტამა და შვილმან ჩემან იესემ და სხვა შვილთა და მა-
მაველთა სახლისა ჩვენისათა თქვენ ბატონს ზურაბს და შვილ-
სა თქვენსა ბატონს ზალს, შვილსა და მამაველთა თქვენთა,
მოგყიდეთ ჩვენ ორ ძმათ წილი ისპაანა მისის სამართლია-
ნის სამძღვრითა, მთითა, ბარითა, შენითა, დბყარითა, ველი-
თა, ვენახითა, მიწითა, წყლითა, საწყლისპიროთა, საწისქვი-
ლოთა, ქალითა, სასაოროთა, ყოვლისა ჩვენის კერძით, ავიღეთ
ფასი სრული, რასაც ჩვენი [გული] შეგჯერდებოდათ და მო-
გყიდეთ ყოვლის კაცის მოუღევრად და უჩუბრად, არას კაცს
თქვენთან ეელი და სალაპარაკო არა ჰქონდეს, თუ ვინმე მო-
დავე და მოლაპარაკე გამოჩნდეს, პასუხის გამცემი ჩვენ ვიყუ-
ნეთ. ამისად გასათავებლათ მოგვცემია ღთი და ყოველი მისნი
წმინდანი: არიან ამისი დამბდომნი და მოწამენი: მანუჩარ ციცი-
შვილი, თასონიშვილი დოღენჯი, ჩვენი მსახური აზნაურ-შვილ-

თაგან თანდარაშვილი ზუბიტა, კრემელი დონდარაშვილი ზუ-
რბა, დარბაზელი პოლოზაშვილი გიგოლა, თქვენი აზნაურ-
შვილი ყარაბანა, სალთუხუცესი იასე, თანდარაშვილი მახარა,
იმისი განაყოფა სიუმა, ლიყაურელი დეკანოზი სამა, დაიწე-
რა ქვს ტაშ(3?).

მანუ
ხაზი

† † †

ნუგეზი ილიაძე ინიძე გიგა ილიაძე მტკიპა

ინიძე ილიაძე ილიაძე მტკიპა

360. განაწილი ჯალღაშის სამღვრების შესახებ. ამ განაწილისა ჩვენ
შარტო პირი გვაქვს ლურჯ ჯალღაზე დაწერილი.

1700, თიბათგის 2. ქრევაზ ზურაბის შვილი თავისი ძმის-

წულებით, სულხან ყაფლანის შვილი კახეთისა ჯალღაშის სამ-

ღვრებზედ ცილობდნენ და მეფის ერეკლეს ბძანებით წაშოვე-

დით ჩვენ იარაღის შვილი მეჯინებით ზუცესი როსებ და გბაშ-

შვილი ინდიაშ, იმათი სამღვრები გაუშინჯეთ და სამართლიან-

ის საქმით ასე გაურიგეთ, რომ წასახლარის სერი რომ დას-

დევს, ის სერი შუა გაყავით, რომ ნახევარი რევაზს დავანე-

ბეთ და ნახევარი სულხანს დავანებეთ, და კიდევ ამეცეს გარ-

და წყალს გაღმა ღორისთული და ვანური სამღვრები ვნა-

ხეთ და კიდევ სამართლიანის საქმით ესეც ასე გაუსამღვრეთ,

სერსერი ჩამოიტანს სახნაგამდინ ძუტუნური, იმიქს ჩამოსწორ

წყლის პირამდინ და საწყლისპირა დარჩა სულხანს და სერს

იქიდაშ და სახნაგამდინ წყლისპირამდინ დარჩა რევაზს, და ასე

გაგარიგეთ, რომ ერთმანერთთან სალაპარაკო აღარა იქვსთ-რა,

ძმობისა და მოყვრობის მეტი, ვინც ამაში გამტყუნდეს, კელ-

მწიფის შემცოდენ იყოს, დაიწერა თიბათგის 2, ქვს ტაშ(3?).

ნასყიდობის წიგნი ზურაბ ზურაბის შვილი. ამ წიგნისა ჩვენ პირ-

იანი გვაქვს ლურჯ ჯალღაზე დაწერილი. შესავალი გამოყენებითა

1725, თებერვლის 12. ესე ამიერ უკუნისამდე მტკიცე

და საბოლოოთ გასათავებელი ნასყიდობის სიგელი მოგეც მე

ირაკლის თარემუზის შვილმა თეიმურაზ და ყოველმა სახლისა

მოძაველმან ჩემან თქვენ ზურაბის შვილს ზურაბას და შვილ-

თა და სახლისა მომავალთა თქვენთა, ასე რომე მოგყიდეთ ჩემი კერძი ისპიანი, ავიღეთ ფასი სრული და უნაკლოლო, რითაც ჩვენი გული შესჯერდებოდა, აღარა დარჩა ჩვენი თქვენზედ არც ერთი იოტის ფასი. ვაცთავან დამბდომი, შემრიგებელი ზურაბისშვილი ბეენ და პაპუნა ზურაბი შვილი, ედიშერიშვილი სუმბატა +, სუსიტასშვილი პატა □, ჩემი სახლთა უხუცესი ისკანდარასშვილი ბეეთა †, დონდარასშვილი ხალ, ამირხალაშვილი დავითა, მერაბაშვილი გიორგი, დაიწერა თებერვლის თარმეტს, ქქს უაგ. დაიწერა ეს წიგნი მირელი პატა მდიენისშვილის გიორგის კელით, ჩემი წილი წყლით, წისკელით, ბაღით და ნიგვზითა, საწყლისპიროთ, ტყითა და მთითა, სახლ-კარითა, შესაველ-გასაველით, ვენახითა, ველითა და ნადირითა □.

აშთაზედ:

ქ. სოლაღასშვილი ზურაბ.

აშთაზედ:

არის ამისი მოწამე სოლაღასშვილი პატყანა. †

362. ნასყიდობის წიგნი ზურაბ ზურაბიშვილისა. ამ წიგნისა პირი გვაქვს ზელში. შესავალი და წყველა გამოვეთვით.

1741. . . . ესე ნასყიდობის სიგელი დაგიწერეთ და მოგეცე იარაღისშვილმა როსებისშვილმა იარაღიმ და მომავალთა სახლისა ჩემისათა თქვენ ზურაბისშვილს ზურაბს და მომავალთა სახლისა თქვენისათა, ასე რომ დამეჭირა და მოგყიდე ჩემი წილი და ბარათში გამოყოლილი, რაც ისპიანში წილი მქონდა თავისის ბოლნისის კენჭიყარია რომ გარდავა, იმ ძღვრამდი და კაზრეთისკენ რომ გზა წავა და ხვეი ჩამოვარდება იქამდი, ლორისთავისაკენ საბადური რომ ჩამოვარდება და ლელე იქამდე, დიდა ზეით კარმეჯახელთან რომ წისკვილის აღგილი არის ჩემი იქამდი, თვისის საწყლისპიროთა, ბაღის აღგილითა, ვენახის აღგილითა, ტყითა, ველითა, სახნავითა, უხნავის, რისაც მქონე ვიყო და ჩემი წილი ისპიანი, ბარათში რაც გამაყოლოდეს, შენტვის მომიყიდა, ისპიანში ერთი ის-

რის დასასობი აღგილი აღარა მაქვს. მე ავიღე ფასი სრული და უნაკლოლო, რითაც ჩემი გული შესჯერდებოდა. ჩემი შენ-ზედ აღარა დარჩა-რა... არის ამისი მოწამე თავათ ღთო და ყო-
[ველნი მისნი წმიდანნი, ბოლო კაცთაგან ჩემი ბიძაშვილი ზა-
ზა [], გოშტაშაბიშვილი ბეჟან [], ნამანგლეღევისშვილი გუგუნა [], გერმანოზისშვილი გუგუნა [], სამისშვილი ედიშერ, ქავთარისშვილი ედიშერ, გაბაშვილი პაპუნა, ჩემი აზნაურშვილი იანდარაშვილი დავით, ხუცისშვილი ოთია †, დაიწერა კელითა სამების დეკანოზის შვილის ისაკისათა, ქვს აქათით ¹⁾ ჩდმე, ქვს უკთ. მე იარალის მომიყიდა და ყაბულიცა მაქვს ამისი [].

აშიაზედ: []
ქ. რადგან ჩემა სახლის კაცებმა ისპიანი მოგყიდათ, რაც მე ეშიალადაშს იარალის კერძი მქონდა, თქვენთვის მომიცე-
მია, ღთნ მოგაბმაროსთ [იარა
ლა].

აშიაზედ: []
ქ. მე ციცისშვილი დავით ამისი მოწამე [].
აშიაზედ: []

ქ. მე სოლალაშვილი იესე ამისი მოწამე ვარ [].
ზემო მოყვანილი ოთხი სიგელი ერთ რვეულთ არის შეკრული და ბოლოს ასეთი წარწერები აქვს:

ამ ზემო ნასყიდობების და განაჩენის ასლები ვნახე, რომ ეს პირები უმეტ-ნაკლებოთ იყო გარდმოღებული და ამისთვის კელს ვაწერ. თავადი სტატისკის სოვეტნიკი ელიაზარ ფალავანდოვი.

ამისი ასლები ვნახე, უმეტ-ნაკლებოთ არის გადმოღებუ-
ლი თ. მელიქოვი. (ჩართული).

363. წყალობის წერილი გიორგი XI მიცემული პაპუნა ბარათაშვი-
ლისადმი. ამ წიგნისა მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1693, აპრალის 1. ნებითა და შეწყენითა ლუთისათა ჩუენ მეფეთ მეფემან, თვთ ხელმწიფემან, პატრონმან გიორგიმ, თანამეცხედრემან ჩუენმა, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონ-
მან ხორეშან, ესე ამიერ ქაშთა და ხანთა გასათავებელი მტკი-

¹⁾ დედანში სწერია: ქვს აქათით.

ცე და უცვალელები წყალობის და სითარხნის წიგნი და სი-
გელი შეგიწყალებთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩუენსა ერთგულსა
და მრავალფერად წესისებრ ნამსახურს, ბარათაშვილს პაპუნას,
შვილთა თქუენსა გოსტაშაბს, თამაზს და ყაფარბეგს, შვილი
შვილთა თქუენთა ამილლაბარს და ბეენას, მას ჟამსა ოდეს
მოგვადეკით კარს დარბაზისა ჩუენისასა და თნადადეთს თქუ-
ენის ნასოფლარის მარაგაშას გათარხნებას დაგვიჯენით, ჩუენც
ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი და თრიალეთს მარბამ ნა-
სოფლარი გითარხნეთ, ამ წესით რომე რაც კაცი იქ დასახ-
ლოთ არა ეთხოვებოდესრა, არა საბაღიხე, არა კოდის პური,
არა ნახირის თავი და არა პირის თავი, თვნიერ ერთის სათათ-
როხ საფრისა და ღაშკარა-ნადირობის მეტი არა ეთხოვებოდეს
რა. გქონდეს და გიბედნიეროს ღმერთმა ჩუენსა ერთგულად
სამსახურში და არა ოდეს არ მოგეშალოს არა ჩუენგან და არა
შემდგომთა სხვათა და სხვათა მეფე-პატრონეთაგან. აწე გიბძა-
ნებთ, კარისა ჩუენისა ვეჭილ-ვეზირნო და სხვანო მოხელენო,
ბრძანება და სითარხნე თქუენც ასე გაუთაოთ და ნურაოდეს
ნუ მოუშლით, თვნიერ თანადგომისა და შეწევნისაგან. დაი-
წერა კიდევ ქვს ტა, აპრილის ა, ხელითა კარისა ჩუენისა
მდივან-შწიგნობრისა თუშანიშვილის ოთარისათა გიორგი. ეს
ბატონის ჩუენის ძმის მეფის ბძანება ჩუენც ასრე დაგვიმტკი-
ცებია. იმამ-ყული. ჩუენც ასე დაგვიმტკიცებია ეს სიგელი □.

სტენოონთაგ მარა ილონიუზობლენ. ცემენ ინოუსე იმინე

364. წყალობის წიგნი პაპუნა გოსტაშაბის შვილისა. ამ წიგნისა მარ-
ტა პირი გვაქვს ხელში, შესავალი და წყველა განგებ გამოვე-
შვიტ. ბოლოს ამ პირს აქვს მინაწერი: ქ. ასლი ვნახე და უმჯე-
ნაკლებად ვადმოვწყვრე ლ. თის წინაშე სარდარ თრბელიანის ყმა
ითანე აბაზოვი.

1696. ესე უთუო, უთუოდ დრო დაუდებელი და მიზეზ
შემოუღებელი წიგნი და პირი დაგიწერეთ და გიბოძეთ ჩვენ
გოსტაშაბის შვილმან პაპუნამან და შვილმან ჩვენმან ნიკო-
ლოზ და თამაზ, ამილლაბარ და ყაფარბეგ, შვილთა და მო-

მავალთა სახლსა ჩვენისამან თქვენ, ჩვენსა ერთგულსა და მრავალ გვარად თავდადებით ნამსახურსა საღმრთაშვილს პეტრე შვილებსა გიორგის, სეხნასა, გოდერძის და ბასილს, შვილთა და მომავალთა სახლისა თქვენისასა, მოგეცით ენაგეთს შენს წილს გარეთ შენის განაყოფის აბრამის კერძი მამული ყმითა, მთითა, ბარითა, შესავლითა და გასავლითა, მისის სამართლიანის სამზღვრითა, ასე რომე ის აბრამ წაგვივიდა და ჩვენი ბატონ-ყმობა აღარ ინდობა, და მრავალი იმტყუვნა ჩვენზედა, და შენა სამსახურითა და ქრთამითა მრავალი გვემსახურე, რითაც ჩვენი გული შეგვიჯერდებოდა, ყოვლის კაცის უტილებლად, გქონდეს და გიბედნიეროს ღონ ჩვენს ერდგულად სამსახურსა შიგან, არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არცა მამავალთა სახლისა ჩვენისაგან... არის ამისი მოწამე ასლან ხოსიტაშვილი და ბერძნისშვილი ოთარ და ჩვენი ოქროპირი და გამსახურდი, და ერთობით ჩვენი სრულ მსახურ აზნაურშვილნი, და მე ახალციხელს კოპინაანთ ოპანას დამიწერია და მოწამეცა ვარ ამისი, ქკს ტჰდ, [].

ქ. მე ამილლაბარ შეგიწყალე და ამაში რომ ვენახი სწერია, პეტრეს შვილო სეხნაივ და მორდელიო, ის ვენახი გიბოძე [].

365. წიგნი შანავაზ შეფისა აბაპატის მამულის სარგებლობის შესახებ. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1691, აგნასას 7. უდიდებულესის კელმწიფის უზენაესისა ბძანებისა და ფარენისა მებრ ღორას ახმატას სოფელი თავისის საძღვრებითა და ასევე ეკკლესიითა, რომელიც არის იმ სოფელში, ბოძებია თავადს პაპუნა-ბეგს. ახმატის ეკკლესიის წინამძღვარს თავისი რაც სახელმწიფო სათხოვარი და მალი იქნებოდეს, უნდა ყოველ წლივ პაპუნა-ბეგს მოსცეს და ყაბაზს გამოართმევდეს, და ლორეს მებატონეს ახმატთან საქმე არა იქუს. თუ შემდგომად უზენაესის კარიდამ ბძანება გამოვა, რომ ლორის მებატონისა იყოსო, ასე აღსრულდება, თუ არა ამ

ჟამად ყო მალაღის-ბჰანებით გამოცხადებულ არს და ჩანს, რომ
 ის ეკლესია ვაჰუნა-პეგისა არის, და ლორეს მეპატონეს იქ
 საქმე არა აქუს-რა. დაიწერა თვესა თათრულსა ობიულ ავალსა
 წელსა წმდ, ქართულად ივნისის 8, ქვს ცათ, მეფე
ვაჰუნა
 366. განჩინება მეფის ნაზარალიზანისა ახპატის მამულს შესახებ, ამ
 განჩინებისა პირი გვაქვს მარტო ზელში.

1693, დეანოზისთვის 1. არღუთაშვილი ბჰანდურ-ბეგ
 ედაფებოდა პატრიცემულს რევაზ-ბეგს ვარაშტის სოფელსა და
 ახპატის ბაღების ნახევარსა, მოვიდნენ ჩვენთან და ჩიოდნენ,
 უწინდელი ყარაბაღის ბეგლარ[ი]ბეგი აქ დაგვესწრა, ვალაპარაკეთ
 და გავშინჯეთ, რომელზადაც ჩიოდნენ რევაზ-ბეგისა და ისი
 მამისა ყოფილა, ასე რომ იმის წარჩინებამ ბორჩალოს მეპატ-
 რონემ თამაზ-ყული-ჩანმა გამოაცხადა ჩვენთან, როდისაც
 იმისგან ჩამოართმევით, რევაზ-ბეგს და მის მამისათვის მიუციათ,
 ახპატის მამულად ყოფილა, და აწ რევაზ-ბეგის კელში არის,
 და ესეც გვიანბო და უმოწმა, რომ არას დროს არღუთაშვილე-
 ბისა არ ყოფილიყოს ის მამული და არც სჭეროდესთ, რადგა-
 ნაც ამისთვის ლორეს მეპატრონემ ასე იმოწმა, რომ რევაზ-ბე-
 გისა ყოფილა და არღუთაშვილებსა და სხვათა იქ საქმე არა
 ჰქონიათ, დასტუხანდს ქვეით არღუთაშვილებს საქმე არა
 აქუსთ-რა, ამისთვის ზემორე გამოცხადებული სოფელი და მამუ-
 ლი სამართლით დარჩა რევაზ-ბეგს და იმისი არის. თუ შემ
 დგომად არღუთაშვილებმა ანუ სხვამ ილაონ, მათი სიტყვა ბა-
 თილი იქნება, დაიწერა თვესა თათრულსა რაჯიბისსა, წელსა
 წმგ, რიცხუსა დეანოზისთვის ა, ქვსა ცმა: მეფე ნა-
ზარალიზან

367. მეფის თეიმურაზის წყალობის წიგნი, რომლითაც ის ახპატს უბო-
 ძებს ზურაბისშვილს ზურაბს. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს

1752, გაბრგობისთვის 25. ქ. წყალობითა დეთისათა
 ჩვენ დეთივ აღმატებულმა, დეთივ დამყარებულმა, ღთივ ცბე-

პით გვირგვინისანმა, იასიან-დავითიან-სოლომონიან-ბაქარტონ-
 ენმა, ქართლისა, ყაზახ-ბორჩალოს მფლობელ-მპკრობელ-მქო-
 ნებელმა, მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმა თეიმურაზ,
 და თანა მემცხედრემან, დედოფალთ დედოფალმა, პატრონმა
 ანახათუმ (sic), პირმშომა და სასურველმა ძის ძემან ჩვენმან პატრო-
 ნიშვილმა ვახტანგ, ესე აპირითგან უკუნისამდე ეამთა და ხან-
 თა გასათავებელი სამკვიდრო და საბოლოოდ გამოსადეგი მტკი-
 ცე და მოუშლელი ყმისა და მამულისა წყალობის წიგნი და სი-
 გელი გიბოძეთ თქვენ, ჩვენს დიდათ ერთგულსა და მრავალ
 გვარად თავ დიდებით ნამსახურსა ყმასა, ზურაბისშვილს, დე-
 დოფლის მორდალს და სუფრაჯს, ზურაბს და თქვენს ბიძა-
 შვილს სვიმონს და დავითს, მას ეამსა ოდეს მოგვიდევით კარ-
 სა დარბაზისა ჩვენისასა და პაპის თქვენის ზურაბ სარდლის ნა-
 შოვნის ახმატის წყალობას დაგვაჯგენით, ვისმინეთ აჯა და
 მოხსენება თქვენი და გიბოძეთ სოფელი ახმატი, როგორც რომ
 ქართველის ბატონებისა დროს თქვენს მამა-პაპათ ძეგლის წიგ-
 ნებთა ჰქონებოდეს, იმ რიგათ თქვენთვის წყალობა გვიქნია და
 გვიბოძებია მისის მითითა, ბართა, სახნავითა, სათიბითა, უთი-
 ბითა, წყალითა, წისქვილითა, საწყლის პირითი და ყოვლის
 მისის სამართლიანის საკმითა და სამძღვრითა, გქონდეს და გი-
 ბედნიეროსთ ღთნ ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შა, არ მო-
 გეშალოსთ არა ჩვენგან და არა შემდგომთა ჩვენთა მეფეთა მე-
 პატრონეთაგან. გიბძანებთ, კარისა ჩვენისა ვეტილ-ვეზირნო,
 წყალობა და ფარვანი ესე თქვენც ესევე დაუმტკიცეთ და ნუ
 მოუშლით შეწევნისა და თანადგომასა კიდევ დაიწერა კელითა
 კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობარის თუშმანიშვილის გორჯას-
 პისათა, გიორგობისთვის გე, ძეს უმ,

მეფე თე-
იმურაზ.

დედოფა-
ლი ანახა-
თუმ.

პატრონის-
შვილი ვახ-
ტანგ.

ბატონის
შვილი ლე-
ვან.

ჩვენ მეფეთ მეფის თეიმურაზის ძე მეფე ირაკლი ვა-

მტკიცებთ სიგელსა ამას, ქრისტისშობისთვის გე, ძეს უმ, მეფე ირა-
კლი.

ჩვენ ყოვლისა ზემოესა საქართველოს პატრიარხი მეფის ძე ან-

ტონი ვამტიკებთ სიგელსა ამას დეკემბერს ჯდ, ჩღაზ, ანტონა.
ჩვენ დედოფალი ქართლისა კახეთისა და დადიანის ასული და-
რეჯან ამ სიგელს ვამტიკებთ, დეკემბერს ჯდ, ქვს უნე.

ჩვენ შეფის ირაკლის ძე ბატონისშვილი გიორგი ამ ბატონების ბძანებას ეპიტაციებთ დეკენბერს კბ. ქვს უნა გიორგი

შეხვედრის შა-
ტონი კონს-
ტანტინე.

ნებისა და შეწყვენითა ღვთისათა ესე წიგნი და პირი მო-
გეცით ჩვენ ზურაბისშვილმა გიორგიმ, ბეთან და შიოშ
თქვენ პიძაჩვენს რევას, ასრე და ამა პირსა ზნ, რომ მოხდა
ჩვენს ძმობაში, ცოტა რამ ქართული ჩამოგვივარდა და ვილა-
პარაკეთ ბატონს სარდალს თამაზთან, და ჩვენი მოყვრები
გვერდს იახლენ და ამ პირობაზე შეგვარიგეს, რომ საბარა-
თოსშვილოში რაც მამული გვექონდეს მალიცა და ნარბევიცა,
ჯურუშიცა, საქვრივოცა, რაც გამოვიდეს, ორი წილი თქვენ
მოგართოთ და მესამედი ჩვენ სამთ ძმათ. რაც ვალს მორჩეს,
პური და ღვინო თუ გარდაგვიჩრეს, გავყიდოთ, ორი წილი თქვენ
მოგართუა და მესამედი ჩვენ სამთ ძმასა, მამული და სახელოც
რომელიც სამკვიდროდ გაიცეს, ერთი წილი თქვენ და ერთი
წილი ჩვენ სამს ძმას, ვისიც გავეთება მოინდომო, არ დაგიშა-
ლოთ, ვინც ჩვენს მამულში დააშაოს რამე, თქვენ დატუქათ,
ახპატის მამულისაგან მესამედი ჩვენს სამს ძმას და ორი წილი
თქვენ; მოსავალი გარდაგვიჩრეს ან ვალს მოვარჩინოთ, ან პური
და ღვინო გავყიდოთ, მესამედი ჩვენ და ორი წილი თქვენ, ახპა-
ტის მოურაობა დედა ჩვენს რომ სოფელი აქუს, ის მოუშლე-
ლად ჩვენ გვექონდეს. საყდრის მალეჯაათი თაფლი რაც გამო-
ვიდეს, ორი წილი თქვენ და მესამედი ჩვენ, რაყამიც რომ მო-
გვივიდეს, მაინც ეს პირობა გავგითავრო, სხვას იქაურს საქმეს-
თან და გამოსაღებთან კელი არ გვექონდეს. თუ ამაში გავიმტყუნ-
დეთ, ჯერ ვიყოთ ღვთის შემცოდე და მერე გიორგი მეფისა და
სრულ იმის დარბაისლისა. ბატონის სარდალისა პირობით ამ რი-
გად გავირგებულვართ.

გიორგი

+

ნარბევი
თამაზ

... აქოგენი თბეცო...

தமிழக அரசு

കേരള ഹൈക്കോട്രിബ്യൂണൽ

-20-ը և 31-ը ընկած ժամանակահատվածում անհատները հետևյալ կերպ են ընդգրկվում համապատասխան հարկերի վճարման ենթարկման ենթակա խմբերում:

368. მოხსენება სვიმონ ზურაბიშვილისა შეფის ძის გიორგისადმი თავის მამულების მიბარების შესახებ, ამ მოხსენებისა მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1792, ანგარას 25. ჩემის მოწყალის საქართველოს უფლისწულს მეფის ძეს გიორგის ზურაბიშვილი სვიმონ მოვახსენებ ღთის წინაშე, რომელიც ჩვენი მამულია მისა ეს არის სრულად:

- 1 ქ. სოფელი ბალიქი.
- 2 ქ. სოფელი კაზრეთი.
- 3 ქ. სოფელი მონასტრი.
- 1 ქ. სოფელი ისპიანი ერთი საკომლო ჩემი სამეციდრო არის და სხვა სრულიად ჩვენი ნასყიდი.
- 2 ქ. სოფელი ბაბილაშენი.
- 3 ქ. სოფელი კვირაცხოველი და ჩვენი სასაფლაო.
- 11 ქ. სოფელი შამიანი.
- ქ. სოფელი ვარდისწყარო.
- ქ. სოფელი თავდიდიანი.
- ქ. სოფელი ქარგარიანი.
- ქ. სოფელი ვანეთი.
- ქ. სოფელი ბერთა-ქარი, ერთი საკომლო მზექაბუჯა მდივანბეგისა არის.
- 3 ქ. სოფელი გვიანა.
- 4 ქ. სოფელი კამარეთი ერთი საკომლო ჩიჩიბაშვილისაა და სხვა ჩვენი საკუთარი.
- 6 ქ. სოფელი რაფაქეთი.
- 8 ქ. სოფელი ლიყურეთი ორი საკომლო იარალიშვილისა და სხუა ჩვენი.
- 17 ქ. სოფელი ირაგა, ერთი საკომლო თურაბაშვილი იარალიშვილისა არის და სხუა ჩვენი.
- 11 ქ. ნოზისა ერთი საკომლო ჩვენი.
- ქ. ახპატი სრულად ჩვენი. ორი საკომლო ვართაპეტისა და თვით ვართაპეტისაც ჩვენ გვემსახურებოდნენ.
- ქ. ახპატის მაზრა სოფელი ბერდიკი.

ქ. სოფელი კარპეტის-ხევი.

ქ. სოფელი ნილოცი.

ქ. სოფელი კახმახუთი.

ქ. სოფელი აჯარი.

ქ. აბატიის სამძღვარი მთაში მირზა-ტაში, დაბლა აბაში, ქალაში ჯუარი, ელდეზე გამოსული სალახ-ხაჩი ყოვლითურთ უბედურ კმნილი ზურაბის შვილი სვიმონ ჩემს კელმწიფის ძეს უფლის წულის გიორგის ამას მოვახსენებ: რადგან ჩემს სასურველის შვილის ანდერძიც თქვენდა მიმართ იყო და თავისი ობოლი ყმა და მამული თქვენთვის შემოვედრებოდა, მეც მუხლო დადგმით გვედრები, ყოვლის ობლის და დავრღობილს მისამართო მოწყალევე, თქვენის ღმრის მოყვარებისათვის, მომიმართავს, ჩემი ზაალ თავისის ყმითა და ზემო ნაწერის მამულითა თქვენთვის მომიმარებოდა ობლებით არაფინ დიგაროს და უპატრონობით ყმა და მამული არაფინ გავლიჯოს, თქვენის უცხოს შვილების სადღევრძელოდ თვალ ყურდ მიუვადევით და თქვენს საფარველს ქვეშ ამყოფოთ, და გაამღებინათ ჩემო მოწყალევე კელმწიფევე. აღიწერა იანვრის 6^ე, ქვს უმ.

მისი სიმაღლის მეფის ძის გიორგის მოძღვარი, ხარების დეკანოზი გიორგი ლარაძე, ამას ვწერ, სვიმონ ზურაბის შვილი ჩემი მოწაფე არის და ამის შვილის ანდერძიც ასე იყო, როგორც თითონ დამტკიცა და მეც ამის მოწამე ვარ

მის უწმინდესობის სალთხუცის ძმა მალაღაშვილი (დავით) ამ ზემო წერილის მოწამე ვარ სვიმონის სიტყვით

ამას ქვემოთ მოყვანილია შთამომავლობა აბატის უპატრონებისა.

ზურაბ სარდალს რომ უშოვნია აბატი, იმისი შვილები არიან: შანშე და პაპუნა. პაპუნა შვილები: ისლან და რევაზ. ისლანი შვილი: ბეიან, ბეიანის შვილი სვიმონ, რევაზის შვილი პაპუნა, ჩვენ ასე ძმანო ვიყავით, შანშე შვილი ზურაბ, ზურაბის შვილი ზაალ, ზაალის შვილი ზურაბ, ასე სახლის ცაცნი ევოფილვართ,

ილიტურტ იუდელოპ ბატონ პიტენძე.

რომ გაივლის, ორის დღისა კიდევ ახალშენურს მიწაში ნასოფლარში, ოთხის დღისა პაპისგორში გვერდში, ექვსი დღისა პაპუნაშვილის წისკვილის ზედათ მარილობის ხევის პირში, ოთხის დღისა დამპალაში კუნელს ზედათ ძეძენარი და მიწა, ორის დღისა ბოჭოლაურში, სამის დღისა მოკლე მიწაში ქაბუკაშვილის წისკვილის გზა რომ გაივლის ზედა საქცევში, ერთის დღის მიწა დამპალაში როსტომაშვილის მიწის მიდგამდინ, ერთის დღისა ენაგურს ხევში გზა რომ ჩავა პირშელმა. ესე ყოველივე მოგართვით, მოგყიდეთ და ავიღეთ ფასი სრული, რითაც ჩვენი გული შესჯერდებოდა, რათაც გეპრიანებოდეს მოიხმარეთ. არავინ არის, ვ[ი]სცა უბოძეთ, ამისი მცირე, თუ გამოჩნდეს, პასუხის გამცემი ჩვენ ვ[ი]ყვნეთ. არის ამისი მოწამე სარდალი ლუარსაბ, სუფრაჯი ავთანდილ, გიორგიშვილი ვახტანგ, ნაზირი ოთარი, ნაზირი ედიშერ ქ, მღივანი შიოშ, მელვინეთ-ხუცესი ბაირამ, მეგოდრეთ ხუცესი ბაირამ, შაიკაშვილი ფარემუხ. მე მღივანს გივს დამიწერია და ამ საქმის მოწამეცა ვარ. ქქს ტშთ, იანვრის ა.

ადგილი
ზექდონა

ჩვენ მეფეთ მეფემან და ხელმწიფემან, პატრონმან ნაზარალიხან, ესე მამულიც ჩვენ ვიყიდეთ და ერთი კომლი გლეხი ეს ყოინიძე ბეეუაშვილი გურგენა, მისი ძმა ჯიშუტა, მამუკა, მისი შვილი გიუნა, გოდერძა და ბერიძეც ჩვენ დავიხსენით და ამ ჩვენს ნასყიდს მამულზედ დავასახლეთ, და აღაპა დავდევეთ, ასრე უნდა დიდს ხორციელის შაბათ[ს] ერთს ცხვარს და ერთ თოხლს დაჰკლევდეს, ერთ საპალნე ღვინოს, ოთხს კოდის პურის ნამც[ხ]ვარს დახარჯევდეს, ნახევარს ჩარექს სანთელს, ერთს სტილს საკმელს, ორ შაურს საწირაეს მღვდელს მისცემდეს და სამს აწირვინებდეს, აღაპს გარდაიხდიდეს და კურთხეულს ხელმწიფე პაპაჩვენს თაიშურაზს, ბებიჩვენს დედოფალს ხვარაშანს, მამაჩვენს პატრონს დავითს, და დედაჩვენს დედოფალს პატრონს ელენეს, ჩვენს ძმას ლუარსაბს შენდობით მოიხსენებდნენ, და ჩვენ და ძეთა ჩვენთა დღეგრძელობას გვეტყოდნენ. ეს კაცი ასე გვითარხნებია, რომე არაფერი საჩვენო სათხოვა-

რძი და გამოსაღები არაფერი არ ეთხოვებოდეს, არა კოდის პუ-
რი, არა ღალია, არა საბაღაბე, არა პირის თავი, არა ნახორის
თავი, არა შიშლიგი, არა სამეჯინბო, არა ბეგარი და სამუ-
შაო ერთის მსახურობის მეტი, არც საური არაფრისთანა არ
ეთხოვებოდეს. კარის ჩვენის გამრიგენო, ასრე დაუშტკიცეთ და
ნუ მოუშლით. ვინცა და რამანც ეს აღამის მონათესავემ ეს
მოშადლოს, ცოდვითა ჩვენთათვის იგინიმც დაისჯებიან ღლესა
მას განსჯისასა და მათ ზედამცა მრისხანე იქმნების ყოველთა
დამხადებელი დაუსრულებელი ღთი. ამისი საზღოს კაცი ჯი-
ლაღის მეთოფედ არ გასწყდებოდეს, ვინც და რამანც ხე[ლ]-
მწიფემ ეს აღაპი მოაშლეინო[ს] და არ აქნეინოს, ჩვენთა
ცოდვით[ა]მც იგინი განიკითხვიან.

მეფე ნახარ
ალიხან

370. წყალობის წიგნი მეფე ვახტანგ VI-ისა. ამ წიგნისა მარტო პირი
გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილილი, ნიშნებით იხმა-
რება თითო წერტილი.

1702, ქრისტეშობასთვის 11. ქ. ნებითა და შეწყვენითა
ღთსათა, წყალობითა დიდის ხელმწიფისათა, ჩვენ პირველთაგანვე
ზეციით მეფეთა განკვეთილისა, აწ სასუფეველთა ცათა შინა სულ-
ბრწყინვალეთ მნათობლისა, ვახტანგ ყოფილის შაჰნავოს-ხანის
ძისა, ქართველთ მეფისა და სრულათ ერანის სპარსერელოს (cic)
ყანდარისა, ქირმანისა ბეგლარბეგისა, გირიშკისა და ჰაილათისა
ქირნესა, გიორგი ყოფილისა, მეორე შაჰნავოს-ხან ხმობილისა,
პატრონის მაგიერეთ ყოფმა და ძემან ერანის დივანბეგის შაჰ-
ყულის-ხანისამან, საქართველოს ჯანიშინმან, პატონიშვილმა,
პატრონმა ვახტანგ, ესე ამიერით უკუენისამდინ ეამთა და ხან-
თა გასათავებელი წყალობის წიგნი და ნიშანი გიმოძეთ თქვენ,
ჩვენსა ერთგულობით ნამსახურსა, ჩუენს აზნაურ ყორღანა-
შვილს ავდროზანიშვილსა ასიტასა, მამავალ საზღოსა შენსა,
მაშინ ოდენ ერთ კომლის აკურის მედიაშვილი შიო და მის
ბიძაშვილი ბერი, გერმანოზიშვილი გუგუენა და იასე შემოგცი-
ლებრდით და ძალათ წაერთმევიანთ და დაეკირათ, და მოხველ

მოგვახსენებ, მოკითხოული ექვნით და დავთრები ვანახენი, სამკვიდრო შენი ყოფილიყო, ბატონს მამა ჩვენსაც წყალობა ექნა, ჩვენც შეგვიწყალონ და გვიბოძათ შენი სამკვიდრო გლეხი აკურის მელაშვილი შიო, მის ბიძაშვილი ბერი მისი სამართლიანი მამულითა და მიწა-წყალითა, დღეს რისაც მამულის მქონებელი იყო, გქონდეს და ჩვენსა ერთგულთა სამსახურსა შინა არიდნეს არ მოგეშალოხთ, იმე გვიბანებთ, ვარისა ჩვენისა ვეჭილ-ვეზირნი, ბძანება ჩვენისა ეს ასრე დაუმტკიცეთ. დაიწერა ბძანება ესე ტყ. ქრისტიშობის აჲ, ხელითა კარისა ჩვენისა მდივან-წიგნობრივ თუშანშვილ გივისათა, ჩვენ მეფეთ-მეფემან და თვით ხემწიფემან, პატრონმან ვახტანგ ესე წყალობა ჩვენისა სიგელი შეორეთ ვაჟუაზლეთ, როგორათაც ამაშიდა სწერია, ისრე გვიბოძებია . რა რიგათაც ამა მამის ჩვენის სიგელში ეწერა, ჩვენც აგრეთვე დავვიმტკიცებია . ჩვენ მეფეთ მეფემან თვით ხემწიფემან, პატრონმან არჩილ, რა რიგათაც ბატონი ბიძის ჩვენის მეფის ვახტანგისაგან ამ სიგლით წყალობა სპირვებია, ჩვენც ასე ვამტკიცებთ , ქრისტიშობისთვის აჲ, ქვს უკდ. თე. ლიონი. 11. მცდომან წყალობა, 2011

ლიად ერანის სპასალარისა, ყანდაარისა და ქირმანის ბეგლარ-
ბეგისა, გირშაკისა და ჰაიალათის მკირაფისა, პირველ გიორგი
მეფობით ხმა განფენილისა და შემდგომად ესეცა სპარსთა მიერ
მეორე შანაფაზ სახელდებულისა მაგიერად მყოფმან, ძმისწულ-
მან მისმან და ძემან ერანის მდივანბეგის შაჰყული-ხანისამან,
საქართველოს ჯანიშინმან, ბატონისშვილმან, პატრონმან, ფაზ-
ტანგ, ესე ამიერიო უყუენისამდინ ყამთა და ხანთა გასათავებე-
ლი, სამკვიდროდ და საბოლოოდ გამოსადგეგი მამულისა და ქა-
ლაქს სასახლის ადგილის წიგნი და წყალობის ნიშანი შეგი-
წყალებთ და გიბოძებთ თქვენ, ჩვენთა დიდად ერთგულთა და
უცხოფერად და მრავალ სახელ თავდადებით ნამსახურთა და
გარჯილთა, მრავალგზის ჩვენთაგან წამებულთა, დაჩარჩულთა
და ქირ ნანახთა, ჩვენის შორეულ-გამდიდრებისა და ვაძალიანე-
ბისათვის მომჭირნეთა, და მრავალ გვართა სიღარიბეთა და ქირ-
თა შინა შესრულთა ყმთა, ბარათაშვილს გოსტაშაბისშვილს
პაპუნას, შვილსა შენსა მანგლელს ნიკოლოზს, თამაზს, და
შვილს, შვილსა შენსა ამილბაბას და ბექანს, შვილსა შენსა
ყაფარ-ბეგს, კიდემ შვილისშვილსა შენსა როსტომს, ქაიხოს-
როს, მაშინ ოდეს წყალობას გვეაჯენით, ვისმინეთ აჯა და
მოხსენება თქვენი, შეგიწყალებთ და გიბოძებთ გარეთუბანს სა-
სახლის ადგილი, რომე შენებით ახლა თქვენ ააშენეთ მისის
სამართლიანის სამძღვრითა; ამასდა გარდაისად ესაკეთეს თაყა
საჩინოსშვილისათვის ერეკლე მეფეს ერთი კომლი გლეხი სულ-
რამაშვილი გამოერთმევიანა, ეს გლეხიც თქვენ გიბოძებთ მისის
შთელი საკომლოთი, სახლ-კარითა, მიწა-წყლითა, ვენახითა, წის-
კვილითა და მთითა, ბარითა, რისაც მქონებელი იყოს, ყოვლი-
თურთ თქვენთაგან გვიბოძებია ეს გლეხი მისის საკომლოთი, და
გარეთუბანს ზარათის ნაბაღვართან სასახლის ადგილი, ყოვლის
კაცის უცლივლად. გქონდეს და ვიბედნიეროს ღონ ჩვენთა
ერთგულად სამსახურსა შინა და არაოდეს არ მოგეშალოს არა
ჩვენგან და არცა სხვათა მეპატრონეთაგან. აწე გიბრძანებთ,
კარისა ჩვენის ვეჟილ-ვეზირნო, ბძანება და ნიშანი ესე ჩვენი
ასრე დაუმტკიცეთ და ნურავინ შეეცოცხლებით. დაიწერა ბძანე-

ბა ესე კელითა კარისა ჩვენის მდივან-მწიგნობრის თუმანისშვი-
ლის გივისათა, **ქვს ტყვ**, მაისის შვილსა. მეფე ვაჟ
ტყვ

372. წყალობის წიგნი ბატონიშვილის სვიმონისა. ამ წიგნისა ჩვენ
მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი.

1713, გიორგობისთვის 15. ქ. ნებითა და შეწევნითა ღთი-
სათა ჩვენ საქართველოს განმგებელმან, ბატონისშვილმან სვი-
მონ, ესე ეამთა და ხანთა გასათავებელი, მამულის წყალობის
წიგნი და ნიშანი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ მდივანბე-
გის ერასტის ასულს, ჩვენს მამიდაშვილს გუქას, მაშინ ოდეს
გოსტაშაბისშვილის პაპუნას შვილები თამაზ და მისი ძმისწუ-
ლი ამილღაბარ რომე გაიყარნენ, რაც ჩვენი სამართლით ასა-
ლები გასამყრელო იქნებოდა, ავიღევით იმისგან, ზოგი თა-
მაზს უბოძეთ და ზოგი თქვენის ნამზითვით ჩვენგან იქრთამეთ
და გიბოძეთ დოღაგნას მატიაშვილი გიორგი კომლი ერთი,
გაგას კვირიკაშვილი ამირანა ერთი, დაჯებას რევანდაშვილი
სეხნია ერთი და აგუჯანუთს გულიტაშვილი სეხნია ერთი. ესენი
თავეთის მამულით, ყოვლის სამართლიანის სამძღვრით, თქვენ-
თვინ და შვილთა თქვენთათვინ გვიბოძებია, ამ წყითა რომე
თუ შენი მახლები ამ შენს მორთმეულს ფეშქაშში შემოგეწი-
ნენ და მათი წილი ფეშქაში შემოგიბრუნონ, საერთოთ იყო-
ლიეთ და ეს გლეხები ბოლოსაც სამოღ იყოს და წილი ყვე-
ლამ დაიდვას, თუ არა და არ უნდოდეს და ფეშქაში არ გა-
მოერინენ, ეს გლეხები შენ გყვანდეს, ვერავენ გეცილებოდეს.
აწე გიბძანებ, კარისა ჩვენისა ვეჭილ-ვეზირნო, ბძანება ჩვენი
თქვენცა ასრე დაუმტკიცეთ. დაიწერა სიგელი ესე ხელითა კა-
რისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობრის თუმანისშვილის გიორგისათა,
გიორგობის აჲ, **ქვს უა**.

მეფე
სვიმონ

373. ძმობის წიგნი დათუნა, პატა და იესე ბარათაშვილებისა. ამ წიგნისა ჩვენ პირი გვაქვს ზელში სულში დამტკიცებული.

1717 ფებერვლას 7. ნებითა და შეწევნითა ღთისათა და მეოხებითა ყოვლად წმიდისა ღვთისშობელისათა და მარადის ქალწულისა მარიამისათა, მეოხებითა წმიდათა ზეცისა უსხეულოთა ძალთათა, წმიდისა წინასწარმეტყველისა და ნათლისმღებლისა იოანესითა და ყოველთა წმიდათა მისთათა, ესე ძმობის წიგნი მოგართვით თქვენმა ძმისწულებმა დათუნამ და პატამ თქვენ ბიძა ჩვენს იესეს, შვილსა თქვენსა ოთარსა და გერმანოზს, ასე და ამა პირსა ზედა: გაყრილნი ვიყავით და ისევ ერთმანერთის თავი მოვიწოდომეთ, და ისევ ძმათ შევიყარებით. ეს პირობა დაეზღვეოთ, რომ მამის მამული და ბიძის და ოთარი-საც და რაც ჩვენი მამა-პაპათ მამული იყოს, ნასყიდიცა და უსყიდიცა, ყველა გაგვიერთებია, რაც ერთობაში შევიმატოთ, საერთო იყოს, რაც დაგვეკარგოს, ისიც საერთო იყოს, თუ ვინ იცის ჩვენი შვილისშვილი გაიყაროს, ქართლში როგორც რიგი იყოს უფროს-უმცროსობისა, ისრე ექნათ. სანამდინ ცოცხალი ვიყოთ, არც ჩვენ გაგვეყოთ, როდესაც შვილიშვილნი გაიყარნენ, მე საუფროსო ავიღო და შენ საუმცროსო აიღო, სხვა შუა გავიყოთ. ვინც ამაში უმტყუნოს და ეს პირობა გატეხოს, თავად იყოს ღვთის შემცოდე და მერმე ქართველის ბატონისა, ახლა ჩვენ რომ ეალი გუმართებს ოცი თუმანი, საერთოდ გარდავიხადოთ, და სხვა რაც დარჩეს, თავთავისთვის გარდავიხადოთ; თქვენდა უკითხავად არც მამული გავსცე, არც დაგიბრებო კაცი, არც გამოვიყვანო მსახური და მხლებელი, თუ პური და ღვინო გარდაკურჩეს, საერთოთ მოვიხმაროთ, ან მამული ვიქრთამოთ ან ვიყიდოთ, ყველა საერთოთ იყოს. არის ამისი დამხდომნი თავად ღმერთი, კაცთაგან გოსტაშაბისშვილი ამილ-ლაბარ, იარალისშვილი ვახტანგ, იოთამისშვილი ორბელი, ციციშვილი ნოდარ , დოლენჯიშვილი ზაალ, ზაალიშვილი ერასტი, მე დეკანოზის შვილს იოსებს დამიწერია და მოწამე-ცა ვარ, დაიწერა ესე წიგნი თებერვლის შვიდსა, ქს უკ. ამას

იქით რაც წიგნი გამოჩნდეს ან ბარათი, ან ხელმწიფის ნაწყალობევი, ამ წიგნმა გაამტყუენოს. □, □, რადგან უფროსი ბრძანდებით, რაც პური და ღვინო გარდაგვრჩეს, ორი წილი ზენა და მესამედი ჩვენა, თუ პური და ღვინო დაგვაკლდეს, საერთოთა აიღე და მამულიდამ მიეცი. □ □.

განის აწიანე სწერია:

ბედნიერის ხელმწიფის შემცოდე ვიყვნეთ შე დათუნა, პაატა, რაც თქვენმა მოყვრებმა გაარიგათ, თქვენს გარიგებებზედ... (ამ ადგილას არა სჩანს ცხოვლად ასოები!).

374. ბძანება მეფის ვახტანგ VI-ისა. ან ბძანებისა მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი.

1711—1719. ქ. ჩვენი ბძანება არის იასაულო, მერმე ვაგვს ამოვარდნილის უსუფისშვილის პაატას ნაქონს ხუცის-შვილზე თავგვს ებალას და იმედაზე, იქივ ვაგვს პატარას თაყას ნაქონს ანისშვილის ერთს საყვამლოს, ანისშვილის მამულზე ხელი უმართე, გოსტაშაბისშვილს ამილლაბარს მოაბარე, ამისთვის წყალობა გვიქნია და გვიპოძებია. ვახტანგ მეფე
ვაქარ.

375. ბძანება მეფის ბაქარისა. ეს ბძანება ლურჯ ქალაღზედ არის დაწერილი, რომლის მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1716—1719. ქ. ჩვენი ბძანება არის, ისაულო, მერმე, რაც ამ ჩვენის წიგნით გოსტაშაბისშვილის ამილლაბარისათვის გვებოძებინოს, ხელი აუმართე და ამილლაბარს მიაბარე. მეფე
ვაქარ.

376. წყალობის წიგნი ვახტანგ VI-ისა, ბოძებული ამილლაბარ გოსტაშაბისშვილისადმი. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი.

1723, მკათათვის 22. ქ. ნებითა და შეწეუნითა მღვთისათა ჩვენ მღთივ აღმატებულმა, მღთივ დამყარებულმა, მღთივ

¹⁾ ეს შენიშვნა დედნის არის.

ზეცით ცხებით გვირგვინოსანმა, იესიან-დავითიან-სოლომონიან-პაკრატოვანმა, მეფეთ მეფემა, თვით ხელმწიფემა, პატრონმა ვახტანგ, თანამეცხედრემან ჩვენმა, ჩერქეზის პატონის ასულმა, დედოფალთ დედოფალმა, პატრონმა რუსუდან, პირმშომა და სასურველმა, მლთივ აღმატებულმა, მლთივ დამყარებულმა ძემან, მეფემ პატრონმა ბაქარ და გიორგიმ [ესე წიგნი გიბოძეთ] თქვენ, ჩვენთა ერთგულთა და წესისაებრ თავდადებით მრავალ გვართ ნამსახურსა გოსტაშაბის შვილს ამილდაბარს, ძმასა შენსა გოსტაშაბს, შვილსა თქვენსა [დავითს და ვახუშტის და მრავალთა სახლისა თქვენისათა, მასეამსა ოდეს მოგვიღებოთ კარსა წყალობისა ჩვენისათა და მამულისწყალობას და გვეაჯენით, ჩვენცა ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი, თქვენის მრავალ ნამსახურის მაგიერათ შეგიწყალოთ და გიბოძეთ ავთანდილ კორკოტის მამული ზეუღასტანა, ვანქს აღიხანას შვილის ზაღლის წილი მამული, ესენი თავეთის მიწა-წყლით, თქვენთვის და შვილთა თქვენთათვის გიბოძებია, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთნ ჩვენსა ერგულათ სამსახურსა შინა. აწე გიბძანებ, კარისა ჩვენისა ვეჭილევზირნო, ბძანება და ნიშანი ესე ჩვენი თქვენცა ასრე დაუშტკიცეთ, რა გვართაჲ ამ ჩვენგან ნაწყალობესა თირმანსა შინა ეწეროს, ნუ ვინ შლად ხელყაფთ, თვინიერ თანა დგომისაგან კიდე, დაიწერა ბძანება ესე ხელმწიფეთა ვათათვის გბ, ქქს უთა, კელითა კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობარის შანშიან-მარტიროზაშვილის მდივანის ბეგთაბეგისათა ვახტანგ.

377.

წყალობის წიგნი მეფე ვახტანგ VI-ისა. ამ წიგნის მარტა პირი გვაქვს ჩვენ ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1723, მარამოხასთვას 3. ქ. ნებითა და შეწევნითა ღთისათა ჩვენ ღთივ აღმართებულმან, მლთივ დამყარებულმან, ღთივ ზეცით ცხებით გვირგვინოსანმან, იესიან-დავითიან-სოლომონიან-პაკრატოვანმან, საქართველოს მეფემ, პატრონმან ვახტანგ, და თანამეცხედრემან ჩვენმან, ჩერქეზის პატონის ასულმან, დედოფალმან, პატრონმან რუსუდან, პირმშომან და სა-

სურველმან, მღთოვ აღმატებულმან ძემან ზვენმან, მეფემ, პატრონმა ბაქარ და გიორგიმ, ესე ამიერითგან უკუნისამდე ეამთა და ხანთა გასათავებელი, სამკვიდროთ და საბოლოოთ გამოსადეგი მამულის წიგნი და სიგელი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ზვენთა ერთგულთა და წესისაებრ თავდადებით მრავალ გვარათ ნამსახურს გოსტაშაბისშვილს ქაიხოსროს, ძმასა თქვენსა ბეგანს, ვახუშტის და პაპუნას შვილთა და მომავალთა სახლისა თქვენისათა, მას ეამსა ოდეს მოგვადეგით კარსა წყალობისა ზვენისასა და მონასტრას იასე სოლალაშვილის წილის მამულის წყალობას გვიაჯენით, ზვენც ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი, ეითაც მრავალს გვემსახურენით, მისდა მაგიერად ზვენიც ეს წყალობა მოგიბოძეთ, რაც იასეს წილი გლეხი იყოს და თავისის ძმიდამ ბარათითა გამოჰყოლოდეს, თქვენთვის წყალობა გვიქმნია და გვიბოძებია, მათის მითითა, ბარითა, ველითა და ვენახითა, წყალითა, წისქვილითა და სასაფლაოთა, სათიბითა და უთიბითა, საძებრითა და უძებრითა, ყოვლისის მისის სამართლიანის სამძღვრითა, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთმან ზვენს ერთგულად სამსახურსა შინა, არაოდეს არ მოგეშალოს არც ზვენგან და არცა ჩამომავალთა ზვენთა მეფეთა და მეპატრონეთაგან. აწე გიბძანებთ, კარისა ზვენისა ვექილ-ვეზირნო, ბძანება და ნიშანი ესე თქვენცა ასე დაუმტკიცეთ. რაგვართაც ამ ზვენგან ნაწყალობევს ფარმანსა შინა ეწეროს, ნუ ვინ შლად ხელ-ჰყოფთ, თვინიერ თანადგომისაგან კიდე. დაიწერა ბძანება და ნიშანი ესე მარიამობისთვის გ, ქკს უახ, ხელითა კარისა ზვენისა მდივან-მწიგნობრის შანშიან მარტიროზასშვილის მდივნის ბეგთაბეგისათა. **გახტანგ** (ხელ-ჩართულად).

ქ. ზენი ბძანება არის, იასაულო, მერმე რაც მონასტრის ესე სოლალაშვილის წილი მამული და გლეხი იყოს, ხელი აუბართე და ქაიხოსრო გოსტაშაბისშვილს მოაბარე, მისთვის წყალობა გვიქნია და გვიბოძებია. **გახტანგ** (ჩართულად).

განის აზიხე: ზურაბისშვილის პაპუნა-ბეგს და რევაზს მიუყიდნიათ ფანისაშვილისათვის ქვეშს სავენახე ამ წელს, ქკს უავ-

378. ბძანება საქართველოს გამგებელის სვიმონისა, ამ ბძანებისა ჩვენ პირი გვაქვს ზელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1712 — 1714. ქ. ჩვენი ბძანება არის, საგინასშვილის ბესპა-ზისაგან ამილღაბარს რომ ქალაზედ რომე მიწა უყიდნია, დას-ტური მოგვიცემია, და ჩვენც წყალობა გვიქნია. თუ ბესპაზთან ზურაბ ბუშს ქართული ქონდეს, სხვის სანაცვლოდ ბესპაზ ზურაბ შეიჯეროს

გამგებელი
სვიმონ.

379. ბძანება საქართველოს გამგებელის სვიმონისა, ამ ბძანებისა ჩვენ მართო პირი გვაქვს ზელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1712 — 1714. ქ. ჩვენი ბძანება ის არის, ინდო საგინაშვი-ლო, მერმე შენ რომე ამილღაბარს ქალაზედ ვენახსა და მიწას ავაქრიდი, დასტური მოგვიცემია, იპყიდე, და ჩვენც წყალობა გვიქნია და სყიდვის დასტური მოგვიცემია

შეფე
სვიმონ.

380. განჩინება მეფის იესესი, ამ განჩინებისა ჩვენ პირი გვაქვს ზელ-ში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1714 — 1730. ქ. ინდო საგინაშვილს გოსტაშაბისშვილის ამილღაბარისთვის ვენახი და ადგილი მიეყიდნა. ახლა ფარემუ-ზისშვილი ბეჟან წაედავა: ჩემს განაყოფის ინდოს იმ გასყი-დულს ალაგში ჩემი მიწა და ალაგიც მიგიყიდიაო. მივი-დეს მოსაქმემ, ნახოს, რასაც ბეჟან ინდოს ესარჩლებოდეს, იმისის სამართლით ინდოს ფიცი დაადვას, და რაც მართებული იყოს, ის მოფიცარი დადვას. თუ ინდომ ასე იფიცოს: ბეჟან შენ ამაში ხელი არა გაქვსო, ჩემი წილი არისო, თავისი გაუყიდა და ბეჟანს ხელი არა აქვს. და თუ ვერ იფიცოს, რასაც ბეჟან ეცილება, იმისი პასუხი ინდომ მისცეს.

მეფე
იესე

- 381.** ნასყიდობის წიგნი მდივანბეგის ქალის გუქასი. ამ წიგნისა მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი. თარიღი არა აქვს, მაგრამ ზემო მოყვანილი სიგელის მიხედვით ესეც 1714—1730 წლებს უნდა ეკუთვნოდეს.

1714—1730. ქ: ნებითა და შეწევნითა მღთისათა ესე ნასყიდობის წიგნი მოგართვი მე საგინაშვილმა ანდომა, ძმამან ჩემან ერასტამ და მომავალთა სახლისა ჩემისაგან თქვენს მდივანბეგის ქალს ბატონს გუქას, შვილსა თქვენსა დავითს, ასე რომე დაგვქირდა და მოგყიდე ჩემი სამევიდრო და ფიცით გამოტანილი მამული, ჭაღაშჲდ ზგარამ თავისის სამძღვრითა, ზევით თავისის ტყითა და ველითა; კიდევ იქავე ჩემი მამისა და პაპის სამევიდრო სუთთაშვილის ნაქონი მიწა თვისის წყაროთი და საწყლისპიროთი და საწისქვილოთი, თავისის ტყითა და შესავლითა და გასავლითა, რაც მე იმ ალაგას ან ნაფიცი, ან სამევიდრო მამული მქონდეს, ქვეით და ზევით თავისის სამძღვრებითა და თავის სამართლითა, რაც ამაში დამიწერია, ესეები ყველა უკლებლივ მოგყიდეთ და ავიღევით ფასი სრული, რასაც ჩვენი გული შეგჯერდებოდათ, აღარც ერთი იოტის ფასი ჩვენი თქვენზე აღარა დარჩენილა რა, რაც კაცი ამას გეცილოს, პირისა და ბასუხის გამცემი მე ვიყო. არის ამისი მოწამე თავად ღმერთი და ყოველნი მისნი წმინდანი, და კაცთაგან მდივანი გივი, ნაზირი ედიშერ, ბაზიერთ უბუ ესი პაპუნა, ქავთარასშვილი მანუჩარ, გერმანოზისშვილი დათუნა, ჩამანგლეღაეისშვილი როსტომ ქ, საამისშვილი ქაიხოსრო, აფულთათისშვილი ბეგან, თამაზისშვილი აფთანდილ ქ, ზაზუნაშვილი ზაალ ქ, მე ინდო საგინასშვილს დამიწერია და ყაბულიცა ვარ ამისი. ინდო. ქ.

- 382.** ნასყიდობის წიგნი მარიამ ბარათაშვილისა. ამ წიგნისა პირი გვაქვს. შესავალი გამოვტოვეთ.

1723, ანგრას 1. ...ესე წიგნი და სიგელი დაგიწერეთ და მოგართვით ჩვენ თაყაშვილმა ქაიხოსრომ და ძმამან ჩვენმან იესემ და მომავალთა სახლისა ჩვენისათა და ყოველთა მომავალთა

თქვენ ყაფლანისშვილის რევაზის ასულს ბატონს მარიამს, შვილ-
სა თქვენსა თამაზს და როსტომს, ასე რომე დამეჭირა და ჩე-
მის ღიდის დაჭირებისათვის მოგყიდეთ ბუჟღუღეთს ჩვენი წი-
ლი ზვარი, დემეტრეს ნახევარი, იქით დემეტრეს წილის ცენა-
კის სამძღვრამდის, აქეთ ედიშერასშვილმა ზაალისაგან რომ ვე-
ნახი იყიდა იქიმდის, ქვეით ბოლოს ზაალიდან წისკვილის
რუმდის, ზევით სატბისოს რუმდის, თავისის წილის საწნახლითა
და თავისის შესავლითა და გასავლითა, გქონდეს და გიბედნიე-
როს ღთნ, როგორათაც სხვას ალაღს მონასყიდეს, არის ამისი
მოწამე პირველად ღთი და ყოველნი მისნი წმიდანი და კაც-
თაგან გერმანოზისშვილი დათუნა, პაატა და კაცია , ნამანგ-
ლეღავიშვილი როსტომ და გუგუნა, საამისშვილი საამ
და ედიშერ , ბეგანისშვილი ბეგან , ქუთაისშვილი გიორ-
გი , სულხან ზაზა + და იოანათამ +, ზაზუნაშვილი
ზაალ +, იორამ + და გურიელ ყოფილი ალექსანდრე, საგინა-
შვილი ბეგან და დათუნა, და მე შერმაზან ყოფილს შიოს დამი-
წერია და მოწამეცა ვარ . დაიწერა იანვარს დამდგეს, ქვს
უაგ. ქრისტეს აქათ ზღვ. +.

აზიანდ:

არის ამისი მოწამე ყაფლანისშვილი ბატონი ქაიხოსრო .
არის ამისი მოწამე სარდლიშვილი ბატონი იოანე . ქ მე
ტფილისელი ეფთვიმე მოწამე , ყაფლანისშვილი ბარძიმ , მე
გიორგი ქავთარისშვილი მოწამე და გამრიგებელი, თუ ამას წამო-
გედავოს ვინმე, პირისა და პასუხის გამცემი მე კიყო +.

383.

ნასყიდობის წიგნი იესე გოსტაშვილისა. ამ წიგნისა ჩვენ
ორი პირი გვაქვს ხელში. შესავალი და ბოლოს წყევლა გამოვ-
ტოვეთ.

1728, მკათაიგას 25.

ესე ნასყიდობის წიგნი და სიგელი
დაგიწერე და მოგეკი მე ისპაშვილმა მაჰმად-ალამ თქვენ გოსტა-
შვილს იესესა და მოჰყავლსა სახლისა შენისასა, ძასა ქაი-
ხოსროს, შვილსა ფარემუზას, ასე და ამა პირსა ზედან, რომე

384. ნასყიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის ქაიხოსროსი, რომლის მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი. შესავალი და წყველა გამოვტოვეთ.

1733, მარტის 8. ...ესე უცილებელი და ნასყიდობის წიგნი და სიგელი დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ გერმანოზისშვილმა ლუარსაბ, შვილმა ჩემმან გიორგიმ და მომავალთა სახლისა ჩემისათა თქვენ გოსტაშაბისშვილს ქაიხოსროს, შვილსა თქვენსა თამაზს, როსტომს, ნიკოლოსს და მომავალთა სახლისა თქვენისათა, ასე რომ დაშეჰირა და ჩემის ნება-წყაღილითა მოველოთ თქვენთან და თეთრი გამოგართვი და მოგყრდეთ ბეჭდას ძაბანაშვილი ძაბა და დათუა თავისის მამულითა, დედულითა, მიწითა და წყლითა, წისქვილითა, ვენახითა, მარნითა, საწნახლითა, მთითა, ბარითა, სარწყავითა, ურწყავითა, ნასყიდითა, უსყიდითა, ღღეს რისაც მქონებელნი იყვნენ, თქვენთვის მოგვიყიდნია, ავიღეთ ფასი სრული და უნაკლოლო, რითაც ჩვენი გული შესჯერდებოდა... არის ამისი მოწამე თავად ტთი და ყოველნი მისნი წმინდანი, და კაცთაგან ჩემი განაყოფი შატა, ოთარ, გერმანოზ, ოსმანა, პაპუა, ქაიხოსრო, კაცია; ნამანგლელოვისშვილი როსტომ, გუგუჩა, ქავთარიშვილი სულხან, გიორგი, იონათამ, სამისშვილი ვლადიმერ, აფურფათისშვილი ლუარსაბ, სოლოლაშვილი ქაიხოსრო, მე მღუდელს შიოს დამიწერია და მოწამეცა ვარ. დაიწერა მარტის 8, ქკს უკა შიო.

აშოზედ:

ქ ჩვენ ქაიხოსრო ორბელიანი ამისი მოწამე ეარ ქაიხოსრო.
მე ტფილელი ეფთვიმი მოწამე ეფთვიმი.

385. ნასყიდობის წიგნი ვაფლანიშვილის რევაზის ასულის მარიამისა, რომლის მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი. შესავალი და წყველა გამოვტოვეთ.

1735, ვნკენისთვას 19. ...ესე უცილებელი ნასყიდობის წიგნი და სიგელი დაგიწერეთ და მოგეცით ჩვენ გერმანოზისშვილმან იასეს შვილმან გერმანოზ, შვილმან ჩემმან მერაბ, მამა-

ვალთა სახლისა ჩემისათა, თქვენ ყაფლანისშვილის რევაზის ქალს მარიამს, შვილსა თქვენსა თამაზს, როსტომს და ნიკოლოზს, მამავალთა სახლისა თქვენისათა, ასე რომე დამეჭირა და ჩემის ნება-წადილით მოველ თქვენთან და თეთრი გამოგართვი, და მოგყიდეთ ახელაჲს ჩემი ბარათში გამოყოლილი ზაზაშვილი გრიჭოლა თავისის მამულით, დედულით, მიწითა და წყლითა, წისქვილითა, ვენახითა და მარნითა, საწნახლითა, მთითა, ბარითა, სარწყავითა, ჟრწყავითა, ნასყიდითა, უსყიდითა, დღეს რისაც მქონებელი იყოს, თქვენთვის მოგვიყიდნია, ავიღეთ ფასი სრული და უნაკლოლო, რითაც ჩვენი გული შესჯერდებოდა, არა დარჩა-რა ჩვენი თქვენზედა არც ერთი ოტის ფასი... არის ამისი მოწამე თავად ჭათი და ყოველნი მისი წმინდანი და კაცთაგან ჩემი ბიძაშვილი პატა, ჩემი ძმა ოთარი, ფარაზაშვილი ლუარსაბა, ქავთარისშვილი სულხან და გიორგი, სამისშვილი ედიშერ, აფულფათისშვილი ლუარსაბ, მე ისე ქავთარისშვილს დამიწერია და მოწამეცა ვარ. დაიწერა ენკენისთვეს ცხრამეტს, ქვს შებ იასე.

ამაზედ: სამ ედიშერ, რომლისა ჩვენს მამათა მომართ

მე ედისშერ სამისშვილი ამისი მოწამე ვარ ედიშერ.

მე გოსტაშაბისშვილი ბეჟან ამისი მოწამე ვარ ხედა.

ის აფულფათის შვილი ედიშერ, რომლისა ჩვენს მამათა მომართ

386. ნასყიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის ამილდაბარისა. ამ წიგნისა მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ კალაღზე დაწერილი. ნიშნებათ წერტილებია ნახმარი.

1736, მაისის 23. ქ. ნებიტა და შეწევნითა ჭთისათა, სულისა წმიდისათა, ესე ნასყიდობისა წიგნი მოგეც მე გერმანოზისაშვილმა ლუარსაბა თქვენ გოსტაშაბისშვილსა ამილდამბარსა, შვილსა თქვენსა დავითს და ვახუშტისა, და სახლისა თქვენისა მომავალსა, ასე რომე დავგეჟირა და მოგყიდეთ ჩემის ყმის გელიტაშვილისა ნასყიდი მიწა, ახმამეთის ბოლოს, ალგეთის პირს, გზას ქვეით, დიდი მიწა, გზას ზევით გრძელი მიწა თავისის სამძღვრით, საწყლისპიროთი, საწისქვილოთი,

ტამა მოგცეს და გიბედნიეროს, ვისეც ერთს მონასყიდეს მოხ-
მარებია, ისე, თუ ამას წამოგედაოს ვინმე, პირისა და პასუხის
მიმცემი მე ვიყო. ერთი საკომლო მარაბდას მოგცე, თუ ეს და-
მიწებდეს. არის მისი მოწამე თავად ღთი, მერმე მისნი ყოველ-
ნი წმინდანი, კაცთაგან ქავთარისშვილი გიორგი †, ფარსადანის-
შვილი როსტომ †, საამისშვილი ედიშერ † და საამა. დაიწერა
მისი ოც და სამს გასულს, ქორონიკონს უკად.

387. ნასყიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის ქაიხოსროსი. ამ წიგნისა
ჩვენ პირი გვაქვს ლუჯ ქაღალდზე დაწერილი. შესავალი გა-
მოვტოვეთ.

1738, ახგრას 1. ...ესე ნასყიდობის წიგნი და სიგელი და-
ვიწერეთ და მოგეც მე გერმანოზისშვილმა ოთარ, შვილმა ჩემ-
მა იესემ და ნიკოლოზ, თქვენ გოსტაშაბისშვილს ქაიხოსროს,
შვილსა შენსა თამაზს, როსტომს, ნიკოლოზს და რევაზს, ასე
რომე დამეჭირა და ჩემის დაჭირებისათვის მოგყიდე ჩემი სამ-
კვიდრო ბარათის ყმა აბულაას დარბაისელი ერაპეტასშვილი,
იქივ ქიზუასშვილის მამული, ესენი თავისის ნასყიდითა, უსყი-
დითა, მათითა, ბარითა და თავისის ყოვლის სამართლიანის სამ-
ძღვრით, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთნ, როგორათაც სხვის
აღალს მონასყიდეს, თუ ვინმე ამაში წამოგედაოს, პირისა და
პასუხისა გამცემი მე ვიყო. არის ამისი მოწამე პირველად ღთი
რა ყოველნი მისნი წმინდანი და კაცთაგან: ჩემი ბიძაშვილი
პაატა პატა, ჩემი ძმა გერმანოზ, ნამანგლელავისშვილი გუგუ-
ნა გუგუნა, ქავთარისშვილი სულხან, საამისშვილი საამ და ედის-
შერ ედისერ, აფურფათისშვალი ლუარსაბ, და მე დეკანოზის-
შვილს ნიკოლოზს დამიწერია და მოწამეცა ვარ. დაიწერა იან-
ერის დამდევს, ქვს უკად. მე კაცია ამისი მოწამე ვარ. †
მე გუგუნა გერმანოზისშვილი ამისი მოწამე ვარ.
მე პაპუა გერმანოზისშვილი ამისი მრწამე ვარ პაპუა.
მე მუშრიბი ყორღანაშვილი ამისი მოწამე ვარ გიორგი.
მე როსტომ საგინაშვილი ამისი მოწამე ვარ როსტომ.

-ძონ მე ტფილელი ეფთვიმე მოწამე ეფთვიმე.
 -ძონ მე იოთამისშვილი ერასტი ამისი მოწამე ერასტი.
 -ძე ქ. მე იარალა იარალაშვილი ამისი მოწამე. †
 -ძე ქ. მე კორკოტისშვილი ლუარსაბ ამისი მოწამე ვარ. †

388. ბძანება მდივანბეგის ქაიხოსროსი. ამ ბძანების მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი. ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი.

**1740. ქ. ბატონის მეფის ვახტანგისა, ბაქარისა და აბღუ-
 ლაბეგის წიგნებით ჰქონდა დაფით გოსტაშაბისშვილსა, თვითონ
 უსუფ-ბეგის შვილის წიგნიცა ჰქონდა, ასლამაზ-ხანც რაყაში
 უბოძა, ვაჟა და თაჯვა დაფითსვე მისცეს, რადგან ეს ძველი წი-
 გნები ჰქონდა, და ხანმაც რაყაში უბოძა, ჩვენ მდივანბეგმა ქა-
 იხოსრომაც ეს წიგნი მიეცით, რომ უსუფ ბეგისშვილს ამ სო-
 ფლებში საქმე არა აქვს-რა, უწინაც დაფითისა ყოფილა და ახ-
 ლაც ამასვე უნდა ჰქონდეს. იასაულო, როგორც ხანის ბძა-
 ნება გაქვს, ხელი აუშართე და ეს კაცნი დაფითს გაბარე, ქქს
 შაჲ. ქაიხოსრო.**

389. ნასყიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის იესესი. ამ წიგნისა ჩვენ
 ძე მხოლოდ მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი. შესა-
 იცნო ფარული და წაწველა გამოვტოვეთ.

1740, გათავისმართების 21. ქ: ...ესე ამიერიტ უკუნასამ-
 დინ ეპოთა და ხანთა გასათავებელი ნასყიდობის წიგნი და სი-
 გელი დაგიწერე და მოგეცე მე აბუღუფათისშვილი ლუარსაბმან,
 შვილმა ჩემმა ბეჟან, სახლისა მამაგალისა ჩემისა, თქვენ გოს-
 ტაშაბს ასლანისშვილს იესეს, ძმასა შენსა იოვანეს, შვილსა
 შენსა ფარემუსსა, ასე რომ ჩემი სამკვიდრო ბარა[თ]ში გამოყო-
 ლილი მამული მტკირებოდა და მოგყიდე ჩემი ცხვრასა ირინა-
 შვილი ივანა და სეთიაშვილები მამულით, მათი და ბართა,
 წყლითა, წისკელითა, შესავლითა და გასავლითა, საქებრითა
 და უძებრითა, ყოვლის მისი სამართლისა საქმითა, ავიღე ფასი

სრული და უკლებელი, ხოცა ჩემი გული შეგჯერდება, არა
დარჩა ჩემი შენზეთ არც ერთი იოტის ფასი. არის ამის მო-
წამე თავათ თვით რა, შერშე მისი წმინდანი, კაცთაგან წამან-
გლეგლავისშვილი გუგუნია [], ბეჭან გოსტაშაბისშვილი [],
ედიშერ საგინასშვილი, ნიკოლოზ ხულობანისშვილი, ედიშერ ქა-
ვთარიშვილი, ეახუშტი და პაპუნა, ფარსადანიშვილი ზაალ, მერა-
ბაშვილი დათუნა, შანთიძე შიო, მე ალექსი თორქოშენს დამი-
წერია და მოწამეცა ვარ ამისი, დაიწერა ქართა ესე კა გიორ-
გობის გასულს, ქვს უღმ.

ქ. მე ლუარსაბ ყაბული მაქვს ამ სიგლისა [].

აშოაზედ.

ქ მე გუგუნი გერმანოზისშვილი მოწამე ვარ ამისი გუგუნი.

390. პიროზას წიგნი ზაზა გოსტაშაბისშვილის და მისი დედოფ-
ანის შვილებს ყაფლან და ზაალ ყაფლანიშვილებსა. ამ წიგნისა პი-
რი გვაქვს ზელში.

1746, ქრისტეშობასთვის 15. ქ. ესე წიგნი მოგვცით
ჩვენ შენმა დედიდაშვილებმა ყაფლან და ზაალ შენ ჩვენ დე-
დიდაშვილს ზაზას, ასე რომე დადოაგნა შენი განაყოფების წი-
ლი მე ვიყიდე და შენი არ მიყიდა, სიგელი კი გამოგართვი,
ამისთვის რომ შენი განაყოფები ამბობდნენ, თუ შენ არ გაყიდი,
არც ჩვენ გავყიდითო, თუ გამოიმეტებ და გაყიდი, ფას[ს] მო-
გცემთ, თუ არა და, შენი მამული რთნ შენ მოგახმაროს, იქიუ-
რი მოურავობაც შენთვის მოგვიკია. არის ამისი მოწამე ბიძა
ჩვენი საამ, მე ედიშერს დამიწერია და მოწამეც ვარ. დაიწე-
რა ქრისტისშობის იეს-სა, ქვს უღმ. ზაალ

391. წყალობის წიგნი მეფე არჩილისა. ამ წიგნისა მარტო პირი
გვაქვს ზელში. თარიღი არა აქვს, მაგრამ ვინაიდგან არჩილ მესამემ
მეფობის ხარისხი მიიღო 1736 წ., შემდეგ ჩამოერთვა მეფობა
და ზელმეორეთ 1747 წელს იქმნა დანიშნული ქართლის გამგე-
ბელათ, ამიტომ ეს სიგელი უნდა ეყუთვნოდეს 1736—1747 წ.

1736—1747, მარტის 25. ქ ნებიზა ბე შეწევნითა რთისათა
ჩვენ რთივ ზეკით გვირგვინოსანმა მეფეთ მეფემა და თვით ხელმწი-
ფმა, პატრონმა არჩილ, ესე წყალობის წიგნი გიბოძე თქვენ, ჩვენსა

ერთგულსა და წესისამებრ ნამსახურსა ყმასა, გოსტაშაბისშვილს ამილღაბარს და შვილსა შენსა დავითს, ასე რომე თავგას ვბაღასშვიდი ბატონის ბიძის ჩვენის მეფის ვახტანგისაგან ნაწყალობეად გეჭირა, და ბატონის ბიძის ჩვენისაგან ნაწყალობევი წიგნებიც გქონდა, გაეხსინჯეთ და რადგან ამათგან წყალობა გქორეზებოდით, აღარცა ჩვენ მოგეშალოეთ. გქონდეს და გიბედნიეროს ღთაჲ ჩვენს ერთგულობასა და სამსახურსა შინა, აროდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა სხვათა მეფეთა მე-ბატონეთაგან. დაიწერა ნიშანი ესე მარტის 6^{კვ}, კელითა კარისა ჩვენისა მდივან მწიგნობრის გორჯასპისაჲა.

მეფე
არჩილ

392. განჩინების წიგნი მეფე არჩილისა ანუ აბდულბეგისა. ამ წიგნისა მარტო პირი გვაქვს ხელში ლურჯ კაღალდზე დაწერილი.

1747, გიორგობისთვის 20. ქ. ჩვენ მეფე არჩილთან გოსტაშაბისშვილმა დავით და ბეჟან ერწას ამრუმელიშვილებზე ილაპარაკეს. დავით ამას ანბობდა: მამა ჩემსა საუფროსოდ აიღოვო. ბეჟან ამას ანბობდა: ამილღაბარ რომ საუფროსოდ აიღო, იმისი განაყოფი იყოს. თუ ამ ამრუმელისშვილმა სამეზბისამ ბეჟანს შეფიცოს, რომ ამრუმელიშვილის მამული ამილღაბარს საუფროსოდ აეღოს, ბეჟანს ხელი აღარა ჰქონდეს, დავითს დარჩეს. თუ სამეზბისამ ვერ შეფიცოს, ეს ორი ყმა თავის მამულით სამთავ გასაყოფი იყოს, დავითისა, ბეჟანისა და ზაზასი, გიორგობისთვის 6, ქვს უღუ.

მეფე არ
ჩილ

ქ ამ განჩინით დავით ამილღაბარის შვილმა ამრუმელიშვილი სამეზბისა მოფიცრათ მოიყვანა სამჯერ ბეჟანთან და ბეჟან აღარ დაფიცა. რათხან ბეჟან აღარ დაფიცა, მამულიცა და კაციც ოსიყმე დავითს ამილღაბარის შვილს დარჩა, გიორგობის 6^{კვ}, ქვს უღუ.

მეფე არჩილ

393. ბრძანების წიგნი მეფე თეიმურაზ მეორისა, 23×16 სანტ.
დაწერილია ქალღმრთელ მორგვალა მხედრულის ხელით. ნიშნებათ
იხმარება ყველა სიტყვის შემდეგ ორ-ორი წერტილი.

1750. ქრისტეშობისთვის 3. კ. ჩვენი ბრძანება არის, მერმე
ხევისთავი გერმანოზისშვილი ოთარ და ჩვენი მუშრები ოთარა
გამოგვიგზავნია, და როგორც ამას წინათ ბატონის მამის ჩვე-
ნისა და სხვას ბატონების დროს ხევისთავი ყოფილიყოს და ესა-
მართლებინოსთ, ახლაც ყოველს ადგილს საბარათისშვილოში
მოვიდნენ და სამართალი ქნან, და რაც საზღაური იყოს
ჩვენს სარქარში, მოამბრონ, რომელიც თარხანი იყოს, ხევის-
თავის თარხანი არავინ იქნება. რასაც სოფელში არ ასაქმებთ,
იმ სოფელს სოფლობრივ გარდავახდევინებთ. ქრისტიშობის გ'
ქს უღმ.

ესა
წელი თეიმურაზ
ის დეკატელი

394. განჩინების წიგნი ზაზა გოსტაშობისშვილის ლოლოვნის ნაწილ-
ზე. ამ განჩინებისა ჩვენ მართა პირი გვაქვს ხელში.

1779, ახალწლის 20. კ. გოსტაშობისშვილი ზაზა ჩიოდა:
ჩემი წილი ქვემო დაღდაგნა ყაფლანისშვილს ზაალს ნასყიდო-
ბით უწერია, მე თეთრი არ ამიღია, ჩემი სახელი სიგელში და-
წერეს, მაგრამ მე ზაალმა და ყაფლან სხვა წიგნი მომცეს, შენს
წილთან კელი არა გაქვსო, და ახლა არც იმ ჩემს წილს მანე-
ბებსო. მისის სიმაღლის მეფისათვის მოეხსენებინა და მათს სი-
მაღლეს საქართველოს მსაჯულთათვის ებრძანათ ამათი სამარ-
თალი. ჩვენ მსაჯულთ ვალაპარაკეთ, ზაალს ნასყიდობის სიგე-
ლი მოვატანინეთ. ზაზა გოსტაშობისშვილი გამსყიდველათ ეწე-
რა, მაგრამ ზაზას ერთი სხვა წიგნი ჰქონდა ყაფლანისა და
ზაალისაგან მიცემული, ასრე ეწერა: ესე წიგნი ყაფლან და
ზაალმა შენ ჩვენს დედის დის შვილს გოსტაშობისშვილს ზაზას
მოგეცით, ასე რომე დაღდაგნა შენის განაყოფების წილი მე
ვიყიდე და შენი არ მიყიდა, სიგელი გამოგართვი, ამისთვის
რომ შენი განაყოფები ამბობდნენ, თუ შენ არ გაჰყიდი, არც

ჩვენ გავყიდით, თუ გამოიმეტებ და გაჰყიდი, ფასს მოგცემთ, თუ არა და ღთნ შენი მამული შენ მოგახმაროსო, იქიური მოურავობაც შენთვის მოგვიციაო, არის ამისი მოწამე ბიძა ჩენი საამ, და ბექელი იჯდა. მე ედიშერს დამიწერია და მოწამეცა ვარო. ქ[რისტ]ეს შობის აჟ-ს, ქვს უღდ. ქ. და ბოლოს სწორედ ზაალის ბექელი იჯდა, რომ კარგად წაიკითხებოდა. ზაალს ეკითხეთ ამ წიგნისა და ბექელისა, ზაალ ამბობდა: ეს წიგნი არ მახსოვსო და ბექელი ბევრჯელ დაეკარგეო, ეგების იპოვეს და დასვესო. ჩვენ საქართველოს მსაჯულთ ესე სამართალი მივეციო: რადგანც საამ და ედიშერ როგორც ყაფლანისა და ზაალის ნათესავნი არიან, იმავ ნათესაობით ზაზასნი არიან, ედიშერ სწერს და საამ ბექელავს, ისინი რად გაერეოდნენ ამისთანა სიცრუეში და ან ედიშერ თავის სულსა და შვილს რად უზამდა ამისთანას უსამართლოსა, სამართლის ძალით ზაზას თავისი წილი ქვემო ღოღოცნა დარჩა, რაც თავისის მამის წილია და ევრაფინ მიედაცება. აპრილის კ-სა, ქვს უაზ.

ვერ გიჩივია

ქაიხოსრო

მდივანები
თეიმურაზმსაჯულმან
სწორი ეგე
უოს ეს ძეს

ხელმან

ქ. ჩვენ მეფე სრულიად საქართველომასა მეორე ირაკლი ემტკიცებთ განჩინებასა ამის, აპრილის კად-ს, ქვს უაზ გრგული.

ქ. მე გოგამ თუხარელმა იასაული ვიყავ ამ საქმისა მის სიმაღლისა მეფის ბრძანებით და ამ მსაჯულთ ბრძანებით, ზაზას გოსტაშაბიშვილს თავისი წილი მამული დარჩა ღოღოცნას, კელი ავმართე და მივაბარე, მკათათვს ათ-ს, ქვს უათ. გოგამა.

395. განჩინების წიგნი ზემო წერაქვის შესახებ. ამ წიგნისა ჩვენ მიხრ გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1784, ანგრას 8. ქ. მათს უმაღლესობას ბედნიერს ხელმწიფესთან გოსტაშაბიშვილს ერასტის, უსბაშს ზურაბს და მისს სახლის კაცებს ზემო წერაქვას სოფელზედ ერივლათ ციკის შვილის თეიმურაზ მდივანბეგისთვის და ზაზა უზაშისათვის. ბედნიერს ხელმწიფეს პატრონს მამა ჩვენს ამათი სამართლის გან-

სჯა მათის ძის გიორგისათვის და საქართველოს მსაჯულთ შეკრებილობისთვის ებძანა. ჩვენ ბატონის შვილმა უფლის წულმან გიორგიმ საქართველოს მსაჯულნი ჩვენთან დავისწარი, და ესენი ვალაპარაკეთ. გოსტაშაბიანი ამას ჩივოდნენ: **“სეძო წერაქვა** ჩვენი სამცვიდრო მამული არისო, არც გასყიდვით არც მეპატრონის წყრომით არ გამოგვრთმევიაო, და ნადირშას დროს მდივანბეგის თეიმურაზის და¹⁾ სპასალარს რომ ქალი მიგვარეს, მაშინ ციციის შვილმა ქაიხოსრომ ერთი ბატონის სახასო თეთრი სოფელი, ერთი ეს ჩვენი სოფელი წერაქვი და ერთი როჭიკა-შვილის სოფელი დიადარა მაშინ სპარსარალისაგან იშოვნაო, მერმე თეთრს სოფელზედაც ხელი აიღოო, როჭიკაშვილმაც თავისი სოფელი გამოართვაო, ჩვენც სანატრელს მეფეს თეიმურაზთან ფარსადან მდივანბეგს უჩილეეთო, იმან გვიბოძაო სამართლითაო, მაგრამ წერაქვის გლეხები დაეყიდნაო, სოფელზე კი ხელი აიღოო და გასყიდული გლეხები სადაოა დარჩაო, და განაჩენი იმიტამ ვერ ავიღევეთო. ავის დროს მიზეზით ის წერაქვის სოფელი ხარაბა იყო და ეს საქმეც ასე დარჩაო. ჩვენ ამის განაჩენი ან ოქმი გოსტაშაბის შვილებს მოვთხოვეთ, მაგრამ ამის პასუხს ასე ამბობდენ: ბეჯან იმ ხანად მიიცივალაო, ჩვენ დაფიფანტენითო, და საქმე ასე დავგრჩაო, და ლაპარაკი კი არ გავგიწყვეტიაო, და ამის მოწამეცა ჰყვანდა და წამოაყენა ერასტიმ გოსტაშაბის შვილმა, რომ თეიმურაზ მდივანბეგს თავისის ნებით შეეძლია და თეთრი ეთხოვნა ფეშქაშსავითა საიდუმლოთ, ვერ შერიგებულაყენენ. ეს კიდევ უფრო დიდი საბუთია, ახლა მდივანბეგს თეიმურაზს და ზაზას ვთხოვეთ საბუთი, რომ რის გზით გიჭირავსთ ის მამული. ამათ ვერც წიგნი მოიტანეს და ვერც საბუთი ამოიღეს, სიტყვით ასე ამბობდენ, ჩემს ძმებს ეჭირაო და მეც მიჭირავსო. ამასაც ამბობდა თეიმურაზ მდივანბეგი: ბაადურის შვილებს რომ ჩვენი სახლის კაცი ამოუწყვეტიაო, რომ გოსტაშაბის შვილები მიჰყოლიანო და იმის სისხლში მოგვცემიაო, მაგრამ წიგნი არც ამისი ჩნდა, და ეს სიტყვა მეფის ერეკლეს წიგნმა გაამტყუნა, რომ იმის ბო-

¹⁾ დედანში სწერია: დაა. ალბათ ნამდვილში ეწერებოდა: დაა.

ძებულის წიგნში ასე სწერია: თქვენი სამკვიდრო ზემო წერაქვი
გოსტაშაბისშვილებო ამ წიგნით გაგვიახლებიაო. მეორე სა-
ბუთი მოიტანეს, სვიმონ ბატონიშვილის ჯანიშინობაში ერთი
რიგობა სახლის კაცები რომ გაჰყროდნენ, იმათი ბარათები და-
ვთარი ხელთ ეჭირათ, რომ წერაქველა გლეხები გაეყათ, მერ-
მე განაწენი მოიტანეს მეფის ეახტანგის დროს, იესე მეფის მდი-
ვანბეგობაში, ეს გოსტაშაბისშვილები კიდევ ერთი მეორეს
რომ გაჰყრან, მაშინ წერაქვიც გაუყვიათ, ბარათებიც ხელთ
ჰქონდათ, გაყრის დავთარიცა, და პირველ ყიზილბაშობას მა-
ლუჯათი ეძლიათ, ამისი ბარათებიც ხელთ ეჭირათ, და სრუ-
ლათ ბარათიანთგანაც მუჯალამაც მოიტანეს, რომ ზემო წე-
რაქვი გოსტაშაბისშვილებისა არისო, და სხვისა არავისიაო. ჩვენ
სამართალში რაც ამათი წიგნები გავსინჯეთ ეს ზემო წერაქვი
სამართლით ამ გოსტაშაბისშვილებს არ გამოერთმევა, ამის-
თვის რომ ამათი მრავალი წიგნები ჩნდა მეფისაგან ბოძებული,
დავთრები, ბარათები და მოწმები, და იმათ სრულობით არა
უჩნდარა ამის მეტი: დღეისამდე გვჭერია და გვიჭირავსო. დღე-
სამდე ჭკრისა თვითონ ესენივე არიან მოწამენი, მძლავრებით სჭე-
რია, დღეს რომ სამართალს ითხოვენ, სამართლით გოსტაშა-
ბიანთ დარჩა ზემო წერაქვი მისის გლეხითა. დიდ ხანს იყო ეს
ლაპარაკი, პირითაც მრავალჯერ უთხარით და მოციქულითაც
მრავალჯერ ვთხოვეთ საბუთები, მაგრამ ვერა მოიტანეს რა,
არა გვაქვსარო, და ეს პაემანიც მიგვიცია ამ წლის ნაეროზამდინ,
თუ რომე თეიმურაზ მდივანბეგმა და ან ზაზამ ასეთი წერილით
საბუთი მოიტანა რამე, რომ სამართალი შეიწყნარებდეს, სამართა-
ლი მიეცემა, თუ ამ პაემნამდინ სარწმუნო საბუთი ვერა მოიტანა-
რა, ამ წერაქვის სოფელთან და იმ სოფლის გლეხთან საქმე აღარ
აქვსთ-რა, სამართალი ასე გადასწყდა, ეშვიკადაშო თამაზ ორბე-
ლიანო, ხელი აუშარაე და ამ გოსტაშაბისშვილებს მოაბარე. ჩვენ
ასე განვსაჯეთ, და ნება მისის სიმაღლისა არის. იანვრის 6, ქვს

უობ.

მეფის ძე
გიორგი

მდივანბეგი
ნიკოლოზ

მზებან
უა.

შაჯულმან
სწორი ესე
უოს ეს ძეს

სულს
ან

თავზედ:

ქ ჩვენ ცხებულის მეფის თეიმურაზის ძე ირაკლი მეორე მეფე ქართლისა და კახეთისა და სხვათა ამ განჩინებას ვამტკიცებთ იანვრის აბ, ქვს უაბ. თამაზ ორბელიანო ეშკიალათა-შო, ეს ასრე გარიგებინე. მეფე ირაკლი

აზიანედ:

ქ ჩვენ ქართლისა და კახეთისა დედოფალი დადიანის ასული დარეჯან ვამტკიცებთ ფებერვლის მ, ქვს უაბ. დედოფალი დარეჯან

ქ ჩვენ ბატონისშვილი იულონ ამ განაჩენს ვამტკიცებთ იანვრის კბ, უაბ. იულონ

ქ ჩვენ ბატონისშვილი ვახტანგ ამ განაჩენს ვამტკიცებთ იანვრის კმ, ქვს უაბ. ბატონისშვილი ვახტანგ

ქ ჩვენ ბატონისშვილი ბირიან ამ განჩინებას ვამტკიცებთ ფებერვლის იგ, ქვს უაბ. ბატონისშვილი ბირიან

396.

ნასყიდობის წიგნი ერასტი გოშტაშაბისშვილისა, რომლის პირი გვაქვს ზელში ლურჯ ქალაღზე დაწერილი. ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი. შესავალი გამოთვრავთ.

1785, აგვისტოს 7. ქ. ... ესე ნასყიდობის წიგნი და სიგელი დაგიწერე და მოგეც შე ზაზუნასშვილმა ბარათამ და შვილმა ჩემმა იორამმა თქვენ გოსტაშაბისშვილს უზბაშს ერასტის და შვილთა შერთა დავითს და ამილღაბარს, შვილთა და მომავალთა სახლისა შერისათა ყოველთა, ასე რომ დამეჭირა, მოველ და ჩემის ნებაწყაფლობით მოგყიდე ჩემი მკვიდრი და ბარათში გამოყოფილი კდფაჰს ორი საკომლო მატაისშვილის ყაზარას მამული, და საკომლო მეორე იაკულისშვილის საკომლო და მამული, რომლისაც ესენი მქონებულნი ყოფილიყვნენ, ანუ ქონდესთ, თავისის სამართლიანის საქმით, შთით, გინა ბარათ, წყლით, წისქვილით, ქალით, ვენახით გინა ბალით ანუ ბოსტნით, სათიბით გინა უთიბით, ხოდაბუნით გინა კარის მიწით,

რომელიც მამული ჰქონებოდესთ, ყუელა ხელშეუალად თქვენ მოგყიდეთ, ასე რომე ელფიას სამი საკომლო მქონდა: ერთი საკომლო ნამანგლელაფისშვილს მივყიდე და ორი საკომლო ეს იყო, რომელი შენ მოგყიდე, და გამოგართვი ფასი სრული და უნაკლულო, რომლითაც ჩემი გული შეგჯერდათ, და ჩემი გასამყარელო ბარათიც შენ მოგეცე, არა დარჩა-რა ჩემი შენზე-და, არც ერთი იოტის ფასი სადღო და საღაპარაკო, გქონდეს და გიბედნიეროს ღოთ, ეთააც სხვათ ალაღს მონასყიდეთ მოხმაროდესთ, ღოთ ისე თქვენ მოგახმაროსთ, არავინ იყოს მცლილე და მოდავე, არა ბატონი, არა ყმა, არა ჩემი მონათესავე, თუ ამაზედ გელაოს ვინმე ან გელაპარაკოს, პირისა და პასუხისა გამცემი ჩვენ ბარათა და ჩემი შვილი იორამ ვიყოს. არის ამისი მოწამე პირველი ღოთი, კაცთაგან საამისშვილი ყორისაულ-ბაში ზაალ, აბაშისშვილი ქეშიკი, შამისნაიბი დავით, ქავთარის-შვილი უზბაში ნიკოლოზ, ნამანგლელაფისშვილი ყლიჯი-ყორაი სესია, ხეია, იოთამისშვილი გოგია, გერმანოზისშვილი მემანდარბაში გოგია, გიორგი, საგინაშვილი ბოჭო-ულთ-უხუცესი პაჭუა, პაჭუა, გაბაშვილი ზაზა, ზაზა. მე მიქელ დეკანოზს და-მიწერია ბარათას ყაბულობით და მოწამეცა ვარ. დაიწერა ავგის-ტოს ზ, ქვს უოგ.

ქ. მე ბარათას ამ სიგელის ყაბული მაქვს, ეს ჩემი ხელია და ბეჭედიცა ბარათა.

პირველი გვერდის ამაზე:

ქ. მდ სამღვდელო მანგლელი ნიკოლოზ ამ წერილის მოწამე ვარ ბარათას სიტყვითა ნიკოლოზ.

397. ბძანება მეფე ერეკლე მეორისა ზაზა გოსტაშაბისშვილის წილის ღოლოვნის გაყიდვის შესახებ. ამ ბძანებისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში.

1787, აბრალის 14. ქ. ჩვენი ბრძანება არის, მერე დოლოგნაში რაც ზაზა გოსტაშაბისშვილს წილი მისცემია სამართლით, რომ ამათი განჩინება ჩვენც გავშინჯეთ, რომ გარდაწყვეტილი ყოფილა, თუ ამან ამ თავის მამულის გასყიდვა მო-

ინდომოს, ვისაც სყიდვა გინდოდესთ, იყიდეთ, ვერავინ რას გისაყვედურებსთ, ჩვენ დასტური მოგვიცია. აპრილის 14-ს, ქვს უფ. ქ. ის განაჩენები ჩვენგანაც დამტკიცებული არის, ზაალს თუ სიტყვა ჰქონდა რამე, აქამდის უნდა ეთქვა ერაყლი.

398. ბძანება ერეკლე მეორისა ღოღოვნის ღალის შესახებ. ამ ბძანებისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ზელში.

1787, აგლასის 22. ქ. ჩვენი ბრძანება არის, იასაულო მანაბელო დათუავ, მერე შენ უნდა მიხვიდე ღოღოვნასა და რაც გოსტაშაბისშვილის კიკოლას ღალა იყოს პურიდამა, ქერიდამა და ფეტვიდამ, ბოსტნიდამ და ან სხვა რაც იყოს, სარდლის მოხელეს უნდა უანგარიშო, რაც ღალა დადგეს ღოღოვნაშია, იქილამ მეექვსედი თავის წილი გოსტაშაბისშვილს კიკოლას მოაბარე, ივლისის 16-ს, ქვს უფ. ერაყლი

399. განჩინების წიგნი ღოღოვნის შესახებ. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ზელში ლუარჯ ქალაღზე დაწერილი. ნიშნებათ იმბარება თითო წერტილი.

1789, აგლასის 23. ქ. ყაფლანიშვილი ზაალ ჩიოდა: ღოღოვნა გოსტაშაბიანთაგან ნასყიდი მაქვსო და ღოღოვნის მამულში გოსტაშაბისშვილმა ტეტიაშ წისქვილი დააბრუნაო და ისა სჭამსო. ამისას გოსტაშაბისშვილები ასე უპასუხებდნენ: ღოღოვნის ნასყიდობას რომ ამბობო, იმაშიც სიტყვა გვაქვსო და ეს წისქვილი რომ გავაკეთეთო, ეს ქოთიშის მამულში არისო, შენ ამაში რა საქმე გავქვსო. ამაზე ბევრი ლაპარაკები იყო და არც ერთის მხრიდამ ასეთი მოწმები არა ჩნდნენ, რომ ქოთიშის და ღოვნის მიჯნა მოწმით გარჩეულიყო, ღ რადგანც ის წისქვილი დღეს გოსტაშაბიანთ კელთ უჭირავს, ფიცი გოსტაშაბისშვილებს დავადევით. წადგეს გოსტაშაბისშვილი ზაზა თავისის ერთის შვილით, და გოსტაშაბისშვილი ტეტია უზბაში თავისის ერთი შვილით, ხატი ასვენონ და სადაც ეფიცებოდესთ

და იცოდნენ ლოლოვნისა და ქოთიშის მიჯნა, იმაზე შედგნენ, და ზეითის წვერიდამ ქვემოთ აღგეთამდინ ჩამოიფიცონ და ასე თქვან: ამისმა მადლმა და განმაცხოველებელმა ღმრთისა, ამის ზემოთ დასაფლეთის მხრისაკენ ქოთიშის მამული არის და აღმოსავლეთის მხრისაკენ ლოლოვნისა, და როდესაც გოსტაშაბის-შვილები ლოლოვნისა და ქოთიშის მიჯნას ფიცით ასე გააჩვენ, მასუკან ის წისქვილი თუ ქოთიშის მამულში დარჩება, ყაფლანიშვილს ზაალს საქმე არა ექნება-რა, და თუ ლოლოვნის მამულში დარჩა ის წისქვილი, და ყაფლანიშვილს ზაალს უნდა მიბარდეს. ამ წისქვილის ბარობაზე, თუ რამ ან განაჩენი არის დაწერილი და ან ოქმები მისის უმაღლესობისაგანა და ან მსაჯულთაგან და ან სხვის ვისგანმე, ყველა დაგვიყენებია და ამ წისქვილის საქმე ასე გადაგვიწყვეტია, და ლოლოვნის ნასყიდობის წიგნი რომ ყაფლანიშვილს ზაალსა აქვს და გოსტაშაბიანთაც სამართალში ჟღაპარაქნით და განაჩენი და წიგნები აქვსთ, ისინი კი ორთავ მოდაფეთ ამ სამძღვრის გარჩევის უკან ჩვენთან მოიტანონ, და იმის სამართალსაც განესჯით. თურქისტანისშვილო იოანე, ეს როგორც განგვისჯია, ასე აღასრულე-ბინეთ, ივლისის კბ, ქვს უოზ. ნეკლოზ, ქაიხოსრო, ზევან, თეიმურაზ, შეთოდი, ხოლომონ.

ქ. მისის უმაღლესობის ბრძანებით და ამ განჩინების ძალით მე იოანე თურქისტანისშვილი ამათი მოასილი ვიყავ, და როგორც ამ განაჩენში სწერია, ისე დაიფიცა ზაზამ და ერასტიმ თავეთის შვილებით, ჯვარი, სახარება და ხატი ხელთ ეპყრათ და ისე დასაფლეთის მხრიდამ წამოვიდნენ ფიცით, აღგეთის პირამდინ ჩამფიცეს, დიდი ღრმა ღელე რომ არის, იმაზე ჩაიარეს, წისქვილი ქოთიშისაკენ დარჩა, ახლა წისქვილი რომ ბრუნავს, იმ წისქვილს აქეთ ღრმა ღელე რომ არის, იმაზე ჩამოიარეს და სამზღვარიც ღრმა ღელე დაიდო, რომ ამ ფიცში დაესწრნენ დავით გერმანოზისშვილი, ბაგრატისშვილი ქაიხოსრო, და მღვდელი აბრამ, ამათის თანადასწრებით ასე იფიცეს და სამძღვარიც ეს ღელე დაიდო, ივლისის კბ, ქვს უოზ. იოანე (ხელჩართულად).

ქ. ჩვენ, მეფე ქართლისა და კახეთისა, ირაკლი მეორე ამ განაჩენს ვამტკიცებთ, კათათვის კგ, ქვს უაზ. მეფე
გრაფი.

აშიაზე სწერია:

ქ. ჩვენ საქართველოს უფლისწული მეფის-ძე გიორგი ამ მსაჯულთ განჩენილს სამართალს ვამტკიცებ, მკათათვის კგ, ქვს უაზ. გიორგი.

ქ. ჩვენ, ბატონიშვილი მეფის-ძე იულონ, ამ სამართალს ვამტკიცებთ, მკათათვის კგ, ქვს უაზ. იულონ.

400. არძა გოსტაშაბისშვილის ნიკოლოზისა და არძაზე მიწერილი ბძანება მეფე ირაკლი მეორისა, ამ წიგნისა მართო პირი გვაქვს ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1797. მაისის 10. ქ. ლთნ ბედნიერის კელმწიფის ქირი გოსტაშაბისშვილს ნიკოლოზს და ჩემს ძმებს მოგვცეს, ამას¹⁾ მოგახსენებთ ჩვენს მოწყალეს, ჩვენი აღგალი რომ წამხდარა მტრისაგან, მამა ჩვენი ზემო ქართლში წასულა, იქ ყოფილა დიდ ხანს, აქ ჩვენს ბიძაშვილს ტეტიას და იმის მამას ჩვენი საერთო ყმა და მამული გაუყდიათ და ჩემი წილიც თან გაუტანებიათ, მამა ჩვენი იმ ხანად აქ არა ყოფილა, რომ არ გაეყდიდნენ, ახლა აჩენენ ნასყიდობის წიგნებს, რომ მამის ჩემისა არცავეს ბეჭედი უზის და არცა ხელი აწერია, ჩვენ შეუტყობრივ გაუყდნით. ამ წყალობას ვითხოვთ, ერთი ოქმი გვებოძოს მდი¹⁾ანბეგებზე, რაც ჩვენი საერთო წიგნები, ბარათი და კაცნი გვყვანდეს, სულ ყველაზე სამართალი მოგვცენ, და რაც საერთო ყმა და მამული გაეყადოს. მეორე მოხსენება ეს არის ჩვენი: ბიძა ჩვენი ზურაბ ჩვენი და ტეტია დიდი მისი
მოწილი¹⁾, გაყრილი იყო, ის ზურაბ ჩვენზედ უფრო ახლო იყო, ტეტიაშვილის წიგნი გამოართვა, ჩვენ კი ასე გვეუბნებოდა: როცა ეს მოკვდება, ამის ყმასა და მამულს ისევ საძმოდ დავდებო ტეტიაშვილს, რომ ამისი

¹⁾ რაც აქ ბეჭედშია ჩასმული ის შენიშვნის მაგიერია: ამ ადგილას დედანი გადასული ყოფილა.

მოწმები გვეყვანან, იმ ეპოქაში მამა ჩვენი შეუძლებელი იყო და ჩვენ წერილები გახლდით, იმ მიზეზით დარჩა, რომ ჩვენი წილი ვერ გამოვართვი, ამ საქმეზედ ამას წინათაც არზა მოგართვით, ოქმი გვებოძა, მაგრამ ქალაქის წახდენაში დაეკარგეთ, წყალობას ვითხოვეთ, ოქმი გვებოძოს მდი(ვ)ანბეგებზე, რომ სამართალი მოგვცენ, ¹⁾ თქვენი უმაღლესობა ხომ ჩვენთვის ვერ მოიკლეს, მრავალი საქმე გაქვსთ. მაისის 6, ქვს უზე.

უფალნო მსაჯულნო, ამ არზის პატრონს ასე რომ მოუხსენებია, ისენი ორივე თქვენთან მოაყვანინეთ, რაც წიგნები და ბარათები [ქ]ქონდესთ, ისიც მიიტანინეთ და ამ არზის პატრონი რაზედაც უჩიოდეს [ქ]ქონდესთ [ქ]ქონდესთ სამართალი უსაჯეთ, კარგად გამოიძიეთ და რიგიანის საქმით ერთმანეთს მოაშორეთ, ამაში უსამართლო არა მოხდეს-რა. მაისის 6, ქვს უზე.

ერეკლე
მეფე

401. განჩინების წიგნი. ამ წიგნისა პირი გვაქვს ხელში ლურჯ ქაღალდზე დაწერილი.

1801, თებერვლის 26. მათს დიდებულების ბძანებით სრულიად საქართველოს მემკვიდრეს დავითს ჩვენ შეკრებილთათვის ებძანა: „გოსტაშაბის შვილის ნიკოლოზს, როგორც თავისის სახლის კაცის ერასტისაგან მოციქულების პირით პირობა მიეცეს, ზურაბის წილის ყმისა და მამულისა წილის დადავებასა, აღაპარაკეთ და სამართალი ისე მიეცით.“ მათს ბძანებისაებრ ერასტის შვილი დავით მოვაყვანინეთ და ვალაპარაკეთ. დავით ასე ჩიოდა: ჩვენი სახლის კაცი ზურაბ უშვილო იყო, ამ წიგნით შემოგვეყარა, თითონ ზურაბ ცოცხალი იყო, შევიწახეთ, მოკვდა, დავმარბეთ, ორი ქალი ჰყვანდა, ერთი უწინვე გაუთხოვეთ, მეორე ქალი ცოცხალი შეუნახეთ, მოკვდა, ისიც დაუმარბეთ, და ზურაბმა თავისავე სიცოცხლეში ეს წიგნი მოგვცა, კვდებოდა, ანდერძათ დააწერინა თავის მოძღვარს მიხაილ დეკანოზს, ჩემი წილ ყმა და მამული ერასტისათვის მიმიციაო, ¹⁾ მე ამ საბუთებით მიჭირავსო. ნიკოლოზმა მიუგო: პირველად მამა შენმა

ბიძა ჩვენი ზურაბ შეიყვანა, ჩვენ არც მამულის მოცემა ვიცოდით და არც მაგ წიგნის მოცემა, თორემ თუ გვ შეგვეტყო, ზურაბისავე სიცოცხლეში ვიჩივლებდით, მისთვის რომ ზურაბ ჩვენზე უფრო ახლო იყო, და ზურაბ როდესაც მოკვდა და შევიტყვევით მაგ წიგნის მოცემა, მაშინვე სანატრელს შეგვს ერეკლეს შევჩივლეთ, ოქმით უბძანა თავის ძეს გიორგის, ამათ სამართალი მიეცითო, ეს ჩივილი და ოქმი რომ შეიტყო ერასტიმ, მოციქულები მომიგზავნა, რათ ჩივიო, რაც ზურაბზე ხარჯი მაქვს, როდესაც მომცემ იმაზე ხარჯს ნახევარს, მეც ზურაბის წილის ყმისა და მამულიდამ ნახევარს მოგცემო, ამას არ დავჯერდი, ჩივილს ვაპირებდი, მამის შენის მოძღვარი იმ ზურაბისა და ჩვენი დეკანოზი მიხაილ იყო, მამა შენს ჩვენთვის გამოგვზავნა, ფიცით არწმუნე იმ შენს მოწაფეს ნიკოლოზს, შენმა მადლობა რაც ზურაბზე ხარჯი მაქვს, ის ნახევარი ხარჯი მომცეს, ზურაბის წილს ყმისა და მამულის ნახევარს მივცემო, რადგან იმან თავისი მოძღვარი გამომიგზავნა და ჩვენი მოძღვარიც ისიც იყო, ვერწმუნე და აღარ ვიჩივლე, რომ დავაპირეთ ხარჯის ანგარიში, ერასტი ქვეით წავიდა, ქვემოდამ მოვიდა, აქ არეულობა შეიქნა, ქალაქის აღებაში ერასტი მოკლეს, იმას უკან სანატრელს შეგვს ერეკლეს შევჩივლეთ, რაც ამ დავითთან საჩივარი გვქონდა, ისიც მოვახსენეთ, და იმ ზურაბის წილის მამულისაც იმ სანატრელმან მეფემ ერეკლემ მოსამართლეთ ამ ოქმით უბძანა, რაზედაც ჩივის, სამართალი მიეცითო. მეფე მიიცვალა, დარჩა გადაუწყვეტელი, ამ ოქმების ძალით ვჩივი და სამართალს ვითხოვო. ჩვენ რომ ესენი ვალაპარაკეთ და ნიკოლოზს წერილები მოვთხოვეთ, ნიკოლოზმა ერთი წერილი მოიტანა, რომელშიაც ასე ეწერა: „მე იოანე თურქისტანისშვილი ამისი მოწამე ვარ, ერასტიმ მოციქულად მოგზავნა ამ თავის ბიძაშვილს ნიკოლოზთან, მართალია ზურაბ ჩემი შეყრილი იყო, მაგრამ რაც ზურაბზე დამეხარჯა, თუ იმ ხარჯში მომიდგები, იმის წილს ყმისა და მამულის შუა გაუყოფო, ამაზე რა ჩივილი და ლაპარაკი უნდაო“. მეორე მოწმობა მოიტანა, რომელშიაც ასე ეწერა: „მე ფარსადან ესიტაშვილი ამისი დამ[ს]წრე

და მოწამე ვარ, ჩემი სიმამრი ზურაბ რომ მიიცვალა, იმის ყმა-
სა და მამულზე ერასტის და ნიკოლოზს ლაპარაკი ჰქონდათ,
ერასტიმ მიმგზავნა ნიკოლოზთან, მართალია ზურაბ ჩემი შე-
ყრილი იყო, მაგრამ რაც იმაზე ხარჯი მაქვს, როდესაც იმა-
ში მომიდგები, იმის ყმასა და მამულს შუა გაუყოფო, ამაზე
ნურც ჩივილი და ლაპარაკი უნდაო, ჩემი სიტყვა ეს არისო,
ეს სიტყვა ნიკოლოზმაც იყაბულა და ამ პირზედაც დადგენ".
მესამე მოწმობის წერილი მოიტანა, რომელშიაც ასე ეწერა:
„მე დეკანოზი მიხაილ წინაშე ღთისა ამისი მოწამე ვარ, ზურაბ
და ერასტი ორნივე ჩემნი მოწაფენი იყვნენ, ზურაბ რომ მი[ი]-
ცვალა, იმის ყმასა და მამულზე ნიკოლოზ და ერასტი ლაპა-
რაკობდნენ, ნიკოლოზ ერასტის ეუბნებოდა, საკუთრად ზურა-
ბის ყმასა და მამულს არ დაგანებებო, წილი უნდა დამიდო.
ერასტიმ მითხრა, უწინაც შემითვლიაო ნიკოლოზისათვისაო და
შენც ახლა ასე არწმუნეო, რაც ზურაბზე დანახარჯი მაქვსო,
როცა იმაში მომიდგება, მეც იმის ყმასა და მამულს შუა გაუ-
ყოფო, შენ ასე არწმუნე, ამაზე რაღა ჩივილი უნდაო, ჩემი სი-
ტყვა ეს არისო“. ჩვენ რომ ესენი ვალაპარაკეთ და ამ მოწამე-
თაგან მოწმობის წერილი ვნახეთ, დამტკიცდა სამართალში,
რომ ზურაბის სიკვდილს უკან ნიკოლოზს სანატრელს მეფეს-
თან უჩივლია და ოქმითაც უბძანებია, სამართალი უნდა მის-
ცეთო, ერასტის რომ ეს ჩივილი შეუტყვია, თავის მოძღვრის
მოციქულობით ნიკოლოზ დაურწმუნებია, ნუღარ ჩივი, ხარ-
ჯი მომეც, მამულის წილს მოგცემო, ერასტის ხარჯის ანგა-
რიშის ნახვა აღარ დასცალეებია, მოუკლავსთ და ეს სადაო ასე
დარჩაო. ახლა სამართალმან ამ წვრილიადის გამოძიებით
ასე გა[ა]სამართლა და მისცა ზურაბის წილის ყმისა და მამუ-
ლის ნახევარი ნიკოლოზს და მის ძმებს, პირველად იმისთვის:
ზურაბ ნიკოლოზ[ზე]დ უფრო ახლო ყოფილა, მეორედ ამის-
თვის: თუ ერასტი ზურაბს ამ წიგნს კდიებით ართმევდა, მათ-
თვისაც უნდა დაებეჭდვინა, რომ ზურაბისაგან მიცემული წიგ-
ნი მოიტანა, და თუ ამ სიგელშიაც ასე ეწერა: ჩემი ყმა და
მამული მე ზურაბმა შენ მოგეც, ერასტის სხვათაგან მოწმობა

ეწერა, და ამ თავის სახლის კაცთაგან არც მოწმობა ეწერა და არც ბეჭედი ამათი იჯდა. მესამედ ამისთვის: ნიკოლოზ ჩივის, ერასტი მოციქულებით უთელის, ნუ მიჩივი, იმის ყმისა და მამულის ნახევარს მოგცემ, ხარჯი მომეცით. მეოთხედ ამისთვის: სამართალში აღმოჩნდა, თუ ნიკოლოზ ერასტისაგან არ დარწმუნებულიყო, როდის დააყენებდა იმ ოქმს და საჩივარს. მეხუთედ ამისთვის: ნიკოლოზს თავისი მოძღვარი არწმუნებს თავის მოწაფის ერასტისაგან დარწმუნებულ მოციქულებას, ნუ-ღარ ჩივის, ზურაბის წილს ყმას და მამულს შუა გაუყოფო, მოძღვარს მოწაფე დაურწმუნებია და აღარ უჩიეო. ამ მტკიცის წერილებით აღმოჩნდა, რომ ერასტის თავის[ს]ავე სიცოცხლეში ზურაბის წილი ყმა და მამული სამოად დაუდგია და უნდა ასე იქნას, რაც ერასტის შვილმან დავითმან ზურაბზე ხარჯის სია მოიტანოს, რომ ესენი დამიხარჯავსო, ის უნდა იანგარიშონ და ნიკოლოზმა ზურაბის წილის მამულის შემოსავალი უანგარიშოს; დავითისაგან დანახარჯი და ზურაბის წილის მამულის და ყმის შემოსავალი ორივე იანგარიშონ, თუ დანახარჯი მეტი მოვიდეს შემოსავალზე, ნიკოლოზმა და ზაალმა და ქაიხოსრომ მისცენ დავითს, და ზურაბის წილი ყმა და მამული შუა გაუყონ შეფარდებით და წილის ყრით. კალატოზის შვილო იოსებ, ამათი მოასილი შენ იყავ, ეს ასე აღასრულე. თებერვლის კვ, ქვს უბთ.

ზაალ	ბეჭად	მდივანბეგი იოანე
სულხან	მდივანბეგი სვიმონ	ვახუშტი
	მდივანბეგი ნიკოლოზ	მდივანბეგი აღამ

402.

წყალობისწიგნი მეფის ძის დავითისა, 22×17, 5 სანტ.. ეს წიგნი დაწერილია ლურჯ ქალღვრზე. ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი.

1892, აგნისას 28. ქ. ჩვენ საქართველოს მეფის ძემ დავით გიბომეტ შენ გოსტაშაბის შვილს დათუას **სარგანში** ჩვენი ყმანი სამოურაოდ დგლიაღიას დისწულები, და რაც შამშადილიდამ მოყვანილნი, რამდენიც კვამლნიც არიან, ისინი სრულად შენთვის გვიბომეტბია სამოურაოდ, და რომელიც რიგი და

განწესება არის, ისე უნდა გ[ე]მსახურონ და შენც თვალ-ყუ-
რი გეპიროს, რომ უბრალოთ არავინ შეაწუხოს, და სანამდინ
აღაგს უშოვნოდეთ, საცა დვანან, იქავ უნდა იდგნენ, და რო-
დესაც აღაგს უშოვნით, საცა ჩვენ გიბრძანოთ, იქ დააყენე, თუ
ან დაფანტულნი იყუნენ და ან მისუღიყუნენ ვისთანმე, ისევ
ერთად უნდა შეჰყარო და არ დაჰვანტო, და კარგათ მოუარო
და იმათს შემატებას ეცადო, იენისს კჳ, კჳს შჳ. დავით

403. ბძანება ბატონისშვილის დავითისა, 19,5×15 სანტ., დაწე-
რილია ლურჯ ქაღალდზედ ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებად
იხმარება თითო წერტილი.

1802, ქრისტეშობისთვის 3. ქ. ნასყიდა თავილდარო,
მერე ციხესთან ჩენი ქოხები რომ არის, იმ ქოხებიდამ, რომე,
ლიც ნაჯაფა დურგალს ეპირა, იმისი ნასახლარი დათუა გოს-
ტაშობისშვილისათვის გვიბოძებია, ამას მოაბარე სრულად ნა-
ჯაფას ნაქოხარი და შენ შემოუფარგლე. სხვა ქოხის ადგილი
არა მოუშატო-რა და არცარა სხვა შეუგდო, რომელიც ნაჯა-
ფას ეპირა, ის გვიბოძებია, სხვა არა გვიბოძებია-რა იმის მეტი.
ქრისტეშობის გ, კჳს შჳ. დავით

404. წყალობის წიგნი მეფის ძის დავითისა, 34,5×21,5 სანტ.,
დაწერილი ლურჯ ქაღალდზე ნუსხა მხედრულის ხელით.

1802, ქრისტეშობისთვის 3. ქ. ჩვენ სრულიად საქარ-
თველოს მეათსამეტის მეფის გიორგის ძემან და რუსეთის ღე-
ნერალ-ლეიტენანტმან და კავალერმან დავითმან ესე წყალო-
ბის წიგნი გიბოძეთ ჩვენგან აღზრდილს გოსტაშობისშვილს და-
ვითს, ასე რომ ჩვენგან გაზრდილი იყავ, ჩვენ გვახლდი და შე-
ნის შეძლებით ჩვენის სამსახურს და სიამოვნეს სცილობდი,
ჩენი გულიც შენი დიდი მადლიერი იყო, შენ მცირეს რამ
წყალობას გვეცედარე, რომ სახლის ადგილი არ გქონდა, რო-
დესაც სოფლიდამ ჩამოსულიყავ, დამდგარიყავ და თავი მოგე-

ფარებიანა, ციხესთან რომ ჩვენი ქოხები არის, იქ თათარი ნა-
ჯაფა ღურგალი იდგა. ის აიყარა და სხვაგან წავიდა, ისიც
ნათხოვრად იდგა, ადგილი ჩვენი იყო, ჩვენ წყალობა გიყავით
ნაჯაფას ნასახლარისა, რადგან კელი მოგიმართოს, როდესაც აშე-
ნება შეიძლო, ააშენე და დადგე ხოლმე, შენთვის გვიბოძებია
სამკვიდროდ და საბოლოოდ ნაჯაფას ნასახლარი სრულად,
იმას გარდა სხვასთან კელი არა გაქვს, რადგან მოგახმაროს და შე-
ნი მოცილე და მოდავე არავინ არის, ჩვენი საკუთარი ალავი
არის. აღიწერა ქრისტეშობას გ, ქვს შუ. მეფის მე დენკრად
დუაიტანს და გავაღწერა დავით. |დავით|.

405

პირობის წიგნი ბარათთან და მათის მხრის აზნაურთა ერთ-
მანერთ შორის დადებული. ეს წიგნი ლურჯ ქაღალდზე არის და-
წერილი.

1803, ანგრას 4. ქ. მინდობითა ღთისათა ჩვენ ერთობ-
ლივ თავადთ ბარათთან და ეგრეთვე ჩვენისა მხრისა აზნაურ-
თა ესე აღთქმითი და ფიციის წიგნი დავსდევით ჩუენისა აღრ-
ჩევითა და ნებითა, რომელიცა ესე მოგვაგონა ჩუენისა აქამდე
უთანხმობისა გამო მრავალგვარმან დაკლებამან: რადგან ჩუენ
ერთისა მხრისა და ერთისა მამულისა შვილნი ვართ, ამისთვის
ჩუენთა მამა-პაპათა ერთობისა და სიყვარულისა მომგონებელ-
ნი შეუდევით წესსა სიყვარულისა მათისასა და უმეტეს აღრინ-
დელსა ამას დროსა შინა, ვინადგან შეწევნითა ყდ მოწყალისა
ეკლმწიფისათა ისმის ხმა მშვიდობისა, ამისათვის შეეცრბით და
ესე წერილი დავსდევით ღთისა სახელისა კსენებითა, რომე ამას
იქით ჩუენ არც შურით, არც მტერობით, არც ნეფსით, მამუ-
ლის მძლავრებით ერთი-მეორეს არ მოვექცეთ და მტერთა ზე-
და ერთი ჩუენგანისათა ყოველნივე ერთხმობით მტერნი ვი-
ყუნეთ, და ეგრეთვე მოყვარეთა ზედა ერთისა ჩუენგანისათა
ყოველნივე ერთხმობით მოყვარენი ვიყუნეთ, და რაც შეგვეძ-
ლოს, ერთი ერთს შევეწივნეთ, და თუ ერთმანეთთან მამულში
ანუ თუ ყმაში საცილებელი რამე გვქონდეს, ოთხნი კაცნი

გამოვაჩიოთ, იმათან მშვიდობით მოვილაპარაკოთ, და იმათის სამართლით გავშველდებოდეთ, და რომელიცა გარეშე ვინმე კაცი შემოგვეცილოს ყმისა ანუ თუ მამულსა, ერთმანეთს სიმართლით შევეწიგნეთ და უსამართლოთ არვისრა მოვატაცებინოთ, და ვიყვნეთ ჩუპნ ყოველსავე შინა ერთ-პირნი, და ჩუპნის ყოვლის ძალით მივსცეთ ერთმანეთსა ... ანუ შემწყობა. ვინიკობა არის, ჩუპნში მამულისა და ყმის გაყიდვა მოინდომოს ვინმე, ისევე ჩუპნ ერთმანეთშივე ვიყიდოთ, რომ ჩვენს მამულში უცხოვს კაცს ნუ ჩაეიზიარებთ, და ესრეთ მუდ მოწყალისა კელმწიფისა ჩუპნისა ერთგულებასა შინა ვეგნეთ საუკუნოდ, და რომელიცა ჩვენგანი პირობასა ამასა გარდახდეს, იყოს იგი შეკრული ზემოსამებრ ფიცისა და იყოს იგი შერაცხილ წინაშე ჩუპნსა დამორგუნველი სახელისა ღთისა და მიზეზი ორგულებისა, დაისაჯოს იგი ყოველთა მხედველისა ღთისაგანა, თვეს იანუარსა და წელსა ჩუგ.

თავადი ბარათოვი საამიშვილი მდივანბეგი ზაალ. **შახლ** (ხელ-ჩართულად).

ზეზუ.

თავადი აბაშოვი მდივანბეგი დაგვით (ხელ-ჩართულად).

თავადი ბარათოვი ზურაბისშვილი მორდალი ზაალ

მორდალი ზაალ

თავადი სოლალოვი მსაჯულ-მოლარეთ-ხუცესი ზაზა

მსაჯულთ მოლარეთ ხუცესი ზაზა

თავადი ბარათოვი გოსტაშაბიშვილი დაგვით (ჩართულად),

თავადი ბარათოვი ნამანგლელაშვილი დამატრა (ჩართულად).

თავადი ბარათოვი გერმანოზისშვილი გაორგა (ჩართულად).

თავადი ბარათოვი გოსტაშაბისშვილი ნაკოლაშ (ჩართულად)

თავადი ბარათოვი გერმანოზისშვილი გლახა (ჩართულად).

თავადი ბარათოვი გერმანოზისშვილი ნინაბ (ჩართულად).

თავადი ბარათოვი თაყაშვილი თემურ, თემურ (ჩართულად),

კნიაზ ნიკოლოზ აფხაზა (ჩართულად).

ბეკია თურქისტანოვი

იოანე თურქისტანოვი, აოხანე (ჩართულად).

ნიკოლოზ თურქისტანოვი.

საგინოვი უზბაში ნაკოლაშ.

ქ. საგინოვი დამატრა (ხართულად).

კეთილშობილი თულაშვილი მოურავი იოანე (ხართულად).

საგინოვი დამატრა.

საგინოვი ნაკოლაშ.

406. წერილი ბატონისშვილის დავითისა, 19×18 სანტ., დაწერილია ლურჯ ქაღალდზე ნუსხა მხედრულის ხელით.

1803, თებერვლას 24. ქ. გოსტაშაბისშვილო დათუაჲ, ბატონის რძლისათვისაჲ და ჩვენის მოხელე[ე]ბისათვისაჲ მიგვიწერია, რომ ჩვენს მოსულამდინ ბატონის რძალთან შენ უნდა ინაზირო, როგორც შენი ნამსახურობისა და ერდგულობისაგან ვიცოდეთ, ისრე უნდა მოიქცე და რომელნი[ი]ც ჩვენი მოხელენი არიან, ისინი[ი]ც ყოვლის ჩვენის შემოსავლის ანგარიშ[შ]ი უნდა დაგისწრებდნენ, და რომელიც ჩვენის შემოსავლის და ნაზირობის სარგო იქნებოდეს, შენთვის წყალობად გვიბოძებია, იმას უნდა აიღებდე, არაფრის დაკლება არ იქნება, ყველამ ასე იცოდეს, შენ მეტის ნაზირობა არავისი იქნება, ჩვენი ნაზირობა შენთვის წყალობად გვიბოძებია, თებერვლის 6დ, ქკს უფა. დაგვით (ხართული).

407. წერილი ბატონისშვილის დავითისა, 16×17 სანტ., დაწერილი ლურჯ ქაღალდზე ნუსხა მხედრულის ხელით, ნიშნებათ იხმარება თითო წერტილი.

1803, თებერვლას 24. ქ უგანათლებულესო მეფის სძალო ელენე და ჩვენო მოხელენო, მერმე ჩემი ნაზირობა დათუა გოსტაშაბისშვილისათვის გვიბოძებია, როგორც ნაზირობის რიგი არის, თქვენთან ისე უნდა ანაზიროთ ჩემს მოსლვამდინ, ამის მეტის ნაზირობა არავისი იქნება, და რომელიც ნაზირობის განწესების რიგი იყოს ანგარიშებშიაჲც უნდა დაისწრაოთ თქვენცა და ჩვენმა მოხელეებმაჲც, და რომელიც ნაზირობის განწესება

არის სარგო და შემოსავალი, ნურც ამას დააკლებთ, და თუ ჩვენი სიყვარული გჭონდეს, ეს ასე აღასრულებ და თვალ-ყური დაიჭირეთ, ჩვენი გაზდილი არის, თებერვლის კდ, ქკს უუჰ. დაგვით (ხელჩართულად).

408. წერილი ბატონისშვილის დავითისა, 14,5X22 სანტ., დაწერილია ლურჯ ქაღალდზე ნუშა მხედრულის ზელით.

1803, მარტის 7. გოსტაშაბიშვილი დავით, მაშიჩემისის სიმაღლისაგან სურამის აღების საჯილდოდ ნაბოძები მანავის ზვარი შენთვის მომზადებულია და ეგრეთვე სოფელი ავლაბარი და შენც რიგიანათ მოუარე როგორც შეგნისთ მართებელთა მზრუნველთა და მომვლელთა, მარტის ზ, ქკს უუჰ. დაგვით (ხელჩართულად). დავით.

409. პირობის წიგნი 22X17 სანტიმეტრი, დაწერილია ქაღალდზე მორგვალო მხედრულის ზელით. ნიშნებით იხმარება თითო წერტილი.

1803. ქრასტაშაბასთვას 7. ქ: ესე პირობის წიგნი მოგართვით ჩვენ ხარბუკელი შიოს შვილებმა ნინიამ, კიკოლამ და სტეფანემ, შენ ჩვენს ბატონს გოსტაშაბიშვილს დავითს, ასე რომ ამ თვეში აყრას გვიპირებდი, და ჩვენ შემოგეხვეწებით, რომ მარტამდინ დაგვაცადო, და მარტში საცა თქვენი ბრძანება იყოს იქ გიანხლოთ უიასაულოთ, და თუ პირობას გადვიდეთ, როგორც ბატონყმობის რიგია ისე გადაგვბდეს, და რაც თქვენი სამსახურია, სახალწლოთ შეიდი კოდი ფქვილი და ხუთი კოდი ქერი მოგართოთ. არის ამისი მოწამე ქართველი ძოსებ და ფარეშ უსვინაშვილი გოგია და გოგია დალაქი, და შიხაშვილი სტეფანე. მე კარის საყდრის დავით მლუდელს დამიწერია და მოწამეცა ვარ, დაიწერა ქრისტესშობისთვის ზ, ქკს უუჰ. დაგვით (ხელჩართულად).

ქ. სტეფანე და ნინიას სიტყვით მოწამე ვარ მე იოსება ქართველი იოსებ. (ხელჩართულად).

410. პირობის წიგნი. დაწერილია ლურჯ ქაღალდზე ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებად იხმარება თითო წერტილი.

1808, ფებერვლის 11. ქ ესე წიგნი მოგეცი მე გოსტა-შაბისშვილის დავითის ყმამ ამრუმელაშვილმა ოქროას შვილმა ზურაბამ თქვენ ჩოლაყაშვილს გიორგის, ასე რომ მე ერწოს ვიდეგ და ბატონი ჩემი აყრას მიპირებდა, თქვენ, შუა შემოხვედით და თავდებით დამიდევით ბატონ ჩემთან ჩემის მოყვრის ღირსი ვიდეგ, სანამდისინ იმის მწყემსობას მოვიშორებდე, ნულარ ამყრის, როდესაც გავათავებ თქვენ ჩემი თავდები, რომ საცა ბატონ ჩემის ნება იყოს, ავიყარო და იქ მივიდე, და წელიწადში ოთხი მინანთული მივართო, და შობისა და აღდგომისა ძღვენი მივართო, თუ მე ვერ მოვიცალე, სხვის ხელით მივართო. ამ ამრუმელაშვილის ზურაბის სიტყვით ვწერ ქვაბთახევის დეკანოზისშვილი მღვდელი იოსებ. აღიწერა ფებერვლის 11, ქკს უფ. მე ნათალოვი გაოჯგა ამ წერილის თანა მოწამე ვარ.

411. წერილი იოსებ ქანანოვისა კენიან მარიამთან სოფელ ბაღის შესახებ. დაწერილია ლურჯ ქაღალდზე. ნიშნებათ აქ-იქ ნახმარია თითო წერტილი.

1814, ნოემბრის 5. ბატონს კენიანს მარიამს ეს მოხსენდეს მერხე იოსებ ქანანოვისაგანა.

ჩემო მოწყალე, მოგეხსენებათ რომ პაღაჯში წილი მიძევს წერილებითა, თუ ამ ჩემს წილობაზედ ექვი რამ გაქვს, მიბძანეთ და პასუხს მოგახსენებ, თუ არა და თქვენი წილი, მესმის, რომ სხვისთვის მიგიყიდნათ, ჩემს წილს რაღათ ატან? მოტაცებული არა მაქვს და მოტყუებით არ მიჰირავს, თქვენის მამამთილების წერილით ზითევი მომეცა, თქვენც იმისა წერილი გაქვსთ, ყმასა და მამულს იმითა ჰფლობთ. მეც იმის წერილით გამოვეცხადდი ტახტის ყმათა, თუ არ მომეცემოდა, რათ დამიტყიდდა, და თუ მომეცა და რათ მიყიდი? მეფის ვახტანგის დავთარი გაშინჯეთ, თუ საკელმწიფონი არ იყვნენ ქანანაშვილები, ეხლაც ჩანს პაქარ მეფის ბოძებული წყალობის წიგნი და ასე აცხადებს იმა-

შია: ბეჟან ზურაბის შვილმა ლალატად გაგვაშინჯა და ცოტას ხანს იმას ეკირენითო, ახლა ადრეც სახასონი ყოფილიყავით, და ისევ თქვენის მამულით სახასოთ დაგვიდგებარო. ეს წიგნი მამის ჩემის დროს რომ გამოჩენილიყო, ჯავშანიანს ველარ გაჰყიდდიო, ამისთვისა რომ საქანანაშვილო იყო, ბერთაქარა, გვანა სამკვიდრო საქანანაშვილოა. განსვენებულმა ზურაბმა მამა-პაპის მამული ცალკე გამოგვიცხადა, რომ სხვა-და-სხვა მეფენი გვემოწმება და არ იცოდნენ, ბოლოს ნამსახურობაში ცოტა რამ ბალიჭში წილი დაგვიღო თქვენის მამამთილის სვიმონის ბექდითა და გვიწერს: დავით ნაზირისათვის რომ წიგნი მიმიცია, ეს წყალობა შენთვის არ მომიშლიაო, ახლა თქვენ ასე მიწოდებო. მამის ჩემის ერთგულობა არ უნდა დავიწყოთ, სულის მეტი არავინ არგებს, აკი თავთან სულის საოხებლათ ინებეს, თქვენ რატომ უნდა დაარღვიოთ ანდერძი იმათი! მე რომ თქვენთვის კიდევ ერთგულობით გული მტკივა, თქვენც არ უნდა დამივიწყოთ. მეტატონეს მრავალი შეუძლიან. თავის ყმის გაკეთება. ხელს ვინ უშლიდა, თუ გამოსვლა ეწადა მამას ჩემსა, მამულზედ ხელს აიღებდა და გამოვიდოდა, თუ არა და ლოცვა-კურთხევით მადრიელობით ბატონმა გამაკეთა, თქვენ რათა გშურსთ რომ მიყიდი?! ვითხოვ, რომ თუ გაგეყიდნოს ჩემი წილობა, პასუხი მიპძანეთ, თუ არა და ერთი ბარათი მიბოძოთ, რომ ჩემთვის გულდამდობით ვიყო, და თუ არ ინებებთ, საცა ალაგია იქ უნდა გამოვაცხადო. მერე ნება სამართლისა იყოს. ნოემბრის ე, ქვს ფხ. ავეთი რა გაგიჭირდა? თქვენი შენახვა განა თქვენს სიძეებს არ შეეძლოთ? თუ გასყიდვა გინდოდათ, კახტუთა იყო, ანაგა იყო, სხვა-და-სხვა სოფლები იყო, კახტუთა იყო, იმას გაჰყიდდიო. ჩანს რომა, რადღაც მე წილი მქონდა, ამისთვის უფრო ჰყიდით. მე სამართალს ღმერთსა ვთხოვ, ყველა კარგათ ვიცი, მე ერთი კუტი კაცი ვარ, შევიტყე და გამოგვიცხადე, ასე რომ ბერთაქარა, გვანა და ჯავშანანა საქანანაშვილო არის. ჯავშანიანი ხომ გაგეყიდნიათ, მე ხომ სრულიად მაქვს მოცემული, და ბოლოს წყალობათ თქვენის ოჯახილამ ბაღაჭში მედო წილი, ისიც ხომ ასე მოახდინე, ნება თქვენია, ამისი პასუხი, გვედ-

რებით, რომ გამოიძიოთ და მიბძანოთ, მეც ვეცდები, თუ ღონ არ ინება, არც არას მე გაწყენ თაჲსა.

412. წყალობის წიგნი დედოფლის ჯაჰნაბანუმისა, $37,5 \times 15$ სანტ. დაწერილია ქალღმრთელ მორგეალო მხედრულის ხელით. ნიშნებად ნახვარია თითოეული სიტყვის შემდეგ სამ-სამი წერტილი. ეს და ამას ქვემოთ მოყვანილი 15 სიგელი გადმოგვცა ნ. ვ. მთვარელისშვილმა, მათ შორის 8 მისივე გადაწერილია.

1628, მარტის 12. ქ. ნებითა და შეწვევითა ღმრთისათა ჩუენ დედოფალმან პატრონმან ჯაჰნაბანუ ესე წყალობის წიგნი და ნიშანი შეგიწყალებთ და გიბოძებთ თქუენ, ჩუენსა ერთგულსა და თავდადებით ნამსახურს ყმას, სახლის-უხუცესს, პატრონს ქაიხოსროს, და თქვენსა შვილსა გუგუნსა, ნიკოლოზს და ბარათას, და შვილთა და მომავალსა სახლისა თქუენისათა ყოველთავე მასა ეჲმსა, ოდეს მოგვდევით კარსა და აბულაშენას ნაოხრს ნასოფლარს წყალობას დაგვაჯენით, და ჩუენ ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი და შეგიწყალებთ და გიბოძებთ ნასოფლარი აბულაშენა მისის მართლის სამართლიანის სამძლურითა და საქმით, მითითა და სახნავითა, და სათიბითა, საძებრითა და უძებრითა, შესავლითა და გამოსავლითა, ყოვლითურ თქუენთვან სამკვდროდ და სამამულოდ გვბოძებიათ, ყოვლის კაცისაგან უცილებლად და შემოუსარჩლებლად. გკონდეს და გიბედნიეროს ღმრთი ჩუენს ერთგულად სამსახურსა შიგანა. აწე უფეშთესთა მოგახსენებთ, და უქუედესთა გიბრძანებთ, კარისა ჩუენისა ვეჭილნო და ვეზირნო, და სხვანო მოსაქმენო, მერმე რა რიგადაც ამ ჩუენგან ნაწყალობევს ფარვანაშიგან ეწეროს, თქუენც ასრე გაუთავებთ, და ნუ მოუშლით და შეეცილებით თან თგომისა და შეწვევისაგან კიდევ. [დაიწერა] ნიშანი და ბრძანება ქვს ტავ, მარტის აბ. ჯაჰნაბანუ (ჩართულად).

- 413.** წყალობის წიგნი მეფე სვიმონისა. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში 1818 წელს, დეკემბრის 13 გადაწერილი ლურჯ ქალაღზედ მღვდლის მახარებელ ქურუხელის-მიერ.

1627, მაისის 23. ქ. ნებითა და შეწვენითა ღმრთისათა ჩვენ მეფემან პატრონმან სვმონ ესე წყალობის წიგნი გიბოძეთ თქვენ, ჩვენს ერთგულსა და მრავალ-ფერად თავდადებით ნამსახურსა, ბატონის დედოფლის სახლის სახლის-უხუცესს პატრონს ქაიხოსროს, თქვენთა შვილსა გუგუნასა და ბარათასა, მას ეამსა ოდეს მოგვ[ა]დგოთ კარსა და ტბასს ყაფარ-ბეგის ნაქონის მამულის წყალობას დაგვეჯენით, ჩვენ ე[ი]სმინეთ აჯა და მოხსება თქვენი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ ტბასს რისაც მამულის მქონებელი ყოფილიყოს, მისის სამართლის საქმითა და სამძღვრითა, გკონდეს და გიბედნი[ე]როს ღმრთი ჩვენს ერთგულად სამსახურსა შინა, აწე უზეშთაესთა მოგახსენებ და უქვედაესთა გიბრძანებთ, კარისა ჩვენისა ვაჟილ-ვაზირიო და სხვანო მოსაქმენო, ვინ გინდა ვ[ი]ნ იუღნეთ დ[ა] ანუ ვინ გინდა ვ[ი]ნ იქმნებოდეთ, თქვენც ასე გაუთაეთ, რა რიგადაც ამ ჩვენგან ნაწყალობევს ფარვანში ეწეროს, და ნურაოდეს ნუ შეუშლით და შეეცილებით, თანა-დგომისა და შეწვენისაგან კიდევ. დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ესე ქვს ტაე, მაისის 23, ხელითა კარი-სა ჩვენისა მდივან-მწიგნობრის ოქრუაშვილის შერმაზანისათა. სვიმონ (ხართული).

- 414.** წყალობის წიგნი დედოფლის ჯაჰნბანუმისა. ამ წიგნისა ჩვენ პირი გვაქვს მარტო ხელში გადაწერილი მღვდლის მახარებელ ქურუხელის მიერ 1818 წელს, 11 დეკემბერს, ლურჯ ქალაღზე.

1628, თებერვლის 21. ქ. ნებითა და შეწვენითა ღმრთისათა ჩვენ დედოფალმან ჯაჰნბანუ ესე წყალობის წიგნი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენს ერთგულსა და თავდადებით ნამსახურს ყმასა, სახლის-უხუცესს, ბატონს ქაიხოსროს და თქვენს შვილს გუგუნასა, და ნიკოლოზს, და ბარათასა, და შვილთა და მომავალთა სახლისა თქვენისათა ყოველთავე მას

ეამსა, როდეს მოგვ[ა]დევით კარსა და თქვენს ნაქონსა და სამ-
კვიდროს გვეჯგენით, და მოკითხული ვქენით და პირველათაჲც
თქვენის მამა-პაპისა ყოფილიყო, დ[ა] აწე წიგნითა ამით გაგი-
ახლოეთ და გიბოძეთ ტბასა შენის ბიძაშვილის გიორგის კერ-
ძი, რისაც მამულის მქონებელი ყოფილიყო, მისის სამართ-
ლიანის სასახლითა და ქურ-მარნითა, და ზვრითა, და საგლეხო-
თა, და გლეხებით, წყლით და წისქვილით, ველითა და ვენახი-
თა, სახნავითა და სათიბითა, აძებრითა და უძებრითა, შენითა
და ოხრითა, შესავლითა და გამოსავლითა, ნასყიდითა და უს-
ყიდითა, ყოველითურთ თქვენთვის სამკვიდროდ და სამამულოდ
გიბოძებია, გიბედნიეროს ღონ ჩვენს ერთგულად სამსახურსა
შინა, აწე უზესთაესთა მოგახსენებთ და უქვედაესთა გიბრძა-
ნებთ, კარისა ჩვენისა ვექილნო და ვეზირნო და სხვანო მოსა-
ქმენო, მერე რა რიგადაც ამ ჩვენგან ნაწყალობევს ფარვანში-
გან ეწეროს, თქვენც ასე გაუთავეთ და ნუ მოუშლით და შე-
ეცილებით, თვინიერ თანადგომისა და შეწევნისა კიდე. დაი-
წერა ნიშანი და ბეჭადება ესე ქვს ტავ, თებერვლის კა, კე-
ლითა კარისა ჩვენის მღვან-მწიგნობრის კორღანაშვილის პა-
ტასითა. **ჟაჭნაანუშ** (ხელწართულად).

ეს ასე უნდა გათავედეს .

415. წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა, 39×19 სანტიმეტრი, და-
წერილია ქაღალდზე ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება
თითოეულის სიტყვის შემდეგ სამ-სამი წერტილი. მეორე გვერდ-
ზე მესულმანური წარწერა არის მესულმანურის ბეჭედითურთ.

1633. ქ. ნებითა და შეწევნითა ღთისთა ჩუენ მეფემან პატ-
რონმან როსტომ ესე წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყა-
ლეთ და გიბოძეთ თქუენ ჩუენსა ერდგულსა და მრავალფერად
თავდადებით ნამსახურსა ყმასა ბარათაშვილს სახლო-უხუცეს
ქაიხოსროს, შვლთა თქუენთა გუგუნიასა და ბარათასა, მამავალ-
თა სახლისა თქუენისათა ყოველთავე მას ეამსა, ოდეს მოგვადე-
ვით კარსა ღ ალი-ყული-ბეგის ნაქონს აზნაურიშვილს ჩაჩიკაშვლს

თქუენთეინ მოგვირთმეგია და ამისდა სამუქეთო, რაც ბიძის თქუენის და შამის თქუენისაგან ვანქს ნასყიდი მიწა იყო, ფალავან-ხოსროს კერძი ქულიაშვილისაგან რომ ეყიდა ოთხის დღის მიწა სარწყავი, ის ჩუენ დაგვანებე. ამ რიგათ გაესცვალეთ და შევირგდით, ასრე რომე ამის იქით ამაზედა სხვა პასუხი და ქართული აღარა იყოს-რა. არის ამისი მოწამე და დამხდომი მდივანი ავთანდილ, ყორღანაშვილი ბევალი, ვანქელი ქუმჩაშვილი ქალბათა, კიდევ ვანქელი ბარამაშვილი პარუმბეგა, დამწერა წიგნი ესე ქვს ტყე, აპრილის ოთხსა, მევე ამავე მდივანის შვილს სულხანს დამიწერია, მოწამეცა ვარ. ++

417.

წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა. ამ წიგნისა ჩვენ მარტო პირი გვაქვს ხელში ღურჯ ქალღმრთელს გადაწერილი მღვდლის მხარობელ ქურუმელის მიერ 1817 წელს, დეკემბრის 19.

1642.

ქ. ნებიზთა და შეწევნითა ღმრისათა ჩვენ მეფეთ მეფემან პატრონმან როსტომ და თანა მეცხედრმა ჩვენმა, დედოფალთ დედოფალმა, პატრონმა მარიამ ესე საბოლოოდ გასათავებელი მტკიცე და შეუცვალბელი წყალობის წიგნი და სიგელი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენთა ერთგულთა და მრავალ-ფერად თავდადებით ნამსახურსა ყმათა, ბარათაშვილს სახლის-უხუცესს პატონს ქაიხოსროს და შვილსა თქუენსა ბართასა, ღ მრავალთა სახლისა თქვენისათა ყოველთავე მას ჟამსა, ოდეს თუშინი თავისავე ნებიზთა მისი თავი თქუენთვის მოებარებინა, თქუენცა მოგვიდექით კარსა თუშინისა მოზარებისა და იმისი მამულის ბუქლულაშვილებისა და სრულად ბუქლულანისა და ელფიას მანუკაშვილის წყალობისა და გვიავჩენით, ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი, თუშინც თქვენ მოგაბარეთ და მისი მამული ბუქლულანი და ელფიას მანუკაშვილი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ მისითა მთიჯა, ბარითა, წისკვილითა, ველითა, ვენახითა, ტალითა, სათიბითა, ეკლესიითა, სასაფლაოთი, ტყითა, სანადიროთა, ყოვლისა მისის სამართლიანის შესავლითა და გასავლითა, სამძღვრითა და ფუჭითა თქუენთვის და თქვენთა შვილ-

თათვის სამეციდროთ და სამამულოდ გვიბოძებია, ყოვლის კაცისაგან უცილებლად, ასრე და ამა წესითა: საღამდი თუმინო ცოცხალი იყოს, ეგეც თქუენი გაუყრელი არის, და რა სოფელმა მისი ბეგარა არ დაივალოს და თუმი მის შეუფეს მიეზაროს, როგორცა თქვენს სიკეთესა მართებდეს, სულის საქმე იმ რიგათ კარგათ გაურიგეთ და მამული სამეციდროდ და საბოლოოდ თქვენთვის დაგვიმეციდრებია, გქონდეს და გიბედნიეროს ღთმან ჩენსა ერთგულად სამსახურსა შიგან, არა ოდეს არ მოგეშალოს არა ჩუენგან და არცა შემდგომად სხვათა გეპატრონეთაგან. აწე უზედაესთა მოგახსენებთ და უქვედაესთა გიბძანებთ, კარისა ჩენისა ვეჟილ-ვეზირნო, მდივანო და სხვა მოსაქმენო, ვინ გინდ ვინ იყვნეთ და ანუ ღლეის წალმა ვინ გინდ ვინ იქნებოდეთ, ბძანება და ნიშანი ესე თქუენცა ასრე გაუთავეთ, და დაუმეციდრეთ, რა რიგადაც ამა ჩუენგან ბოძებულს სიგელსა შიგან ეწეროს, ნურას შეუშლით და შეეციღებთ თვინიერ თანადგომისა და შეწვევისაგან კიდე. დაიწერა ბძანება და სიგელი ესე ქვს ტლ, კელითა კარისა ჩენისა მდივან-მწიგნობრისა მარტირუზაშვილი შალვასითა. როსტომ მარიამ.

418.

სოფელ ცოვრეთის და გუდარუბის წყალობის წიგნი როსტომ მეფის ბოძებული გერმანოზ ბარათაშვილისადმი, 44,3×19,5 სანტიმეტრი, დაწერილია გასანთლულს ქალაქდზე მორგვალო მხედრულის ზეღით. ნიშნებათ იხმარება სამ-სამი წერტილი თითოეულის სიტყვის შემდეგ. თავში მუსულმანური წარწერა აქვს მუსულმანურისავე ბეჭდით.

1643, მარამოხისთვის 24. ქ.: ნებითა და შეწვევითა ღთისათა ჩუენ, მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმან, როსტომ ღთთანა მეცხედარემან ჩუენმან, ღედოფალთ ღედოფალიმან, პატრონმან მარიამ ესე ამიერ უკუნისამდე ეამთა და ხანთა სამკვდროთ და საბოლოოვით გასათავებელი ბტკიცე და მოღშლეელი წყალობისა წიგნი და სიგელი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქუენ, ჩუენსა ერთგულს და მრავალფერათ წესისებრივა თავდადებით ნამსახურსა ყმა-

სა, ბარათაშვლს გერმანოზს და შვლთა თქუენთა ოთარსა და პატასა, ბერს და ვარაშს და ჩამომავალთა სახლისა თქუენისათა ყოველთავე მას ემსა, ოდეს მოგვდევით კარსა და თქუენის მამისა და პაპის სამკვდროს საბარათაშვლოში სოფელს ცოვრეთს დაგვაჯენით, ჩუენცა ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი და თქუენისავე მამისა და პაპის სამკვდრო სოფელი ცოვრეთა და გუდ[ა]რუხას მონასტერი სასაფლაოთ დაგიმკვდრეთ და გიბოძეთ წყალათა, წისკლითა, ველითა და ვენაკითა, სახნავითა და უხნავითა, ნასყიდითა და უსყიდითა, შენითა და ოკრითა, სამებრითა და უძებრითა, მთითა და ბარითა უნაკლულთა, გჰქონდეს და გიბედნიეროს ღმრთი ჩუენსა ერდგულთა სამსახურსა შიგან ყოელის კაცისაგან უცილებლათ და მოუშლელათ, არათა დეს არ მოგეშალოს არა ჩუენგან და არცა შემდგომად სხუათა მეფეთა, მეფეთა და მებატონეთაგან. თუ ამას წინანდელი ცორვეთისა და სასაფლოს გუდარების მონასტრის წიგნი ჰქონდეს ვისმე, სკლითა და ამათ გაგვცუდებია, ახალი და უცვალელებელი ესე არის. აწე მოგახსენებთ, კარისა ჩუენისა ვექილ ვეზირსა და მდივანს, დღეს ვინგინდავინ იყოთ და ანუ დღევის წაღმა ვინ გინდავინ იქნებოდეთ, მერმე ესე ჩუენგან ბოძებული წიგნი და სიგელი თქუენცა ასრე დაუჰკვდრეთ და დაუბტკიცეთ, რომე რა რიგადაც ამა წიგნში სწერია, და ნუროდეს ნურას მოუშლით და შეეცილებით თვნიერ თანდგომისა და შეწვევისაგან კიდე დაიწერა ბრძანება და ნიშანი ესე ქჷს ტლა, მარიამობის თვესა კჷ, ეელითა კარისა ჩუენისა მდივან-მწიგნობრისა ყორღანაშვლის მერაბისათა. ვითაც ნოდარზედ გავიმარჯვეთ და ცორვეთი გამოგართვთ და ბატონისშვლს გიორგის მივეცით თქუენი სამკვდრო, მასუკან ჩუენს სიკუდილსა და დალატში გაერივა, იმას ყაზბი უყავით და თქუენის მამისა და პაპის სამკვდრო ცორვეთი ისრევე თქუენ დაგიმკვდრეთ. **როსტომ, მარაამ (ხართულები).**

მეფეთი მამიკვდროს პირობა იდით. ნტ მკვდრს იმანთა თუ
ნტ მკვდრს, ნტ მკვდრს. დედამთავრისა პირობა იმანთა
(იმანთაობა)

419. წყალობის წიგნი როსტომ მეფისა შანშა არეშიშვილისათვის ნაბოძები, 39, 5 X 23 ნანტიპეტრი, დაწერილია ქალაქდზე რგვალი აზნაღურის ხელით. ნიშნებათ იხმარება სამსამი წერტილი. თავში მუსულმანური წარწერა აქვს მუსულმანურისავე ბეჭედით.

1652. ქ. ნებითა და შეწყვენითა ღთისათა ჩუენ ღთიე გვრგვოსანმან ქართლისა და კახეთისა ორისავე მკყრობელმან, მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმა როსტომ, თანა შეცხედრემან ჩუენმან, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონმან მარიამ, პირშომან და სასურველმან ძემან ჩუენმან პატრონმან ლუარსაბ ესე ამიერ უკუნისამდის ეამთა და ხანთა გასათავებელი, მტკიცე და უცვალებელი წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქუენ, ჩუენთა ერდგულსა და მრავალ ფერად ნამსახურსა ყმასა, არეშიშვილს შაჰუნასა, შვილთა შენთა გურგენს და როსებს, ბიძაშვილსა შენსა ასლამაზას შვილთა და მამავალთა სახლისა თქუენისა ყოველთავე მას ეამსა, ოდეს მოგვდევით კარსა და ამოვარდნილის ბარათაშვილის გერმანოზიანთ ნაქონს ნაოკარს გაძას დაგვაჯენით, შეგიწყლიეთ, ვითაცა ამოვარდნილის კერძი იყო ყოვლის მისის სამართლიანის საქმითა, მითთა, ბარითა, წყლითა, წისქვილითა, საკმრითა და უკმრითა, შენითა და ოკრითა. სამძღვარი: ბედნის ნათლის მცემლის სწორად დღეე, ბოლოს დიდი გორა ქივჭივს ერთვის და ზედათ ყვჩილის-კევის სწორათ, რაც ბედნი დახედავს, ესეგი კელ-შეუვალიდ თქუენთვს და შვილთა თქუენთათვს გვბოძებია. გქონდეს და გიბედნიეროს ღთნ ჩუენს ერდგულად სამსახურსა შინა და აროდეს არ მოგეშალოს არა ჩუენგან და არა შემდგომად სხუათა მეფეთა და მეპატრონეთაგან. აწე გიბძბთ, კარისა ჩუენის ვაჟილ ვეზირნო და სხუანო მოსაქმენო, თქუენც ასრე გაუთავეთ, ნუროდეს ნუ მოუშლით და შეცილებით, შეცილებისა თვნიერ შეწყვენისა და თანა-დგომისაგან კიდე. დაიწერა ბჰანება და ნიშანი ესე ქვს ტმ, კელითა კარისა ჩუენისა მდივან-მწიგნობრის თუმანიშვილის ბირთველისათა. როსტომ, ლუარსაბ (ხართულები).

420. წყალობის წიგნი ბატონიშვილის ვახტანგისა, 32×22 სანტი-
მეტრი, დაწერილია ქალღმრთელ რკველი მხედრულის ხელით, წინ-
აღმართ იხმარება სამ-სამი წერტილი.

1657. ქ. ნებითა და შეწევნითა მტრისათა ესე ამიერთ
უკუნისამდე ეამთა და ხანთა გასათ[ა]ვებელი წყალობის წიგნი
და ნიშანი გიბოძეთ ჩუენ ბატონიშვილმა პატრონმა ვახტანგ,
ძეთა ჩუენმა—პატრონმა არჩილ და გიორგიმ თქუენ, ჩუენსა
ერდგულსა და მრავალ-ფერად ერდგულობაზედ ნაშნაბურსა გერ-
მანოზისშვილს ოთარს, პატას, ვარზასა და მომავალთა საბლისა
თქუენისათა მას ეამსა, ოდეს მოგვიდექით კარსა და თქუენს ნა-
ქონს სამკვიდროს მამულს დაგვიაჯენით, ჩუენცა ვისმინეთ აჯა
და მოხსენება თქუენი, გიბოძეთ მერაბაშვილები ცხგრას¹⁾, ზას
ბენიაშვილი იოვანე და ნასრადლაშვილი და მისის სამარულიანის
სამძღურითა, ველითა, ეენაკითა, საენავითა, უენავითა, ქუერთა,
მარნითა, მთითა და ბარითა, წყლითა და წისქვილითა, შესავალ-
გასავლითა ყოვლის კაცის უცილებლად. ქონდეს და გიბედნიე-
როს ღონ ჩუენსა ერდგულად სამსახურშიკ[ა] და აროდეს არ მო-
გეშალოს არა ჩუენგან და არა სხვათა მეპატრონეთაგან, დაი-
წერა ბძანება და ნიშანი ეს ქქსა ტჟე, ეელითა ჩუენის მწიგნო-
ბარის თუმანიშვილის ბეჟანისითა ვახტანგ.

421. მამულის ჩუქების წიგნი, 17 8×13 სანტი, დაწერილია ტყვე-
ზედ, რომელიც წარმოადგენს პალიმპსესტს; რკველი მხედრულის
ხელით. ნიშნებად იხმარება ორ-ორი წერტილი.

1672, ფებერვლის 10. ქ. მამიცემია მე ამბრანდოსა და
შეაღსა ჩემსა საეძიასა და ბაშუნასა შენ რეკანდასათგან, მახა-
რასათგან, ამბრანასათგან ჩემი წილი ეენაკი, არ[ა]ს გეცილებოდე
არც შეგიშალო, თუ მამულის ქამა შემეძლოს, სხვა წყალობ[ა]
მიყო ბატონმა, შენთან კელი არა მქონდეს, არის ამისი მოწა-
მე ლაზარაშვილი ქიტია, ვიშნიაშვილი მახარა, მე საბას დამი-
წერია, დამსწრეცა ვარ, დაიწერა თებერვალს 8, ქქს ტჟნა.

¹⁾ ეს სიტყვა დედანში გამოვრებულია.

422. წყალობის წიგნი მეფე გიორგისა, რომლითაც ის უბოძებს დოლენჯიშვილს ზაალს ყაიყულუს მებაღახობას, 38X15,5 სანს ტიპეტრი, დაწერილია მოსკო ქალაქზე მოარგვალო მხედრული-ხელით. ნიშნებათ იხმარება ორ-ორი წერტილი თითოეულის სიტყვის შემდეგ.

1686. ქ. ნებითა ღთისათა ჩუენ ღთიე გუირგუინოსანმა მეფეთ მეფემან, კელმწიფემან, პატრონმან გიორგიმ, პირმშოჰმან და სასურველმან ძემან ჩუენმან პატრონმა ბაგრატ ესე ამიერთ ეამთა გასათავებელი წყალობისა წიგნი და სიგელი შეგიწყალეთ, გიბოძეთ თქუენ ჩუენსა მრავალფერათ ნამსახურსა ყმათა ჩუენთა დოლენჯიშვილსა ზაალსა, შვილთა თქუენთა ლუარსაბს მას ეამთა, ოდეს მოგვდექით კარსა და სრულ ერთობილ ყაიყულუს მებაღახობას დაგუიაცუნით, ჩუენ ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქუენი, შეგიწყალეთ და გიბოძეთ ამასალათ ყაიყულის საბალახის მკრეფლობა ამ წესით: საჩუენოთ ორმოცდათ სულზედ ცხუარზედ ერთს ცხუარს საბალახეთ აიყუანდე და ორას სულზედ ერთს ცხუარს შიშლიკათ გამოართვემდე და სხუა რიგათ გლეხს ძალს არ უზემდე. ამ წესით ყაიყულუს მებაღახობა ამასალათ თქუენთვის გუიბოძებია. ქონდეს და გიბედნიეროს ღთნ. აწე გიბძანებთ, კარისა ჩუენის ვეჟილ ვეზირნო და სხუანო მოსაქმენო, ვინ გინდა ვინ იყუნეთ და ანუ დღეის წალმა იქნებოდეთ, თქუენცა ასე გაუთავეთ და ნურაოდეს მოუშლით თუინიერ [თანადგომისა კიდე]. დაიწერა ბრძანება ნიშანი ესე ქვს ტოჲ, კელითა კარისა ჩუენის მდივან-მწიგნობარის მანდე-ნაშვილის როსტევეანითა. გაჲარგა (ჩართულად).

შემდეგ სხვა ხელით:

ქ. ეს ბძანება ჩუენცა ასრე დაგვიტკიცებია, ნახევარი მკრეფლობა გიბოძებია.

პატრონი შვილის სახელთ-ხელსი

423. წყალობის წიგნი ლევან ბატონიშვილისა, რომლითაც ის მიუბოძებს გერმანოზიშვილს იესეს თრიალეთის ახალქალაქისა, ტაშალიას და ყოშაგემრის მოურაობას, $38 \times 15,2$ სანტიმეტრი, დაწერილია სქელ ქაღალდზე რგვალი მხედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება ზოგჯერ ორ-ორი და ზოგჯერ სამ-სამი წერტილი.

1688, მარტის 12. ქ. ნებიტა ღთისათა ესე წყალობისა წიგნი და ნიშანი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ ჩუენ ბატონის შუილმა პატრონმა ლევან, ძმამ ჩუენმა პატრონმა ლუარსაბ, ძე მა ჩუენმა პატრონმა ქაიხოსრომ და ვახტანგ თქვენ გერმანოზიშვილს იესეს მას ემსა, ოდეს მოგუდევით კარსა და თრდადეთისა ახალქალაქისა და ტაშალას და ყოშაგემრას მოურაობას დაგუიჯენით, ჩუენცა ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი და გიბოძეთ, ვითაცა ძველიდგანაც თქვენი ყოფილიყო და ახლაც ისევე გიბოძეთ ყოვლის კაცისაგან უცილებლათ თრიალეთის ახალქალაქისა, ტაშალიას და ყოშაგემრის მოურაობა. გქონდეს და გიბედნიეროს ღთან ჩუენსა ერდგულად სამსახურსა. არაოდეს არ მოგეშალოს არა ჩუენგან და არა შემდგომად სხვათა მე-პატრონეთაგან. დაიწერა ბძანება და ნიშანი ესე კელითა კარის ჩუენისა მდივნის ზურაბასითა ქქს ტფ, მარტის აბ. იალდევეს ს[ა]ხოშაგემროს იათალითა გვბოძებია. ღვეან (ჩართულად).

424. წყალობის წიგნი ნაზარალიხანისა, რომლითაც ის მიუბოძებს იესე გერმანოზიშვილს თრიალეთის ახალქალაქისა და ტაშალიას მოურაობას, $36 \times 21,4$ სანტიმეტრი, დაწერილია სქელ ქაღალდზე რგვალი მხედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება ორ-ორი წერტილი, თავში მუსულმანური წარწერა აქვს.

1689. ქ. ნებიტა და შეწიენითა მღისითა ჩვენ მეფეთ მეფემან და კელმწიფემან პატრონმან ნაზარალიხან და დედამან ჩვენმან, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონმან ელენემ, ძემან ჩვენმან სასურველმან პატრონმან იმამყულიმ, კოსტანდილემ და ისლამირზამ ესე წყალობისა და სამოურაოს წიგნი და ნიშანი შეგიწყალეთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩვენთა ერდგულთა და ნამსახურთა ყმათა, გერმანოზიშვილის მეჯინიბეთ უხუცის პაატას

შვილს იასეს და მომავალთა სახლისა თქვენისათა მას ემსა, ოდეს მოგვიდევით კარსა დარბაზისა ჩვენისასა და თრიალეთისა ახალქალაქისა და ტაშაღაის მოურაობას გვიაჯენით, ვისმინეთ აჯა და მოხსენება თქვენი, ვინათგან ძველითგანაც თქვენ გქონებოდით, ახლაც ისრევ თქვენ გიბოძეთ ყოვლის კაცისაგან უცილებლად, გქონდესთ და გიბედნიეროსთ ღონ ჩვენსა ერთგულად სამსახურსა შინა, არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა სხვათა მეპატრონეთაგან. აწე გიბძანებთ, კარისა ჩვენის ვეჟალ-ვეზირნო, ბძანება ჩვენი თქვენცა ასრე გაუთავეთ, რა რიგადაც ამა ჩვენგან ნაბოძებს ფარმანსა შინა ეწეროს. დაიწერა ბძანება და ნიშანი ესე კელით კარისა ჩვენის მდივან-მწიგნობარის თუშანი-შვილის გივისითა, ქკს ტაშ.

425. ნასყიდობის წიგნი ყავარდელაშვილის ოჰანასა, 50,5X15 სანტიმეტრი, დაწერილია სქელ ჭაღალზე რგვალი შედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება თრ-არა წერტილი. შეავალი გამოვტოვეთ.

1690, ღვინობისთვის 27. ქ. ...ესე ნასყიდობის წიგნი და სიგელი მოგეც მე ქიტუასშვილმა ანანიამ, შვილთა და მომავალთა სახლისა ჩვენისათა შენ ყავარდელაშვილს ოჰანასა, შვილთა და მომავალთა სახლისა შენისათა, ასრე რომე დამეჭირა და ჩემის ნება-წადილითა და ჩვენის ბატონის თბილელის ბძანებითა მოგყიდე ჩემი სამკვდრო ნასყიდი სახლი მისის დერეფნითა და ცოტას ეზოთა, შესავლითა და გამოსავლითა და უკან ხატისა-შვილის სახლის კედლაშდი, აქათ კიდევ დუქნების კედლაშდი და იქით პეტრეს სახლის კედლაშდი, მოგყიდე და ავბღე შენგან ფასი სრული, რითაც ჩემი გული შესჯერდა. გქონდეს და გიბედნიეროს ღონ, რა რიგადაც სხვის მონასყიდეს მოჰქმარებოდეს, აწე ვინცა ვინ შემოგეცეილოს, ან ჩემი შვილი და ნათესავი და ან სხვა კაცი, თავად რისხავს ღთო და მგრმე ყოველნი მისნი წმიდანი ზეცისა და ქვეყნისანი და ნურათამცა სინანულითა ნუ იტყნების ესნა სულისა და კორცისა მისისა, არიან

ამისნი მოწამენი თავად ღთი და შერმე კაცთაგან: შერმაზანა აღელე, ელისბარა საყდრის ყმა, მაჰმთავარი ნიკოლოზ ტოტო-აშვილი, კანდელაკი მათე, ოთიაშვილი დათუა და ოთია, დათუ-კაშვილი ივანა, მე იესე დეკანოზს ამბროსაშვილს დამიწერია და მოწამეც ვარ, დაიწერა ღვინობისთვის კზ, ქვს ტაშ. †

განის აზიანე სწერია:

ქ: ჩვენ ტფილელ მთავარ ეფისკოპოზი ვამტკიცებთ სი-გელსა ამას. დომენტი (ჩართულად).

426. ვალის აღების წიგნი გერმანოზისშვილს იესესი, $14,5 \times 15,5$ სანტიმეტრი, დაწერილია ქალაღზე ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებით იხმარება ორ-ორი წერტილი.

1693. მარტის 30. ქ. ავიღეთ ჩვენ გერმანოზისშვილმა იასემა, დათუნაბა შენ ქალიბი ჯაფარასაგან ერთი თუმანი თეთრი მარტის დამღევსა, რასაც ხანს ჩენს კელთ დაყოს, თვეში ორი კოპური მოგაბარო. მაყასშვილი ფარსადანა ამისი მოწამე, ათი-ნასშვილი ესტატე, მე დომენტის დამიწერია, მოწამეცა ვარ ამისა. ქვსა ტზა (ტ: პპმ: ა?) † იასე.

427. წყალობის წიგნი მეფის ნაზარალიხანისა, $42,5 \times 25,5$ სანტი-მეტრი, დაწერილია სქელს ქალაღზე მთავგვალ მხედრულის ხე-ლით. ნიშნებით ზოგჯერ იხმარება სამ-სამი, ზოგჯერ ორ-ორი და ზოგჯერ თითო წერტილი. ბოლოს უზის ბეჭედი მესულმანურის წარწერით.

1694. ქ. ნებითა და შეწევნითა მღთისათა ჩუენ მღთივ გვრგვანოსანმა, იესიან-დავითიან-სოლომონიან ძე პაკრატოვანმა, მეფეთ მეფემან, თვით კელმწიფემან, პატრონმან ნაზარალიხან, დედოფალთ დედოფალმან, დედამან ჩუენმან პატრონმან ელე ნემ, პირმშომან და სასურეელმან ძემან ჩუენმან პატრონმან კოს-ტანტილემ და პატრონმან იმამყულიმ, ესე ბმიერით ჟამთა და ხან-თა გასათავებელი მტკიცე და უცვალებელი, სამკვიდროთ და სა-

ბოლოდ გამოსადეგი წყალობის წიგნი და ნიშანი შეგიწყალებთ და გიბოძეთ თქვენ, ჩუენსა ერდგულსა და თავდადებით ციხით გარემდი ნამსახურს ყმასა, ბარათაშვილს როსტომს, და ძმასა თქვენსა გუგუნასა, და დავითს, და შვილთა და მომავალსა სახლისა თქვენისასა, ოდესა ჟამსა მოგვადეგით კარს დარბაზისა ჩვენისასა, და ამოვარდნილის თქვენის ბიძის სუფრაჯის ქაიხოსროვის კერძის მამულის და გლეხების წყალობასა გვიაჯენით, ჩვენც ეისმინეთ აჯა და მოხსენებ[ა] თქვენი და ვითაც თქვენი სამკვიდრო საგანაყოფო მამული იყო და ჩვენცა შეგიწყალებთ და გიბოძეთ საღაბაშენს სუფრაჯის ავთ[ა]ნდილის წილს გარდა, გლეხი ამილბარაშვილი ბერუკა, დღეს რისაც მამულის მქონე იყოს, ნადირაშვილი, გაბილასშვილი ქიტია, ფეროზაშვილი ელისბარა, მირონაშვილი შალუტა, ახატაშვილი პატა, ეს ექვსი კომლი კაცნი დღეს რისაც მამულის მქონებელი იყოს, ამათის მთითა და ბართა, წყლითა და წისქვილითა, ველით და ვენახითა, საენაფითა და სათიბითა, ზურითა და ხოდაბუნითა, შესავალითა და გამოსავლითა, ყოვლის მისის სამართლიანის სამძღვრითა, სამკვიდროდ და საბოლოოდ, ყოვლის კაცის უცილობლად თქვენთვის და თქვენთა შვილთა და ძმათათვის გვიბოძებია, ქონდესთ და გიბედნიეროს ღთამან, ჩუენსა ერთგულობას და სამსახურსა შიგან მოგაკმაროს, აროდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და არა სხვათ მტფეთ მეპატრონეთ დედოფალთაგან, აწე გიბძანებ, კარისა ჩვენის ვეჭილ-ვეზირნო და სხვანო მოსაქმენო, ბძანება და ნიშანი ესე თქვენც ასე დაუმტკიცეთ და ნურვის აცილებთ, რა რიგათამც ამ ჩვენგან ნაწყალობევს სიგელსა შიგან ეწეროს. და დაიწერა ბძანებ[ა] და ნიშანი ესე ქვს ტშ, კარის ჩვენის მდივნის შალიკაშვილის ედიშერის კელითა.

428. ნასყიდობის წიგნი დოლენჯიშვილის ზაალისა, 62,5 X 20,5 სანტ., დაწერილია ქალღღუზე ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება ორ-ორი წერტილი. გრცელი შესავალი განგებ გამოვტოვეთ. ეს და ამას ქვემოთ მოყვანილი 10 სიგელი გადმოვტაცა ნ. მთვარელიშვილმა.

1695, თაბათგას 1. ...ესე ნასყიდობის წიგნი და პირი მტკიცე და უცვალებელი, საბოლოო და საბოლოოდ გამოსადეგი

სიგელი მოგართვი ჩვენ სვეტის ცხოელის ყმამ აზნაურშეილძან სვამონელძან ბეჟან, შეილთა ჩემთა გიორგიმ, ნასყიდამ და პაპუნამა და შეილთა და მომავალთა სახლისა ჩვენისათამან თქვენ დაღუნჯისშეილს ზადს, ასე რომე ნოსტელი ბერადე, დათუნაშვილი მახარა აყრილიყო, ჩვენთან მოვიდა, გვეყმო და ყმადაც გვეყანდა, მერმე ამ კაცმან მე მუახლე მომპარა, წამივიდა, ქალაქს გაეყიდა, თვითანც ყმობილამ წამივიდა, მუახლეც გამიყიდა, ეს კაცი თქვენ გყმობოდათ, ჩვენის მუახლის მოპარვა შეუტყევით და დაეჭირეთ, სხვა საზღაური არა ქონდა-რა, რომე ჩვენთვის მოეცა და საზღაურის მაგიერად თავისა თავი ნასყიდად მოგვცა წიგნითა და ფიცითა, რადლან თქვენ გბირებოდით, აღარც ჩვენ ვინდომეთ და თქვენც გვიბძანეთ და რითაც ჩვენი გული შეგჯერდებოდათ, მისი ფასი ისე სრულად და უნაკლულად გვიბოძეთ, ასე სრული ფასი გვიბოძეთ და ჩვენც ასე მოგართვით, რომე ამ კაცის ფასი თქვენზედ აღარა დარჩომილა-რა, მოგყიდეთ და მოგართვით ეს ჩვენი ყმა ბერადე, დათუნაშვილი მახარა, თავისის კერძობიანად, გყვანდეს და გიბედნიეროს ღთონ, ვინც ამას შემოგეცილოსთ, ამ ჩვენს მუახლის საზღაურად დარჩომილს ყმასა, რისხავსმცა ღთოი მამა ძე და სული წმიდა, ყოველნი მისნი წმიდანი ზეცისანი და ქვეყნისანი, კორციელნი და უკორცონი, შემცაედების კეთრი გეზისი, შიშთელი იუდასი, ძრწოლა კაენისა, დანთქმა-დაფარვა დათან და აბირონისი, ნურათმცა სინანულითა ნუ იქმნიბის კსნა სულისა მისისა საუკუნოსა სატანჯეელისაგან, ზოლო დამამტკიცებელნი ამისნი ღთონ აკურთხენეს, არა კაცს ამ კაცთან კელი არა აქვს, ამისთვის რომე ჩვენის მუახლის საზღაურის მაგიერი არის და მაგიერად მოგვეცა და ჩვენც თქვენთვის ყოვლის კაცის მოუდევრად მოგვიყიდნია. არის ამისნი მოწამენი და დამხდურნი სახლთხუცესი პაპუა, ყულარალასი ლუარსაბ, ეშიკალს-ბაში ავთანდილ, ქალაქის მოურავი ფირან, დათა მდივანი, ფარემუზ მდივანი, მელიქი მანუჩარ, მამასახლისი პაპუა, კორინთელი ფირან და მე კოზმანს დამიწერია და მოწამეცა ვარ, თუ ვინმე ამ კაცს შემოგეცილოსთ ან სალაპარაკოდ ან სამ-

დივოდ საქმე გაგვიადონ, პასუხი ჩვენ გავსცეთ. დაიწერა წიგნი ესე დაჰდევს თბათვესა, ქქსა ტპკ, თუ მეშვედრე ბატონი გამოუჩნდეს და შემოგეცილოს, ან შევალე გამოუჩნდეს, პასუხი ჩვენ გავსცეთ.

429. წყალობის წიგნი ბატონიშვილის სვიმონისა, 29 X 23, 2 სანტიმეტრი, დაწერილია ქალღმრთელ ნუსხა მხედრულის ხელით. ნიშნებათ იხმარება სამსახვი წერტილი.

1716, თებერვლის 5. ქ. ესე წყალობის წიგნი გიბოდეთ ჩვენ ბატონიშვილმან [პატრონმა] სვიმონ თქვენ, გერმანოზი-შვილს იესეს, შვილსა თქვენსა. ოთარს და გერმანოზს, ასე რომე ახალქალაქის მოურაობის წყალობას დაგვიაჯენით, ვითაც ძველ-თ[ა]განც თქვენი სამოურაო ყოფილიყო და ახლა შეგიწყალეთ და გიბოდეთ ჩვენის ახალქალაქის მოურაობა. გქონდეს და გიბედნიეროს ღმერთმან ჩვენსა ერთგულობ[ა]ს და სამსახურსა შინა, აროდეს არ მოგეშალოს. დაიწერა ბძანება და ნიშანი ესე კარისა ჩვენის მდივნის შერმაზანისათა, ქქს უდ, თებერვლის 5. სვიმონ.

430. წყალობის წიგნი ნაზარალიბანისა, ანუ ერეკლე პირველისა. ამ წიგნისა ჩვენ შარტო პირი გვაქვს ხელში.

1699, მარტის 17. ქ. ნებიზა და შეწეწენითა მღვთისათა ჩვენ მღვთივ ზეცით გვირგვინოსანმან იესიან-დავითიან-სოლომონიან პანკრატოიანმა, მეფეთ-მეფემან და თვით კელმწიფემან პატრონმან ნაზარ-ალიბან და თანა მემცხედრემან ჩვენმან, დედოფალთ-დედოფალმან, პატრონმან ანნამ, პირმშომან და სასურველმან ძემან ჩვენმან, პატრონმან იმამ-ყულიმ და პატრონმან მაჰმად-ყულიმ ესე აპიერით უკუნიამდე ეამთა და ხანთა გასათავებელი შამულის წიგნი და სიგელი შეგიწყალეთ და გიბოდეთ თქვენ, ჩვენსა [ერთგულად ნამსახურსა ყმასა] რუსია-შვილს იესეს და შვილსა შენსა შიოშს და მურვანს და მომავალსა სახ-

ლისა შენისათა, ასე რომე მოხვედით კარსა დარბაზისა ჩვენისასა და თქვენს ნაქონს მამულებს დაგვეჯენით. ბიჯნის გიგაშვილი პაპია, არჯევანიძე თამაზა, კოჩაძე ივანა და იმისი ძმა, ჯევაძე პაპუნა და მამუკა, ყბედაშვილი დათუნა, შენის საყდრის ნახევარი სასაფლაოთი და ხოდაბუნების ნახევარი და სხვა რაც მიწები ჩვენს განაგენში ეწეროს მისის მთითა, ბარითა, ველითა ვენახითა, წყლითა და წისქვილითა, ყოველის მისის სამართლიანის სამძღვროთა თქვენთვის და შვილთა თქვენთათვის გვიბოძებია, არაოდეს არ მოგეშალოსთ არა ჩვენგან, არა შემდგომთა სხვათ მეფეთა და მესატრონეთაგან. გქონდეს და გიბედნიეროს ღმერთმან ჩვენსა ერთგულით სამსახურსა შინა. აწე გიბრძანებ, კარისა ჩვენისა ვეჭილ-ვეზირნო და სხვანო მოსაქმენო, ესე ჩვენი ბძანება და ნიშანი თქვენც ასე გაუთავეთ და ნუ მოუშლით მართის იხ, ქვს ტაზ, ხელითა კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგნობრის თუმანის შვილის შიოშისათა [].

ქ. ჩვენ მეფე ქართლისა და კახეთისა [მეორე] ირაკლი ამ ბატონის პაპის ჩვენის ნაბოძებს სიგელს ჩვენც ასევე ვამტკიცებთ. აღიწერა ივლისის კად, ქვს უნდ. [].

ქ. ჩვენ ბატონის შვილი გიორგი ვამტკიცებთ სიგელსა ამას, მკათათვის გ, ქვს უნდ. [].

ქ. ჩვენ მეფის ირაკლის ძე ბატონის შვილი ლევან ამ მეფეთაგან ნაწყალობევს სიგელს ვამტკიცებთ. აღიწერა აგვისტო 6, ქვს უნდ. [].

431. წყალობის წიგნი იესე მეფისა, 59, 5 X 20, 5 სანტ., დაწერილია სველ ქაღალდზედ რკვალი მუდრულის ზელით. ნიშნებათ ნახშირია თითო წერტილი.

1724, მარაშხოპისთვის 31. ქ. ნებითა და შეწყენითა ღთისათა ჩვენ ღთივ აღმატებულმან და მღთივ დამყარებულმან, ღთივ ზეცით გვირგვინოსანმან, იესიან - დავითიან - სოლომონიან - პანკრატიანმან. საქართველოს ტახტისა და საპატრონოს ფლობით მპყრობელმ-მკონებელმან, მეფეთ მეფეთემან და თვით კელ-

მწიფემან, პატრონმან იესემ და თანამეცხედრებმან ჩვენმან, კახ-
თა მეფისა ასულმან, დედოფალთ დედოფალმან, პატრონმან ელე-
ნემ, პირმშომან და სასურველმან ძემან ჩვენმან პატრონმან თაი-
მურაზ და პატრონმან დავით ესე ამიერიტ უკუნისამდე გამთა
და ხანთა გასათავებელი, სამკვიდროდ და საბოლოოდ გამოსა-
დგევი მამულის წყალობის წიგნი და ნიშანი შევიწყალეთ და
გიბოძეთ თქვენ, ჩვენსა დიდად ერდგულსა და წესისაებრ ნამ-
სახურს ყმასა ნამანგლეღლევიშვილის როსტომს და გუგუნას, შეილ-
თა თქვენთა ქაიხოსროს, ვახტანგს, დავითს, ბარათას და მომა-
ვალთა სახლრსა თქვენისათა, მას ყმასა ოდეს მოგვიდგევიტ კარ-
სა დარბაზისა ჩვენისასა და თქვენის გაუყრელის ბიძის ამო-
ვარდნილის ქაიხოსროს მამულს დაგვიაჯენით, ვისმინეთ მო-
ესენება თქვენი და მოკითხული ვქმნით, და არავინ რას გე-
მართლებათ: ცოტას ხანს ნაძალადევად გამოგვრთმეოდით, ამი-
სთვის ვისმინეთ მოხსენება თქვენი და გიბოძეთ ამოვარდნი-
ლის ქაიხოსროს მამული სადარაშენს ნეგულაშვილები, თამა-
ზაშვილები, აგეტისასშვილები, ვარსიმაშვილები, ნონიაშვილები,
ანდრეას დონდარაშვილები, ასატურაშვილები, ბეთესაას ამინა,
ზურაბა, მოსია, ესენი თავეთის მამულითა, დღეს რისაც მკონე-
ბელნი იყუნენ, თქვენთვის და შეილთა თქვენთათვის გვიბოძე-
ბია ყოვლის კაცის უცილებლად, გქონდეს ჩვენსა ერდგულად
სამსახურსა შინა და არაოდეს არ მოგეშალოს არა ჩვენგან და
არცა სხვათა მეპატრონეთაგან. აწე გიბრძანებ, კარისა ჩვენი-
სა ვეჭილ-ვაზირნო და მდივან-მწიგნობარნო, ბძანება ესე ჩვენი
თქვენცა ესრეთ დაუმტკიცეთ. დაიწერა ბძანება და ფარმანი ქქს
უფა, მარიამის გასულსა, კელითა კარისა ჩვენისა მდივან-მწიგ-
ნობრის თუშანიშვილის დავითისითა. აღგეთხედ ზეარი და ხო-
დაბუნნი მისი ნაქონი.

სამიგბელი საქართველოს სიმეფლენისა.

(პირველი ციფრები უჩვენებს სიგელ-გუჯრის №, ხოლო მეორე გამოცემის გვერდს. ნიშანი * უჩვენებს, რომ სიგელი მიწერილია სხვა სიგელზე და განცალკევებული არ არის).

წელ.	№№	გვ.
1362.	მეფე ალექსანდრე*) აძლევს კათალიკოსს ბასილს საღაშქრო სიგელს და უმტკიცებს სეპტიცხოველდის უმებს	203—244
1441.	იანვარი 17. ბარათა ბარათაშვილი აძლევს თეოდორე ბუქდულაშვილს ნაჭერდევს მამულს	36—66
1451.	ივლისი 1. მეფე გიორგი IX აძლევს ვარშელ წულუკიძეს შვილებითურთ სოფელ აწას.	1—1
1460.	მეფე გიორგი IX აძლევს გიორგი ჟურულს სისახლო სიგელს	2—3
*1472.	ბაგრატ მეფე ანახლებს გიორგი ჟურულს სიგელს	2—7
1505.	გიორგი მეფე აძლევს ჭარმაულთა ივანეს და ავთანდილს სოფელს ხატის-წობენას და აშბროსის ძისეულს მამულს შცხეთას	204—245
1543.	აპრილი 20. გაუთფის წიგნი ფარეშატი და გიორგი ბარათაშვილებისა. მეფე ლუარსაბ დიდებულებითურთ ჭეოფს შათ	305—368

*) ამ დროს ქართლში მეფე ალექსანდრე ცნობილი არ არის, ხოლო ამ დროის ძველ ხანებში იმერეთის ცნობილია ალექსანდრე, მეფის ბაგრატ I შვილი, რომელიც ბაგრატ დიდის დროს გამგებლად იყო იმერეთისა, და შემდეგ მეფის სახელსაც ატარებდა. † 1389.

1543. ახრილი 20. სასაგერმანოზიშვილო სოფლებსა დამტკიცებული ღუარსაბ მეფის შიერ . 306—370
1546. იენისა 12. იმერთ მეფე ბაგრატ III შიორედ აშენებს წმ. გიორგის ეკლესიას გელათს, უნენს შეწირულობას და აწესებს აღაპებს. საგელს ამტკიცებს აფხაზეთის კათალიკოზი გრიგოლ . 5—17
1566. ურბნისის გუჯარა. მეფე სვიმონ ჰშირდება ურბნელს ვლასეს დაუმტკიცოს ურბნისს ღუარსაბ მეფის შიერ შემოწირული მამულები, თუ მას თავის სამეფო დარჩება და მშვიდობით დაიფლობს 266—321
1570. სვიმონ მეფე სწირავს სვეტიცხოველს ანუშის დაბას საუდრითურთ და წირდაღს მამულს . 205—246
1579. კახთ მეფე ალექსანდრე უმტკიცებს სვეტიცხოველს ეველა მის სოფლებს და მამულებს კახეთში კათალიკოზის ნიკოლოზის თხოვნით. გუჯარში სახელდობს ჩამოთვლილია ეველა მამულები და სოფლები . 3—7
1583. გიორგობისთვე 20. მეფე სვიმონ აძლევს ბარათაშვილს იოვანეს მოღავს მამულს . 37—67
1588. ნიკოლოზ კათალიკოზი აძლევს გედევანისშვილებს თავის სახსო მამულს შადრანს . 206—248
1590. გიორგობისთვე 20. მეფე სვიმონ უწყალობებს ბარათაშვილს იოვანეს მამულს მოღავში . 338—410
1591. აგვისტო 7. მეფე სვიმონ უწყალობებს ბარათაშვილს იოანეს და ამილღაბარს გლეხებს და ადგილებს სხვადასხვა სოფლებში . 337—408
1600. ღუარსაბ მეფე სწირავს გუდარების დეითის-მშობლის შინასტერს ზუთ თუმან თეთრს და სოფელ ვერხუნაღს . 307—372
1602. კათალიკოზი დომენტი აძლევს ჭარმაულს დავითს მეფე გიორგის კითხვითა გოტილაში და გორთანს უმებს და მამულებს . 278—333

1610. კათალიკოზი ზებუდე ღუარსაჲ მეფის ნება-დართულობით გედეგანისშვილებს მიუბოძებს უმებს და მამულებს. 241—283
- *1610. ღუარსაჲ მეფე უმტკიცებს გოგილანში უმებს დაჟით ჭარმაულს 278—334
- 1611—1615. გუჯარი ბიჭვინტის ეკლესიას 7—34
1616. მარტი. მეფე თეიმურაზ I ათარხნებს უმას ესიტას. 346—417
1622. წყალობის წიგნი ალთაგი ზერხუელიძისა. 110—113
1626. მარიამობისთვე 16. წყალობის სიგელი სვიმონ მეფისა 111—114
1626. სიგელი გედეგანისშვილებისა ბოძებული კათალიკოზის ზაქარაჲს მიერ 209—251
1626. სიგელი გედეგანისშვილებისა ბოძებული მეფის თეიმურაზის მიერ 208—250
1626. სიგელი გედეგანისშვილებისა ბოძებული თეიმურაზ მეფის მიერ. 207—249
1627. თებერვალი 10. წყალობის სიგელი სვიმონ მეფისა. 112—115
1627. მაისი 23. მეფე სვიმონ აძლევს ქაიხოსრო ბარათაშვილს ტბის უაფარბეგის ნაქონს მამულს. 413—480
1627. თიბათვე 28. წყალობის სიგელი სვიმონ მეფისა. 113—116
1627. სვიმონ მეფე უწყალობებს ბარათაშვილს ბოჭულთ-უზუგესს უაფარბეგს მამულს ვაკეს. 339—410
1628. მარტი 12 დედოფალი ჭაჭნანუ აძლევს ქაიხოსრო ბარათაშვილს აბულაშენის ნაოხრს ნასოფლარს 412—479
1628. მარტი 30. მეფე სვიმონ უწყალობებს გოსტაშბ ბარათაშვილს მისი ბიძაშვილის უაფარბეგის ნაქონ მამულებს 340—411
1628. თებერვალი 21. დედოფალი ჭაჭნანუ აძლევს ქაიხოსრო ბარათაშვილს ტბის მისი ბიძაშვილის კერძ მამულს. 414—480

1628. სიგელი ჭარმულთა ბოძებული კათალიკოზის
ზაქარიას მიერ. 210—252
1629. მათი 27. წყალობის სიგელი სვიმონ შეფისა. 114—116
- 1619—1629. ფიცის ზირი შეფე სვიმონისა და ბა-
რათაშვილებისა 115—117
1630. მარტი 4. იესე ბარათაშვილი სწირავს გუდა-
რების მონასტერს სოფელს ვერხვანდს. . 310—378
1633. როსტომ შეფე აძლევს ქაიხოსრო ბარათაშვილს
ადიუღლიბეგის ნაქონს აზნაურისშვილს ნაზიკა-
შვილს ასიტას 415—481
1634. შეფე როსტომ აძლევს გოსტაშაბ ბარათაშვილს
დიდგორის ძირს სოფელ აგუდანეთს . . . 353—422
1634. ივლისი 17. როსტომ შეფე უმტყიცებს გე-
დევანიშვილებს დავითს, გაბრიელს, ზეტრეს
და სხვათა თავიანთ მამულებს და მოხელეობას. 279—335
1636. მარამოებისთვე 25. სიგელი როსტომ შეფისა. 116—118
1637. გედევანიშვილები უდუღლობენ ზაქარია დილა-
მიშვილისაგან პატონ ერეკლეისაგან მოხედულს
ნაყენახობს 280—336
1638. აპრილის 4. ალიზან არეშიშვილი უცვლის გერ-
მანოზ ბარათაშვილს მამულს 416—482
1640. სიგელი გედევანიშვილებისა ბოძებული ქრის-
ტეფორე კათალიკოზის მიერ 211—253
1642. როსტომ შეფე აძლევს ქაიხოსრო ბარათაშვილს
მამულს და ემებს 417—483
1643. მარამოებისთვე 24. როსტომ შეფე უბოძებს
გერმანოზ ბარათაშვილს სოფელს ცოფრეთს
და გუდარების მონასტერს სასაფლაოთ. . 418—484
1644. განწინება შეფე როსტომისა თურქისტანიში-
ლის და გოსტაშაბიშვილების აკურების მამუ-
ლის შესახებ. 354—423
- 1613—1646. ფიცის წიგნი ბიჭვინტის ეკლესიის-
თვის მიცემული 8—35

1648. ღვინობასთვე 1. წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა 38 — 68
1652. მეფე როსტომ სწირავს სვეტი-ცხოველს სოფელ ქორდს. იხსენიება კათალიკოზი ქრისტეფორე 281 — 337
1652. როსტომ მეფე უბოძებს შაჰუნა არეშიშვილს გერმანოზიანთ ნაჭონს ნაოკარს ვაძას 419 — 586
1653. ბარათაშვილები ოთარ, შატა და ვარაზ როსტომ მეფის ნება-დართულობით გოგებაშვილს უაფნიბაშს და დონმაზს უცვლიან ვანქას. მამულებს სოფელს აბულაში 312 — 381
1653. განწინების წიგნი გერმანოზისშვილის ოთარისა და გუდარეკეხელების და ღორისთაველების ბედნზედ ღაობის შესახებ 313 — 383
1654. განწინების წიგნი ნახიდურელთ და თამრგაღელთ ადგილზედ ცილობის შესახებ. განწინებას ამტკიცებს როსტომ მეფე 341 — 412
1654. გიორგობისთვე 4. მეფე როსტომ უწყალობებს შაჰუნა გოსტაშაბისშვილს ნაოხარს აზიკს. 342 — 413
1654. სიგელი როსტომ მეფისა 117 — 119
1655. თიბათვე 26. წყალობის წიგნი მეფე როსტომისა 39 — 69
1656. თებერვალი 1. ნასეიდობის წიგნი. 40 — 70
1657. სისხლის ზღვევის სიგელი ტუაგზედ 118 — 120
1657. ბატონიშვილი ვახტანგ აძლევს გერმანოზისშვილს ოთარს, შატას და ვარაზს ცხვრის და ზას მამულებს და ემებს 420 — 487
1657. სიგელი ბატონიშვილის ვახტანგისა 119 — 121
- 1611—1657. ხოფის ტაძრის გუჟარი 6 — 26
- 1650—1658. წერილი იერუსალიმიდამ მართა მონაზონისა აფხაზეთის კათალიკოსთან გრიგოლთან შესახებ ქართველების კვლევისა იერუსალიმში. 12 — 39

1658. მეფე როსტომ აძლევს ჰაზუნა ბარათაშვილს ენა-
გეთს მამულს და გლეხებს და უთარხნებს მის
სასახლეს აშლივს 355 — 424
1659. აზრილი 15. ნასუიღობის წიგნი ჰაზუნა ბარათა-
შვილისა 41 — 70
1659. აზრილი 15. ნასუიღობის წიგნი ჰაზუნა ბარათა-
თაშვილისა 41 — 70
1659. იზრილი 28. შაჰნავაზ მეფე უწყალობებს გოს-
ტაშაბიშვილს ელიჯეორონს ჰაზუნას სოფელს ღო-
ლოგნას. 343 — 413
- 1612—1659. ოკტომბერი 2. მეფე თეიმურაზ სწი-
რავს გუდარეხის ღვთისმშობლის მონასტერს
ხუთ თუმან თეთრს და ემებს მამულებითურთ . 308 — 373
- 1612—1659. ოკტომბერი 2. მეფე თეიმურაზ იმე-
რეთის მეფის ალექსანდრე III თანადსწრებით
და დიდებულებითურთ ჯარსს გუდარეხის მონასტერში სააკაძე თამაზის და სიკინაშვილების
ხოფისას სოფელზედ დავას და გლეხებს სწი-
რავს გუდარეხის მონასტერს 309 — 376
1660. იანვარი 26. სიოთარხნის სიკვდილი კათალიკოზ
დომენტიას, ბოძებული ვახტანგ V-ის მიერ . 212 — 254
1661. მაისი 27. ნასუიღობის წიგნი ჰაზუნა ბარათა-
შვილისა 42 — 71
1662. თიბათვე 27. წყალობის წიგნი შაჰნავაზ მეფისა. 43 — 71
1662. მეფე შაჰნავაზ ათარხნებს სოფელ ვერხუნალას
ბარათაშვილების მიერ შეწირულს გუდარეხის
მონასტრისათვის 314 — 384
1665. ფებერვალი 1. ნასუიღობის წიგნი პატონაშვი-
ლის პაგარტისა 213 — 255
1665. მაისი 1. სიოთარხნის წიგნი ჰაზუნა გოსტაშ-
აბიშვილის მიტეხული 91 — 99
1665. გიორგობისთვე 15. ნასუიღობის წიგნი გოს-
ტაშაბიშვილის ჰაზუნასი 120 — 122

- 1614—1657. შეწირულობის წიგნი (ბიჭვინტის მონასტრის?) 10— 36
- 1611—1657. ფიცის წიგნი ლევან დადიანისადმი მიტეხული 9— 35
1669. თაბათვე 20. გერმანოზისშვილი მაცტა უადულობის ასანბეგისშვილის თაუასკან ხუთი დღის მიწას მაწვეწურის ხვევისშირში 315—385
1669. ურბნისის გუჯარი. გიორგი და ლევან ბატონი-შვილები სწირვენ ურბნისის ტაძარს ერთ კვამლ გლეხს მამას. აქვე წარწერა ურბნელის ევდემოზისა 267— 323
1670. მარამოხისთვე 2. ბოღნელი ეპისკოპოზი რევიშვილი იოსებ ჭეიდას შანშიაშვილებზე ზემო-ბოღნისს სვეენახე მიწას 250—298
1670. ბარათაშვილი შიოშ ჭეიდას შანშიაშვილს დონ-მამაზედ და ელიზბარზედ უმას უშეკაშვილს კაკოზას 251—299
1672. თებერვალი 10. შაჰნავაზ მეფე უწყალობებს ჰაზუნა ბარათაშვილს გლეხს და მამულს ერტის და ენაკეთს 344—414
1671. თებერვალი 12. კაცელის წიგნი ასანბეგისშვილებისა 50— 75
1671. თებერვალი 12. კაცელის წიგნი ჰაზუნა გოსტაშაბისშვილისა 44— 72
1671. მეფე გიორგი XI უმტკიცებს ჰაზუნა ბარათაშვილს უმებს და მამულებს ტბისს 356—425
1671. ენკენისთვე 1. ფარუთხუცესი სამა და ბარათაშვილები ოთარი, ვარაზა და ჰაზუნა იუოფენ წხეკს 316—386
1672. თებერვალი 10. იმანდო, სიუმა და ჰაზუნა აძლევენ რევანდს, მახარას და ამირანას ვენახს. 421—487
1672. დეინოხისთვე 1. ნასუიდობის წიგნი ქუბაშვილის ქიტაისი 46— 73

1672. აზრილი 3. ნასყიდობის წიგნი ჰაზუნ-ბეგისა . 45— 72
1673. გაცულის წიგნი სხამ ბარათაშვილისა . 47— 73
1676. ენკენისთვე 5. ნასყიდობის წიგნი ჰაზუნა გოს-
ტაშბისშვილისა . 48— 74
1676. თქტოშვიტი 18. სიგელი გიორგი XI-ისა . 121—123
1678. მარტი 28. კათალიკოზი ნიკოლოზ ამილახ-
ვარი აძლევს გედევანიშვილებს საეპოთ ვარშის
წყალს, მთავარ-ანგელოზის მონასტერს და ნა-
სოფლად ბადანს. სიგელს ამტკიცებენ კათა-
ლიკოზი იოანე დიასმიძე და ანტონ II. . 282—339
1678. მკათათვე 1. ნასყიდობის წიგნი მდივანბეგის
ვასტანგისა . 49— 74
1679. თებერვალი 8. ბარათაშვილი ჰაატა უადულობს
ბარათაშვილის იასესკან ზას მამულს . 318—387
1679. მარტი 13. ოთარ ბარათაშვილი უადულობს სი-
ზანასშვილის დათუნასკან ვენახს . 319—387
1679. მარტი 13. ოთარ ბარათაშვილი უადულობს ვე-
ნახს ჩერუკასშვილებისკან. . 320—388
1679. მარტი 15. ნასყიდობის წიგნი ზაალ ბარათა-
შვილისა . 51— 76
1679. ვალის აღების წიგნი და გიორგი ვალისა. . 357—426
1679. ბარათაშვილები ოთარ და ჰაატა უადულობენ
ზაალ ბარათაშვილისკან ტბის სიზანასშვილის
ხატისას კერძ ვენახს . 321—388
1679. ოთარ ბარათაშვილი უადულობს ვენახს ისაზა-
ნაშვილი ჰანისა, სი ვერელი და დათუნასკან . 317—386
- 1661—1680. ფიცის წიგნი უუაზუ და ჰერეკიმ შარ-
ვაშიძეთა. . 11— 38
- 1661—1680. ფიცის წიგნი დეისმა ჯიანისა. . 13— 43
- *1657—1680. დეონ III დადიანი ამტკიცებს თავის
ბაძის დეკან დადიანის სიგელს . 6— 30
- 1661—1680. ბეგრის აწერადობა . 26— 57

1680. ზაზუნა ბარათაშვილი ეადულობს ქაიხოსრო ბარათაშვილისაგან ენაგუთის ემებს და მამულებს . 358—427
1681. ნასუადობის წიგნი გურგენიძეთა . 268—325
1681. ნასუადობის წიგნი ვახტანგ მდივანბეგისა . 57—80
1682. გუჯარი ბატვინტის კელესიისა . 14—44
- *1682. წინამძღვარი ზებედე სწირავს ემებს ზოფის მონასტერს . 6—32
1686. მეფე გიორგი აძღვეს დოღენჯიშვილს ზაადსა ეაიუულის საბაღახის მერეუელობას . 422—488
1687. მარტი 15. დიასამიძე დიასამ აძღვეს ნასუადობით ზურაბ ღარაძეს შვილებითურთ ზურაბის ძმის ასიტას წილს გერისის სოფელს, რომელიც მეფეს დიასამიძისთვის ებოძა . 245—288
1688. მარტი 12. ლევან ბატონიშვილი აძღვეს გერმანოზისშვილს იესეს თრიალეთის ახალქალაქისა, ტამალას და უოშაგუშრის მოურაობას . 423—489
1688. აპრილი 22. შირობის წიგნი გიორგი შიქულაძისა . 52—77
1688. მაისი 4. გიორგი მეფე უწყადობებს გოსტაშბისშვილს ზაზუნას ფაღაფან-ხოსრო დურმიზხინის წილს მამულებს და ემებს . 345—415
1688. თიბათვე 21. განწინებას წიგნი გიორგი შიქულაძისა . 53—77
1689. მარტი 25. ნასუადობის წიგნი ქიტია ქუბას-შვილისა . 123—124
1689. იასე ბარათაშვილი ეადულობს ქავთარისშვილების გუგუნისა და დავითისაგან ალგეთის შირზე ვენახს . 322—389
1689. მეფე ნაზარდიხან უბოძებს იესე გერმანოზის-შვილს თრიალეთის ახალქალაქისა და ტამალას მოურაობას . 424—489
1689. სიკელი ნაზარდიხანისა . 54—78

1690. იანვარი 29. ნასუილობის წიგნი დაკარგული-
შეიღებინა 59—81
1690. მაისი 1. ნასუილობის წიგნი დაკარგულიშეი-
ღის მღვდლის საბასი 122—123
1690. ივნისი 1. ნასუილობის წიგნი დაკარგულიშეი-
ღის შახარასი 124—125
1690. დეკანოზისთვე 27. უაგარდელაშვილი ოქნა უი-
დულობს ანანია ქიტუაშვილისაგან თბილელის
დომენტის ბძანებით სახლს. 425—490
1690. ნასუილობის წიგნი შახარაშვილებისა 56—80
1690. ზურაბ ბარათაშვილი ეიდულობს მანუჩარ, ბაადურ
და ბახუტა ბარათაშვილებისაგან ისპანს. 359—428
1691. აპრილი 1. სიკელი ციხისთვისშვილებისა ბო-
ძებუდი ირაკლი I. 188—179
1691. მაისი 25. სითარხნის წიგნი შედაიშვილის ქი-
ტასი 125—125
1691. ივნისი 7. შაჰნავაზ მეფე ამოწმებს, რომ ლო-
რის ახმატის სოფელი ეკუთვნის ჰაზუნ-ბეგს 365—433
- 1688—1691. გუგარი ურბნისისა. ერეკლე I სწირავს
ურბნისის საუდარს ურბნელ ეპისკოპოსის ჯავახი-
შვილის იოსების დროს ზუთ კვამლ კაცს რუისს. 269—326
1692. მაისი 7. ნასუილობის წიგნი გერმანოზისშვი-
ლის წინამძღვრის დომენტი ბერიის 126—126
1692. თიბათვე 15. განწინების წიგნი. ორბელის-
შვილი სარდალი თამაზ მეფე ერეკლე I ბძანე-
ბით არჩევს ოთარ გერმანოზისშვილის მეუღ-
ლის მარიამის და ოთარის ძმისწულების დავას. 252—300
- 1675—1692. ნასუილობის წიგნი გოსტაშაისშვილის
ჰაზუნასი 130—130
1693. მარტი 30. ვაღის ადების წიგნი იესე გერმა-
ნოზისშვილისა 426—491
1693. აპრილი 1. მეფე გიორგი XI უთარხნებს ჰა-
ზუნა ბარათაშვილს თრიალეთის სოფელ მარიამს. —

1693. ენკენისთვე 4. ერეკლე I უნიშნავს კახის აზ-
ნაურს ესიტას წელიწადში სამს თუმანს. . . 347—418
1693. ღვინობისთვე 1. განჩინება მეფის ნაზარადი-
ხანისა არღუთაშვილის ბაანდურ-ბეგის და რე-
ვაზ-ბეგის კარაშეტის სოფელისა და ახშატის
დავის შესახებ 366—434
1694. ენკენისთვე 5. სიგელი გედევანისშვილებისა ბო-
ძეული კათალიკოზის ნიკოლოზის მიერ. . . 214—257
1694. მეფე ნაზარადიხან უწყალობებს ბარათაშვილს
როსტომს სადარაშენს გლეხებს და მამულებს. . . 427—491
1695. თიბათვე 1. დოღენჯიშვილი ზაალ ეადულობს
სვიმონელ ბეჟანისაგან უმას. 428—492
- 1675—1695. მეფე გიორგი XI აძლევს იესე გერ-
მანოზისშვილს ტბის აბულფათისშვილის ნა-
ჭონს ვენახს. 323—390
1696. ჰაზუნა გოსტაშაბისშვილი აძლევს სადუნიშვილს
შეტრეს ენაკეთს მამულს უმებათ. . . . 364—432
1699. მარტი 17. ერეკლე I აძლევს რუსთაშვილს იე-
სეს უმებს 430—494
1699. მარიამობისთვე 1. ნასეიდობის წიგნი გიუაშვი-
ლებისა. 55—79
1699. ნასეიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის მანგ-
ღელ ნიკოლოზისა 58—80
1699. ნასეიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის მანგღე-
ლის ნიკოლოზისა 58—80
- * XVII სუკ. განჩინების წიგნი აფხაზეთის კათალი-
კოზის გრიგოლისა. 5—25
- * XVII სუკ. შეწირულობის წიგნი აფხაზეთის კათა-
ლიკოზის გრიგოლისა 6—30
- * XVII სუკ. აფხაზეთის კათალიკოზი დაეთით სწირავს
ხოფის კელესიას გლეხებს. 6—31
- XVII სუკუნე. ნასეიდობის წიგნი იობ ფადნაძისა . . . 25—56
- XVII სუკუნე შეწირულობის წიგნი 27—58

XVII საუკ. საბეგრო სია ბიჭვინტის კათალიკოზისა.	28 — 59
XVII საუკ. ნუსხა საკათალიკოსო საბეგროსი	29 — 61
XVII საუკ. ნუსხა სინოდისა	30 — 61
XVII საუკ. ნუსხა დაკლებულ საკათალიკოზო იარაღებისა.	31 — 62
XVII საუკუნე. გუჯარი ბიჭვინტის მონასტრისა.	32 — 63
XVII საუკ. ნუსხა ბიჭვინტის (?) მონასტრის სამკაულთა.	33 — 63
XVII საუკ. ფიცის წიგნი.	34 — 64
1700. თბათვე 2. განაჩენი ჭაღდაშის სამღვრების შესახებ	360 — 429
1700. ურბნელი ეპისკოპოზი ჭავჭავაძე იოსებ უჩენს გადასახდათ წელიწადში რევუზ ეთიოპიკს ნახევარ ლიტრა სინთელს და ნახევარ ქსან საკმელს.	270 — 326
1701. ინვარი 1. მეფე ნაზარდიანს ვადულობს თავა ბარათაშვილისაგან ენაკეთს მამულებს და ადგენს აღაპებს თავის წინამართათვის	369 — 439
1701. შიხი 15. ნასეიდობის წიგნი კორნეზაშვილებისა	131 — 131
1701. ხელწერილი მიცემული გიორგი-ლიპარტიანის მიერ გრიგოლ კათალიკოზისადმი.	17 — 48
1702. ქრისტიანობისთვე 11. საქართველოს გამგებულა ბატონისშვილი ვახტანგ უწყალობებს უმებს ჟორდანასშვიდს ასიტას	370 — 441
1636—1703. წყალობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის ჰაშუნასი	127 — 127
1636—1703. ფიცის წიგნი გერმანოზისშვილის თთარისა და ზატასი	128 — 128
1636—1703. კაცვლის წიგნი ჰაშუნა გოსტაშაბისშვილისა	129 — 129
1702. გიორგობისთვე 15. ნასეიდობის წიგნი შინაშაშვილებისა.	254 — 302

1703. ქრისტიანობისთვის 1. ნასუადობის წიგნი ჰაზუნა
გოსტაშაბისშვილისა 132—132
1704. აზრილი 3. სიკვდილი შეხუდისანისა. 60—81
1705. გუჯარი სუფრაჟის დავით აბაშიშვილისა. 133—133
1706. მარტი 15. იასე გერმანოზისშვილი შვილები-
თურთ ეიდულობს თავის ბიძაშვილის ვარაზს-
შვილის ღუარსაბისაგან თათრის და ჰაზუნას
წილს სისხლეს 325—391
1706. თაბათვე 4. ნასუადობის წიგნი შიო გიოშვი-
ლისა 61—82
1706. თაბათვე 7. გერმანოზისშვილი იესე შვილები-
თურთ ეიდულობს ფაღანოზის შვილის-შვილის
ბაადურისაგან ვენახს. 324—390
1706. მკათათვე 28. კანონების წიგნი ვასტანგ VI. 134—134
- *1708. აზრილი 5. შეფე იმამეუდისან ამტკიცებს ცი-
ხისთვითშვილების სიკვლს 188—180
1708. მაისი 7. ვასტანგ VI აძლევს ჰაზუნა გოსტა-
შაბისშვილს გარეთუბანს სისხლდის ადგილს . 371—442
1709. მაისი 7. ფიგის წიგნი კაცია და გიორგი ჩი-
ჩუასი 18—49
- *1709. ფებერვალი 15. ბატონიშვილი თეიმურაზ ამ-
ტკიცებს ციხისთვითშვილების სიკვლს 188—181
1709. მაისი 12. ვასტანგ VI ათარხნებს სოფელ შინ-
დლარას, თავის ბიძაშვილის ანახანუმის საფუ-
ლისწულო სოფელს. სიკვლს ამტკიცებს შე-
ფე იესე 292—348
- 1680—1710. ფიგის წიგნი ჰეტრე ჭილაძისა. 15—45
- 1680—1710. ფიგის წიგნი მიტეშელი მრავალ წარ-
ჩინებულთა შირთა მიერ გრიგოლ კათალიკო-
ზისა და ვუთიშე გენათელისადმი. 16—46
- 1707—1710. ფიგის წიგნი ბურჯანაძეთა 19—50
1710. მაისი 12. გუჯარი სიძელისის უდაბნოსი. 62—83

1711. ოქტომბერი 7. აზატობის წიგნი რუკაჲ ჟო-
ჟოლადისა დაწერილი ურბნელ ეპისკოპოზის
ელისეს ხელით 271—328
1712. თიბათვე 20. ნასუილობის წიგნი. 63—84
1712. სითარხნის წიგნი ვახტანგ VI 135—135
1712. ზირობის წიგნი გოსტაშაბისშვილებისა 136—136
1713. მკათათვე 31. ნასუილობის წიგნი მდივანბეგის
ქალის გუქასი 64—84
1713. გიორგობისთვე 15. გაურილობის დავთარი
ამილდამბარ, თამაზ და უაფარბეგ ბარათაშვი-
ლებისა, თუ ვის რა რუკებია 303—354
1713. გიორგობისთვე 15. გაოფის დავთარი ბარათა-
შვილებისა, სია იმისა, თუ რა რუკებია ამილ-
დამბარს. 304—363
1713. გიორგობისთვე 15. ბატონისშვილი სვიმონ აძ-
ლევის თავის მამიდაშვილს მდივანბეგის ერასტის
ასულს გუქას კლეხებს დოლოფნას, ვაკეს, აფ-
გდანეთს და დიდუბას 372—444
1713. ქრისტიანობისთვე 1. წყალობის წიგნი გოსტა-
შაბისშვილებისა 137—136
- 1712—1714. საქართველოს გამგებელი ბატონისშვი-
ლი სვიმონი აწესებს, რომ რაც გუგუნა და
იასე გერმანოზისშვილებს თავანთ ძმის დო-
მენტისათვის უმები მიუციათ, მანამ ნოცხალი
იუოს, დომენტის ჭეუდეც და შემდეგ ძმებმა
გაიუონ. 299—352
- 1711—1714. გაურილობის წიგნი გოსტაშაბისშვილე-
ებისა 106—109
1714. კანნიუბის წიგნი აღარაშვილის კოდერძისა და
დოლმარაშვილის დავითის მიწის შესახებ და-
ვის გამო 255—303
- 1712—1714. საქართველოს გამგებელი ბატონისშვი-
ლი სვიმონ უმტყიფებს ამილდამბარ გოსტაშა-

- ბისშვილს ბუსზაზ საგინაშვილისაგან ნაუიჯს
მამულს. 378—449
- 1712—1714. საქართველოს გამგებელი ბატონისშვი-
ლი სვიმონი დასტურს აძლევს იმდო საგინა-
შვილს ჭალაზედ ვენახის სეიდისა ამილდაბა-
რისაგან. 379—449
1714. განწინების წიგნი იესე გერმანოზისშვილის და
მისი ძმისწულების დათუნა და ჰაატას სოფელ
ახელას დავის შესახებ 293—349
1715. თიბათვე 10. სითარხნის წიგნი იესე შეფისა. 138—138
1716. თებერვალი 5. ბატონიშვილი სვიმონ უბოძებს
გერმანოზისშვილს იესეს ახალქადაქის მოუ-
რაობას. 429—494
1716. თებერვალი. მეფე იმანუელისა უბოძებს აზ-
ნაურისშვილს ესატას სათიკაღის მოურაობას. 348—418
1716. მაისი 10. ნასეიდობის წიგნი ესიტაშვილებისა. 65—84
1716. მკათათვე 1. ნასეიდობის წიგნი ბედიანიშვილის
ტატე შიფდლისა 66—85
1716. ნასეიდობის წიგნი დოღმაზაშვილებისა. 257—305
1716. ნასეიდობის წიგნი დოღმაზაშვილებისა. 257—304
1717. თებერვალი 7. ძმა „შეურილობის წიგნი და-
თუნა, ჰაატა და იესე ბარათაშვილებისა. 373—445
- 1716—1718. ბრძანება მეფე ბაქარისა 81—93
1718. კათალიკოსი დომენტი III უბრუნებს დიმიტრი
გედევანისშვილს წეროვნის მოურაობას. 242—285
- 1711—1719. ვახტანგ VI უბრძანებს იასუელს უსუფას-
შვილის ჰაატას ნაქონი მამულები ამილდაბარ
გოსტაშვილისშვილს მოაბაროს 374—446
- 1716—1719. ბაქარ მეფე უბრძანებს იასუელს გოსტა-
შვილისშვილს ამილდაბარს ჩააბაროს ნაბოძები მამ-
მულები. 375—446
1719. მკათათვე 9. განწინების წიგნი მეფე ბაქარისა. 68—85

1719. მეფე კოსტანტინე აძლევს დათუნა ესიტაშვილს
სათიშაღლის მოურაობას 349—419
1720. იანვარი 1. წყალობის წიგნი მეფის ვახტანგ VI. 71— 88
1720. აგვისტო 30. ღაშქრობის სიგელი კათალიკო-
ზის დომენტიას ბოძებული ვახტანგ VI მიერ. 215—259
1723. იანვარი 2. გერმანოზისშვილი ოთარ და გერ-
მანოზ უიდულობენ ქიშინისშვილის ნასყიდისკაცს
სახლებს 326—392
1723. მკათათვე 9. წყალობის სიგელი ბაქარ მეფისა. 70— 88
1723. მკათათვე 22. ვახტანგ VI უბოძებს ამილდა-
ბარ კოსტაშობისშვილს მამულს ზეულისტანს
და ვახქს 376—446
1723. მარამობისთვე 3. ვახტანგ VI უბოძებს კოს-
ტაშობისშვილს ქაიხოსროს, ბეჟანს, ვახუშტის
და ზაზუნას მამულს მონასტერს 377—447
1723. წერილი მეფის ვახტანგ VI თავის შვილიან მე-
ფე ბაქართან 69— 87
- 1703—1724. ვახტანგ VI აძლევს ბარათაშვილებს
გლეხებს. 294—349
- 1703—1724. მეფე ვახტანგ VI აწვესებს ხევისთავე-
ბათ საბარათიანოში ხევისთავს ოთარს და მუშ-
რობის ასღანს. 295—350
- 1717—1724. ბაქარ მეფე უბძანებს ნაზარაშვილს და-
ვითს გერმანოზისშვილის ოთარის ემა და მა-
მული შუა გაუფოს გუგუნაშვილებს და იასეს
(ბარათაშვილს). 296—350
- 1717—1724. მიაღახორბაში თამაზ სთხოვს ვახტანგ
VI ახალქალაქის (წალკაზე) და ტაშაღიას მოუ-
რაობა მას მიეცეს. ვახტანგ სწერს თავის
შვილს ბაქარს, რომ თხოვნა აუსრულოს. 297—351
- 1717—1724. ვახტანგ VI სწერს თავის შვილს ბა-
ქარს, რომ გერმანოზისშვილებს უწყალობა თა-
ვანთი სახელი ახალქალაქი (წალკაზე) და ტა-
შაღია და ბაქარმა ოთარს ჩააბაროს. 298—351

- 1717—1724. წერილი მდივანბუკის ერასტისა იესე
გერმანოზისშვილთან, რომ მას გასუფთავ და
შესარიგებლათ შერმანდინ გამოუგზავნისა. . . 300—352
1724. მისი 30. ნასუილობის წიგნი გოსტაშბის-
შვილის ამილდბარისა. . . 72—89
- *1724. თიბათვის 24. მეფე კოსტანტინე ამტყიცებს
ცინისთვამიშვილების სიკელს. . . 188—181
1724. მარამოხისთვე 31. იესე მეფე აძლევს ნამაგ-
ელაჟის შვილს როსტომს მისი ბიძის ქაიხოს-
როს მამულს. . . 431—495
1724. ენკენისთვე 13. ნასუილობის წიგნი გოსტაშ-
ბისშვილის ამილდბარისა. . . 73—89
1724. ენკენისთვე 22. წყალობის წიგნი იესე მეფისა. 135—139
1725. თებერვალი 12. ზურაბისშვილი ზურაბ უიდე-
ლობს ფარეშუზისშვილის თეიმურაზისაგან ის-
პანის მამულს. . . 361—429
1725. აბრელი 17. ნასუილობის წიგნი გოსტაშბის-
შვილის ამილდბარისა. . . 74—90
1726. მარტი 12. ნასუილობის წიგნი დოღმაზაშვი-
ლებისა. . . 258—306
2726. დეკანოზისთვე 15. ნასუილობის წიგნი გაბრიელ
გედევანისშვილისა. . . 216—260
1727. მისი 1. ზურაბ ღარაძე ჰუილის თავის ბიძა-
შვილებზე თავის წილს ეკრისის მამულს. . . 247—290
1727. თიბათვე 1. ღუარსაბ და ბეჟან უიდელობენ
შოთა შალუტაშვილისაგან მიწას. . . 327—393
1728. იანვარი. უაფლანისშვილის რეკაზის ასული მა-
რამ უიდელობს ქაიხოსრო და იესე თავაშვი-
ლებისაგან ბუქლულუთს ზვარს. . . 382—450
1728. მკათათვე 25. გოსტაშბისშვილი იესე უიდე-
ლობს ისმაილის მამად-ადისაგან სსახლეს
მარტივანშიდ. . . 383—451

- *1728. ზურაბისშვილის ზაზუნ-ბეგს და რევაზს შიუეიდ-
ნია ფანიასშვილისათვის ქვეშს სავენახე. 377—448
1728. ნასეიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვილის ამილ-
დაბარისა. 75—91
1729. მარტი 1. ნასეიდობის წიგნი ბუჟანისშვილის
თამაზისა. 140—140
- 1714—1730. მდივანბეგის ქალი გუქა უდუღლოს ინ-
დო და ერასტი სოკინაშვილისაგან ჭაღაზედ
ზეგარს. 381—450
- 1714—1730. განწინების წიგნი მუფე იესესი ინდო
სოკინაშვილის და ფარეშუზისშვილის ბუჟანის
ადგილზე დაობის შესახებ. 380—449
1731. გიორგობისთვე 17. ნასეიდობის წიგნი გიორ-
გი ხელფეხისშვილისა. 77—91
1731. გიორგობისთვე 17. ნასეიდობის წიგნი შისიფე. 77—91
1732. მაისი 21. ნასეიდობის წიგნი მუთააშვილის
ივანესი. 141—141
1732. მარიაშობისთვე 31. ნასეიდობის წიგნი ეფ-
ლანიშვილის რევაზისა. 78—92
1732. დეინობისთვე 15. ნასეიდობის წიგნი 142—142
1733. მარტი 8. ქაიხოსრო გოსტაშაბისშვილი უდუ-
ღობს ღუარსაბ გერმანოზიშვილისაგან გლე-
ხებს აბუღას. მოწამეა ტფილედი ეფთეიმი 384—453
1733. მარტი 19. გაცვლის წიგნი თაუაშვილის ქაი-
ხოსროსი. 80—93
1733. მარტი 26. ნასეიდობის წიგნი გოსტაშაბის-
შვილის ამილდაბარისა. 79—92
1733. ენკენისთვე 23. ენაგეთის ბატონი მუსტოფ-
ბეკ უწყალობებს გლეხს ხატისას მარეშუყვსშვი-
ლის მამულს. 328—393
1733. წყალობის წიგნი ბატონისშვილის გიორგისა,
მეფის იესეს ძმისა 82—93

1735. ენკენისთვე 19. უაფლანისშვილის რევაზის ქა-
ლი მარიამ უადულობს გერმანოზისშვილის გერ-
მანოზისაგან გლეხებს აბუღიას 385—453
1735. ქრისტეშობისთვე 26. ნასუიდობის წიგნი მდი-
ვანბეგის ქაღის გუქასი 143—144
1736. იანვარი 5. ნასუიდობის წიგნი ამილდობარ გოს-
ტაშობისშვილისა 83—94
1736. ფებერვალი 19. ნასუიდობის წიგნი გოსტაშ-
ობისშვილის ამილდობარისა 84—94
1736. მაისი 12. ზირობის წიგნი განჩინების შესა-
ხებ. 144—146
1736. მაისი 23. გოსტაშობისშვილი ამილდობარ უა-
დულობს გერმანოზისშვილის ღუარსაბისაგან მი-
წას აბრაშეთის ბოღოს 386—454
1736. ქრისტეშობისთვე 8. ნასუიდობის წიგნი გოს-
ტაშობისშვილის ამილდობარისა 102—107
1738. იანვარი 1. გოსტაშობისშვილი ქაბოსრო უა-
დულობს ოთარ გერმანოზისშვილისაგან აბუღიას
უმებს 387—455
1738. ივნისი 3. ფანიაშვილი ტარიელ და მამასახლი-
სი გიუნა აძლევენ ზირობას ურბნელ ეზისკო-
ზოზს ნიკოლაოზს, რომ მათ ურბნისის უმების
ნაუიღს მიწასთახს ხელი არა აქვთ. 272—329
1738. ივლისი 14. არსი ურბნელის ნიკოლაოზისა
საქართველოს ვაღისთან და ვაღის ბძახება ზედ
წარწერალი 273—330
1740. ფებერვალი 8. განჭორწინების ოქმი თარხან
მოურავისშვილის იორამის და მისი მეუღლის
ამილდობარ გოსტაშობისშვილის ასულისა. 85—95
1740. გიორგობისთვე 21. გოსტაშობ ასლანისშვილი
იესე ძმებიანთ უადულობს ღუარსაბ აბუღიუ-
თისშვილისაგან უმებს და მამულებს ცხვრისს. 389—456

1740. ბძანება ქაიხოსრო მდივანბეგისა, რომ იასაულ-
მა დავით გოსტაშბისშვილს ჩაბაროს ვაკე და
თაკვი, ვინაიდან უსუფბეგისშვალები ტყვილათ
ესარწლებიან 388—456
- 1738—1741. ბძანება კათალიკოსის დომენტი III და
კანწინება მთავარ-ეპისკოპოზის კირილესა და
ტფილელის ეფთვიმესა ურბნელის და მროვე-
ლის ბაგინეთ-გუჯარეთის ცილობის შესახებ . 275—331
- 1738—1741. წერილი კათალიკოს დომენტი III ქა-
ხოსრო და ზაად ავალიშვილებთან, რომელთაც
აგნობებს, რომ მან დაადგინა სადგრის და ბა-
გინეთ-გუჯარეთის ეპისკოპოზად ურბნელი სერ-
ხეულძე ნიკოლოზი 274—330
1741. იანვარი 6. კათალიკოზი დომენტი III მოგვი-
თხრობს თავის თავგადასავალს და ჰაბტა გუდე-
ვანისშვილის მისდამი სამსახურს და სთხოვს
უკელა მეპატრონეთ წყალობის თვალთ მიხე-
დონ ჰაბტას. სიკელს ამტკიცებენ შეფე თე-
მურაზ, ტფილელი ათანასე, კათალიკოზი ან-
ტონ I, კახეთის დედოფალი თამარ, ბატონი-
შვილი ანუკა, აღაგურდელი ნიკოლოზი, კათა-
ლიკოზი ანტონ II, მროველ-ურბნელი ნიკო-
ლოზი 283—340
1741. ზურაბ ზურაბისშვილი უიდეულობს ახალი ახ-
რალიშვილისკან ისპიანში მამულს 362—430
1742. მკათათვე 15. ჰეროზის წიგნი 145—146
1743. მარტი 11. ჰეროზის წიგნი დავით გოსტაშ-
ბისშვილისა 146—147
1743. მარტი 25. ნასეიდობის წიგნი გოსტაშბის-
შვილის დავითისა 87—97
1745. მარამოზისთვე 10. ნასეიდობის წიგნი ასლა-
ნაშვილის ასესა 88—97

1746. თებერვალი 20. ნასუიღობის წიგნი ჩოღოვა-
შვილის ზურაბისა 147—147
1746. ქრისტიანობისთვე 15. ზირობის წიგნი ზაზა
გოსტაშაბისშვილისა და უაფლან და ზაად უაფ-
ლანისშვილებისა დოღოვნის წილის შესახებ . 390—457
1746. ზირობის წიგნი დავით ერისთავისა. 86— 96
- 1736—1747. მარტი 25. მეფე არჩილ III (აბდულ-
ბეგი) აძლევს გოსტაშაბისშვილს ამილღაბარს
თაქვს ვახტანგ მეფის ნაბოძებ ემას ებლა-
შვილს. 391—457
1747. თიბათვე 17. ნასუიღობის წიგნი გერმანოზის-
შვილის ოთარისა 108—111
1747. ენკენისთვე. ბძანების წიგნი ერეკლე II. 89— 98
1747. გიორგობისთვე 20. განწინების წიგნი არჩილ
III, ანუ აბდულბეგისა გოსტაშაბისშვილების და-
ვით და ბეჟანის უმაზუდ დაობის შესახებ. . 392—458
1747. კათალიკოზი ანტონი I აძლევს გედეგანისშვი-
შვილებს დისევის მორაობას 243—286
1749. თებერვალი 1. წყაღობის სიკვდილი ქსნის ერის-
თავის შინშეს მეუღლის ანახანუმისა 90— 98
1749. თიბათვე 25. ნასუიღობის წიგნი ვახუშტი გოს-
ტაშაბისშვილისა 148—148
1749. მკათათვე 8. განწინების წიგნი მეფე თეიმურა-
ზისა. 109—112
1749. მარიაშობისთვე 2. ნასუიღობის წიგნი ჰაზუნა
გოსტაშაბისშვილისა. 149—149
1749. მარიაშობისთვე 27. ლაშქრობის სიკვდილი კათა-
ლიკოზის ანტონისა ბოძებული თეიმურაზ მეო-
რის შიჯრ 217—261
1750. ენკენისთვე 16. მეფის თეიმურაზ მეორის წიგ-
ნი სარდარ გაბრიელ გედეგანისშვილთან. . 218—263
1749. დეინობისთვე 27. ჭართლის მთავარ-ეპისკოპო-
ზი ბოლნელი ტიმოთე აძლევს ზირობის დოღ-

- მზაშვილებს, რომ ბოლნისის ეკლესიის გაცემულ მამულზე კულუნი არ გამოერთვათ . 259—307
1750. შაისი 9. ნასიდაობის წიგნი ქსნის ერთისთვის შანშეს მეუღლის ანახანუშისა . 150—150
1750. თიბათვე 23. შირობის წიგნი დავით გოსტაშაბისშვილისა . 151—151
1750. ქრისტეშობისთვე 3. მეფე თეიმურაზ II ანწესებს ხევისთაგებათ საბარათიანთში ოთარ გერმანოზისშვილს და მუშრბის ოთარს . 393—459
- 1720—1752. სია სვეტიცხოვლის სამკაულთა . 220—265
- 1720—1752. სია სვეტიცხოვლის სამკაულთა . 119—263
1752. აბრელი 15. განწინება თეიმურაზ II შარაბდის მამულის შესახებ . 329—394
1752. გიორგობისთვე 25. მეფე თეიმურაზ II უბიძგებს ახმეტს ზურაბისშვილს ზურაბს .
- სიგელს ამტკიცებენ მეფე ირაკლი, კათალიკოზი ანტონი I, დედოფალი დარეჯან, ბატონისშვილი გიორგი, მუხრანის ბატონი კოსტანტინე . 367—434
1752. ქრისტეშობისთვე 11. არძა და არძაზე შიწერილი ბძინება ირაკლი II . 152—152
1753. შაისი 24. განწინების წიგნი მეფე თეიმურაზ II . 221—266
- *1755. იანვარი 21. ირაკლი II ამტკიცებს ანტონ კათალიკოზის ლაშქრობის სიკელს . 217—262
1756. იანვარი 17. აზატობის წიგნი ღაზარე გოგილასშვილისა უვარელის ციხის განთავისუფლების გამო . 189—182
1756. თიბათვე 1. აზატობის წიგნი უსტაშვილის ბეჟანისა . 92—100
1756. მკათათვე 16. თეიმურაზ მეორის წერილი სარდალ გაბრიელ გედევანისშვილთან . 222—267
1756. დეკანოზისთვე 9. წერილი მეფე თეიმურაზ II სარდალ გაბრიელ და სხელთხუცეს გიორგი გედევანისშვილებთან . 223—267

1756. დავითარი გერმანოზისშვილების ოთარის, გერმანოზის, ნიკოლოზის და იესეს ნარკების გლეხების და მამულებისა 330—395
1760. ენკენისთვე 10. ნასეიდობის წიგნი გედევანის-შვილის გაბრიელ სარდლისა. 224—268
- 1756—1761. ფიდის წიგნი გიორგი გვალასი 21— 51
- 1731—1762. ბძანება მეფე თეიმურაზ II, რომ ჩო-ლაყაშვილმა დაჭერილი ზატა გამოგზავნოს. 350—419
1762. მისი 7. ნასეიდობის წიგნი თაყაიშვილის გიორგისა. 93—100
1763. იენისა 3. დამოწმება დიდი გერისის სძღვრუ-ბისა. 246—289
1764. დეკემბერი 10. სიგელი სარდალ შიოში გედე-ვანისშვილისა ბოძებული ანტონ I კათალიკო-გოზის მიერ 225—269
- *1765. სექტემბერი 22. ბატონიშვილი გიორგი ამ-ტკიცებს კათალიკოზის ანტონ I ბოძებულს სი-გელს შიოში გედევანიშვილისადმი. 225—271
- *1765. სექტემბერი 22. ერეკლე II ამტკიცებს კათა-ლიკოზის ანტონ I ბოძებულს სიგელს შიოში გედევანიშვილისადმი. 225—271
1766. სვეტიცხოველის შეწირულობის სიგელი ქსნის ერისთვის დავითისა 226—272
1767. გიორგობისთვე 29. განწესება მეფის ირაკლი II სვეტიცხოველის ემების სითარხნის შესახებ 227—273
1768. ფებერვალი 4. განწინების წიგნი სოფელ ნე-დნის შესახებ. დავა სოფლიონ აბაზაძისა და ზაად მახვილაძის ცოდვის და შვილისა. განწი-ნების ამტკიცებენ მეფე ერეკლე, მისი მეუღ-ლე დარეჯან, კათალიკოზი ანტონი და გიორ-გი და ლევან ბატონიშვილები 262—312
1768. მისი 22. ქსნის ერისთვანთ კარიკების წიგნი. 190—184

1768. დეკემბერი 13. სჯილდო სიგელი ჰაზა ვანნა-
ძისა, ბოძებული ერეკლე მეორის მიერ. 4—14
1769. მარტი 6. გუგუნიშვილი როსტომ ჭეიდას
გიორგი ხევსურზე ნასხლარს 284—343
1769. აგვისტო 11. ღაშქრობის სიგელი სვეტიცხო-
ველას უმებისა ირაკლი II განწყობული. 228—274
- *1769. აგვისტო 12. ირაკლი II ამტკიცებს ალექსან-
დრე მეფის სიგელს. 203—244
1769. დეკემბერი 2. წერილი ირაკლი II შოშია სარ-
დალთან გუგუნიშვილთან 229—275
1770. თებერვალი 8. არძა გერმანოზისშვილის გიორ-
გისა და არძაზე შინაწერი ბძანება ერეკლე II . 331—399
1770. მარტი 9. ზირობის წერილი ჰაიატა გუგუნი-
შვილისა. 230—276
- *1770. თებერვალი 13. კათალიკოზი ანტონი ამტკი-
ცებს ერეკლე მეფის სიგელს 4—16
- *1770. აპრილი 21. დედოფალი დარეჯან ამტკიცებს
ალექსანდრე მეფის სიგელს. 203—245
- *1770. აპრილი 22. ბატონიშვილი ლეონ ამტკიცებს
ალექსანდრე მეფის სიგელს. 203—245
1771. მაისი 2. ბძანება ირაკლი II სარდარ შოშიას
და სასლხუცის გლახასადმი, რომ რუსების მი-
სსეიდათ ზური დამზადონ. 285—344
- *1772. მარტი 4. დამატებითი წუალობის სიგელი მე-
ფე ერეკლესა 4—17
1772. მარტი 21. არძა ირაკლი II ბძანებითურთ. . 153—152
1772. ოქტომბერი 14. წუალობის წიგნი ასლანაშვი-
ლებისა 97—102
1773. აპრილი 18. წერილი მთავარეპისკოპოსის ბე-
სარიონისა 154—153
1773. ურბნისის გუჯარი ურბნელისთვის დრამის მი-
მცემის შესახებ 276—332

1774. იანვარი 4. განჩინება შორიკი ჯარის შესახებ
ირაკლი II 191—187
- *1774. იანვარი 4. ნუსხა შორიკეთა ხევის გაბორტე-
ნიდან 191—198
1774. იანვარი 13. წერილი ირაკლი II შოშია სარ-
დალთან გედევანიშვილთან 231—276
1774. აპრილი 28. ნასეიდობის წიგნი სარდალის და-
ვითისა 94—101
- *1774. გიორგობისთვე 24. შადვა ქსნის ერისთავი ამ-
ტაიციებს თავის შამის დავით ერისთავის შეწი-
რულობას სვეტიცხოველისადმი 226—273
1774. ქრისტეშობისთვე 2. წერილი ბატონიშვილის
ლეონისა შოშია სარდალთან გედევანიშვილთან. 232—277
1775. მარტი 2. არძა გერმანოზისშვილის ჯოჯიასი
და არძაზე მიწერილი ბრძანება ერეკლე II. . . 332—400
- *1775. მკათათვე 9. ერეკლე II ამტაიციებს ციხისთვის-
შეიღების სიკვლს 188—181
1776. ქრისტეშობისთვე 16. წყალობის წიგნი ზუ-
რბისშვილებისა ზურაბ და სვიმონისა 95—101
- 1732—1788. ფიცის წიგნი ჯორჯიკებისა 20—51
1778. მაისი 18. მანაბელი გიორგი მისწულებითურთ
ძღუფს საუბატოდ ფარსადან და ზაზა ესიტა-
შვილებს კახეთში გლეხებს. 351—419
1778. ივნისი 11. ორი განჩინების წიგნი აბაშაძეთა
ერთმანეთის შორის მამულებზე და უმეპზე და-
ვის შესახებ. მეორე წიგნი ეკუთვნის 1779 წ.
წიგნებს ამტაიციებს მეფე ერეკლე და დედოფა-
ლი დარეჯან 263—313
1778. ნოემბერი 11. წყალობის წიგნი ზურაბისშვი-
ლის სვიმონისა. 96—102
1778. ქრისტეშობისთვე 10. შეკრდობის წიგნი და-
ვით გოსტაშაბისშვილისა და ბუჯანისშვილის
ზურაბისა 98—102

1779. მარტი 7. არძა ერეკლე II ბძანებითურთ. . . 155—154
1779. მარტი 18. წერილი მეფე ირაკლი II შოშია სარდალთან გედევანისშვილთან . . . 233—277
1779. აპრილი 20. განჩინების წიგნი ზაზა გოსტაშაბისშვილის და ეაფლანისშესლის ზაადის დოლოვნას დაობაზედ. განჩინებას ამტკიცებს მეფე ერეკლე II. . . 394—459
- 1779 ივლისი 3. წერილი მეფე ირაკლი II შოშია სარდალთან გედევანისშვილთან მცხეთის კალენის გაკეთების შესახებ . . . 286—345
1779. ივლისი 16. დამოწმება გოგია ბარათაშვილისა აბაზაძეთა ფიცის შესახებ . . . 264—317
1779. ივლისი 19. არძა ერეკლე II ბძანებითურთ . 156—154
- *1797—1801 ზურაბისშვილი გიორგი, ბეჟან და შიომხაძეეკენ თავის ბიძას რევაზს შერიგების წიგნს და ზირობას უდებენ ორი წელი საერთო მამულის შემოსავლისა მას მისცენ . . . 367—436
- 1779—1780. წერილი ერეკლე II შიომხ სარდალთან გედევანისშვილთან სამის თვის მორიგის დაბარების შესახებ. . . 287—345
1780. იანვარი 31. განჩინება დოლოვნის მამულის შესახებ . . . 157—155
1780. მარტი 29. არძა ფარსადან ესიტაშვილისა და განკარგულება ირაკლი მეორისა . . . 99—104
1780. სექტემბერი 10. ნასეიდობის წიგნი ერასტი გოსტაშაბისშვილისა . . . 158—157
1781. მაისი 13 და მკათათვის 4. არძა გორულებისა არძაზე მიწერილი ბძანება ირაკლი II . . . 195—208
1781. ნოემბერი 22. არძა ერასტი გოსტაშაბისშვილისა და განკარგულება ირაკლი მეორისა. . . 101—106
1782. იანვარი 1. თამასუქის წიგნი ფულის სესხების შესახებ . . . 159—158
1782. მარტი 1. ზირობის წიგნი. . . 160—158

1782. ახრილი 10. წყაღობის წიგნი მეფე ირაკლი II
 იოსებ ციხისთვითაშვილებისადმი 192—200
1782. ახრილი 30. საგუდი ბატონიშვილის ვახტანგი-
 სა ბოძებული ჭილაშვილის პაპანასადმი 193—201
1782. შაისი 17. არძა და არძაზე მიწერილი ბძანება
 ერეკლე II 161—159
1782. თეოდორე 14. განწინება ბარისა და მთიურ-
 თა ადგილთა ბატონიშვილის ვახტანგისა. 194—203
1782. დეკემბერი. ბეტრე გუდუგანისშვილის არძა უმის
 დაბრუნების შესახებ და არძაზე მინაწერი ბძ-
 ნება ირაკლი II. 244—288
1782. დეკემბერი 13. განწინების წიგნი. 162—160
1783. იანვარი 9. ნასუიდობის წიგნი გოსტაშაბისშვი-
 ლის ერასტისა. 100—105
1783. იანვარი 18. მოწმეთა ჩვენების წიგნი 163—162
1783. თბილისი 9. არძა და არძაზე მიწერილი ბძანე-
 ბა ირაკლი II. 164—163
1784. იანვარი 8. განწინების წიგნი გოსტაშაბისშვი-
 ლების და ციციშვილების ზემოწერაჟის დავის
 შესახებ. 395—460
1784. თებერვალი 22. არძა და არძაზე მიწერილი
 ბძანება ბატონიშვილის ვახტანგისა. 165—163
- *1784. დარეჯან დედოფალი ამტაციცებს ციხისთვითაშვი-
 ლების სიგელს. 188—181
- *1784. ახრილი 11. ბატონიშვილი გიორგი ამტა-
 ცებს ციხისთვითაშვილების სიგელს. 188—181
1785. იანვარი 22. კათალიკოზი ანტონ I აძლევს ბი-
 რობას შოშია სარდალს, რომ ნინია ტატიშვი-
 ლი მისი ემა არის და მას დაუბრუნდება კათა-
 ლიკოზის ხელის შემდეგ. წერილს ამტაციცებს
 კათალიკოზი ანტონ II 1792 წელს 288—346
1785. ახრილი 7. განწინების წიგნი 166—146

1785. აგვისტო 7. ერასტი გოსტაშვილის შვილი ედუ-
დოს ზაზუნას შვილის ბარათსაგან ელფიას
უმებს და მამულებს. ბარათს ამტკიცებს მანგლე-
ლი ნიკოლაოზ. 397—464
1785. დეკემბერი 31. არძა საგინაშვილის შაშუნასი და
არძაზე მიწერილი ბძანება ერეკლე II 333—400
1786. მარტი 20. ბძანება უარა-იასულობაშის ღუარ-
საბისა 103—107
1786. გიორგობისთვე 15. განწინების წიგნი ჟაფხ-
ზურაბას ემობის შესახებ 167—165
1787. აპრილი 14. მეფე ერეკლე II აძლევს დანტურს
ზაზა გოსტაშვილის შვილს დოდოენის წილის გა-
უიღვის შესახებ 397—464
1787. აპრილი 21. ბაბანაშვილი მილახვარ ედუდოს
საგინაშვილი ბოჭუღთხუცის შაშუნასგან ივანე
დოდუნჯიშვილის უმებს მეფე ერეკლეს ნებადარ-
თულობით 334—402
1787. ივლისი 22. ბძანება ერეკლე II, რომ იასუღ-
მა შეეჭესედი დოდოენის დაღა კიკოლა გოს-
ტაშვილის შვილს მიაბაროს 298—465
1787. ოქტომბერი 10. თხოვნა ფარსადან ესიტაშვი-
ლის მეფის ძე ვახტანგისადმი 104—108
1787. დეკემბერი 9. ჰირობის წიგნი 168—167
1788. მარამობისთვე 25. არძა და არძაზე მიწერილი
ბძანება ერეკლე II 169—167
1788. სექტემბერი 18. განწინების წიგნი შოშია გე-
დევანის შვილის და გიორგი აღსაბაძის წყაღზე
დავის შესახებ. 234—278
1789. მარტი 18. ბძანება ირაკლი II, რომ აუთან-
დილ ხიმშიაშვილს უკან დაუბრუნდეს მისი უმები. 289—346
1789. თებთვე 6. იასუღის მოხსენება მეფის ირაკ-
ლი მეორისადმი 170—168

1789. იულისი 9. მედიატორეთ განწინება აბაზაძეების
დავის შესახებ. განწინებას ამტკიცებენ: მეფე
ირაკლი, დედოფალი დარეჯან, კათალიკოზი
ანტონ II, მეფის ძე გიორგი, იულონ, ვახ-
ტანგ და ალექსანდრე. 265—318
1789. იულისი 23. განწინების წიგნი შაჰლ უაფლა-
ნისშვილის და გოსტაშაბისშვილის ტექტიას ლო-
ლოვანის დავის შესახებ 399—465
1789. ოქტომბერი 6. ნუსხა ჯარში წასასვლელი კა-
ნებისა ხატის სოფლიდან 260—308
1790. იანვარი 3. შირობის წიგნი ერასტი გოსტაშა-
ბისშვილისა 171—169
1790. აპრილი 12. ირაკლი II უბძნებს გოგია გერ-
მანოზისშვილს იახლოს დავით ბატონიშვილს
და კასპს მიიფვნოს 301—353
1791. მაისი 22. შირობის წიგნი ერასტი გოსტაშა-
ბისშვილისა 172—170
1791. (?) განწესებანი საქართველოს მეფის ირაკ-
ლისნი ძეთა თვსთადში სიმეფომსათჳს საქარ-
თქმლომსა 198—211
1792. იანვარი 25. სვიმონ ზურაბისშვილი აბაზებს
ანდერძით თავის მამულებს ბატონისშვილს
გიორგის და სთხოვს მის ობლებს მოხედოს.
აჭყა სია მისი მამულებისა 368—437
1792. აგვისტო 10. განწინება ერკლე II ესიტაშვი-
ლების სახსოფ დადების შესახებ. 352—421
1792. დეკემბერი 1. შირობის წიგნი ფარსადან ესი-
ტაშვილისა 173—170
1792. დეკემბერი 20. თავდებობის წიგნი. 174—171
1792. დეკემბერი 26. ანდერძის წიგნი გიორგი ლა-
რძისა. 248—293
1793. მარტი 1. ვადის აღების ბარათი. 335—402
1794. ენკენისთვე 27. ბძნება მეფე ირაკლი II. 105—108

1795. ფებერვალი 21. კარიგების წიგნი. 175—171
1795. ფებერვალი 23. კარიგების წიგნი 176—172
1795. ივლისი 18. ბძანება ირაკლი II 196—209
- *1795. ივლისი 31. ირაკლი II და მეფის ძე გიორგი ამტკიცებენ გიორგი ღარაძის ანდერძს 248—296
1796. ივლისი 25. ანდერძი მდივნის აკთანდილ ბეგ-თაბეგისშვილისა 261—309
1796. აგვისტო 15. შხითვის წიგნი იოანე დოღენ-ჯიშვილის ქალის ანხასი 336—403
1796. ნოემბერი. ჟუკაშვილებს მიუუდიათ ნიკოლოზ კედეანისშვილისათვის თავიანთ დაი 290—347
1797. ფებერვალი 22. წერილი ბატონისშვილის დავითისა. 177—172
1797. მაისი 9. ირაკლი II აძღვეს არაშენდას და წეროვნის მოურაობას შოშია კედეანისშვილს 235—279
1797. მაისი 10. არძა გოსტაშობისშვილის ნიკოლოზისა და არძაზე მიწერილი ბძანება ირაკლი II. 400—467
1797. აგვისტო 12. ზირობის წიგნი 178—172
- *1797. დეკანოზისთვე 4. წერილი უცნობი ზირისა მე-ლიქთან. 68—86
1797. სექტემბერი 24. ბძანება მეფის გიორგი XIII. 179—173
1797. ოქტომბერი 27. წერილი მეფის გიორგი XIII. 180—173
1797. ქრისტეშობისთვე 7. არძა და არძაზე მინაწერი თხოვნა დარეჯან დედოფლისა. 181—174
1797. (?) დეკემბრის 8. სამტკიანის წერილი გიორგი XIII ბატონისშვილის იულონისადმი. 200—237
1797. (?) დეკემბერი 8. ზირობის წიგნი მეფის გიორგი XIII. 199—236
1798. დეკემბერი 24. ბატონისშვილი ფარნავაზ უმტკიცებს ბეგია კედეანისშვილს ანტონ II კათალიკოზის ბოძებულს მცხეთის მოურაობას 129—348
1799. ენკენისთვე 6. არძა და არძაზე მინაწერი ბძანება დარეჯან დედოფლისა. 182—175

1799. სექტემბერი 14. წერილი ველისცხის მთურავის სვიმონისა. 183—175
1799. ოქტომბერი 31. არძა მთავარ-უპისკოპოსის ზაისიოსისა და არძაზე მინაწერი ბძანება გიორგია XIII. 236—280
- XVIII საუკ. გუჯარი ბატონის მონასტრისა. 35—65
- XVIII საუკუნის დასასრული. ანდრძის წიგნი. 186—177
- XVIII საუკ. წერილი მარზაღლის მშეკბუკთან ურბნისის მამულის შესახებ. 277—333
- XVIII საუკ. დეკან ბატონის შვილი ამცხადებს, რომ სოფელი ნაღვალეთი ფაზაშვილს შოშიას მიაბარა. 302—353
- *1800. მარტი 23. გიორგი XIII, ბატონის შვილი დავით და მეფის ძე იოანე ამტკიცებენ ლაშქრობის სიკვლს სვეტიცხოველის უმებისსა. 228—274
1800. მკათათვე 10. ბძანება ბატონის შვილის დავითისა. 185—176
1800. აგვისტოს 7. თავდებობის წიგნი. 184—176
1800. ნოემბერი 7. წერილი მეფე გიორგი XIII სარდალ ბეცა გედევანის შვილთან. 237—281
- *1800. კათალიკოზი ანტონ II ამტკიცებს გაბრიელ გედევანის შვილის ნასყიდობის წიგნს. 224—269
1801. იანვარი 23. წერილი მეფის ძის დავითისა ბეცა გედევანის შვილთან სარდალთან. 238—281
1801. თებერვალი 26. განწინების წიგნი კოსტაშაბის შვილის ნიკოლოზისა და დავით ერასტაშვილის მამულებზე დავის შესახებ. 401—468
1801. მარტი 30. დავით ბატონის შვილი უმტკიცებს იოანეს, იოსებს და ჰეტრუ ღარაძეებს ტფილისში ხარების კვლეხიას კარგმო სხლებს. 249—297
1801. აპრილი 29. განწინების წიგნი. 197—211
1081. მაისი 3. განწინების წიგნი ბატონის შვილის დავითისა. 107—110

1801. თებერვალი 5. ივანის წიგნი 187—178
1802. ივნისი 28. მეფის ძე დავითი აძლევს გოსტაშაბისშვილს დათუას სარვანში გლეჯებს 402—471
1802. ქრისტიანობისთვე 3. ბატონიშვილი დავით აძლევს დავით გოსტაშაბისშვილს ნაჯათს ნასხლარს ქალაქში ციხესთან. 404—472
1802. ქრისტიანობისთვე 3. ბატონიშვილი დავით უბიძნებს ნასეიდა თავილდარს დათუა გოსტაშაბისშვილს ნაბაროს ქალაქში ციხესთან ნაჯათადურგლის ნასხლარი 403—472
1803. იანვარი 4. შირაზის წიგნი ბარათაანთა და მათის შირის აზნაურთა მათი ერთობის შესახებ. 405—473
1803. მარტი 7. ბატონიშვილი დავით აბარებს გოსტაშაბისშვილს დავითს მანავის ზვარს და ავლაბარს. 408—476
1803. თებერვალი 24. ბატონიშვილი დავით სწერს დათუა გოსტაშაბისშვილს, რომ მან უნდა იხიზაროს ბატონის რძელთან ელენესთან 406—475
1803. თებერვალი 24. ბატონიშვილი დავით სწერს მეფის სძალს ელენეს, რომ მან უბოძა ნაზირობა გოსტაშაბისშვილს დავითს. 407—475
- *1803. ივლისი 6. კათალიკოზი ანტონ II ამტკიცებს შიომ გედევანისშვილის სიკვლს ანტონ I ბოძებულს.
1803. ქრისტიანობისთვე 7. ხარბუკელი შიოსშვილი ბი აძლევს შირობას დავით გოსტაშაბისშვილს რომ მარტში გადასახლდებიან, სცა უბიძნებს
1806. იანვარი 8. დედოფალი დარეჯან წეროლი ამოწმებს, რომ გედევანისშვილები თავადე იყვნენ.
1808. თებერვალი 11. ამრუმელაშვილი იქრთა ლევს შირობას ჩოღაუაშვილს გიორგის, რომ ისე მოაქცევა, როგორც მან უთავდება და გოსტაშაბისშვილთან.